

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
İŞLETME ENSTİTÜSÜ

**BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN ÜRETİM
İŞLETMELERİNİN FAALİYET RAPORLARININ
ENTEĞRE RAPORLAMAYA UYGUNLUĞU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Melek CIBIR

Enstitü Anabilim Dalı : İşletme
Enstitü Bilim Dalı : Muhasebe ve Finansman

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Şule YILDIZ

ARALIK - 2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
İŞLETME ENSTİTÜSÜ

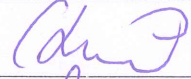
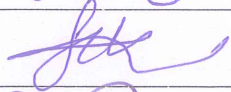

BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN ÜRETİM
İŞLETMELERİNİN FAALİYET RAPORLARININ
ENTEĞRE RAPORLAMAYA UYGUNLUĞU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Melek CIBIR

Enstitü Anabilim Dalı : İşletme
Enstitü Bilim Dalı : Muhasebe ve Finansman

“Bu tez 03/12/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI	İMZA
Doç.Dr. Sule YILCI/12	BAŞARILI	
Dr. Öğr. Üyesi Filiz KANDAK	BAŞARILI	
Dr. Öğr. Üyesi Gökhan BAYAL	BAŞARILI	

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

T.C.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

İŞLETME ENSTİTÜSÜ

TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU

Sayfa : 1/1

Öğrencinin

Adı Soyadı	:	Melek CIBIR
Öğrenci Numarası	:	Y176004008
Enstitü Anabilim Dalı	:	İşletme
Enstitü Bilim Dalı	:	Muhasebe ve Finansman
Programı	:	☒ YÜKSEK LİSANS ☐ DOKTORA
Tezin Başlığı	:	Borsa İstanbul'da İşlem Gören Üretim İşletmelerinin Faaliyet Raporlarının Entegre Raporlamaya Uygunluğu
Benzerlik Oranı	:	% 18

İŞLETME ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.

03.12.2019

İmza

Sakarya Üniversitesi Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımda yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere gsbtez@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

...../...../20.....

İmza

Uygundur

Danışman
Unvanı / Adı-Soyadı:

Doç.Dr. Şule YILDIR

Tarih:

03.12.2019

İmza:

(İmza)

KABUL EDİLMİŞTİR

REDDEDİLMİŞTİR

EYK Tarih ve No:

Enstitü Birim Sorumlusu Onayı

ÖNSÖZ

Bu çalışmamın başlangıcından tamamlanmasına kadar olan süre içerisinde benden güvenini, bilgisini ve desteğini esirgemeyen değerli hocam ve danışmanım Doç. Dr. Şule YILDIZ'a değerli katkı ve emekleri için içten teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım. Bilgi ve tecrübeleriyle bana daima yol gösteren Arş. Gör. Mustafa KOÇ hocama ve çalışmam sırasında yardımlarını esirgemeyen hocalarıma ve arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Hayatımın her döneminde olduğu gibi bu çalışma süresince de hep yanımda olan sevgili aileme tüm kalbimle sonsuz şükranlarımı sunuyorum.

Melek CIBIR

03.12.2019

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iv
TABLO LİSTESİ	v
ŞEKİL LİSTESİ	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: KURUMSAL RAPORLAMA'DAN ENTEGRE RAPORLAMA'YA	4
1.1. Kurumsal Raporlama Tanımı	4
1.2. Kurumsal Raporların Kullanıcı Paydaşları	5
1.3. Raporlama Türleri ve Özellikleri	7
1.3.1. Faaliyet Raporu	7
1.3.2. Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu	8
1.3.3. Çevresel Raporlama	12
1.3.4. Sürdürülebilirlik Raporlaması	15
1.3.4.1. Sürdürülebilirlik Raporlaması ile İlgili Kuruluşlar	18
1.3.5. Entelektüel Sermaye Raporu	24
BÖLÜM 2: ENTEGRE RAPORLAMA KAVRAMSAL ÇERÇEVE	26
2.1. Entegre Raporlama Kavramı ve Önemi	26
2.2. Entegre Raporlamanın Tarihsel Gelişimi	28
2.3. Entegre Raporlama İçeriği	29
2.3.1. Kılavuz İlkeler	30
2.3.2. İçerik Öğeleri	33
2.4. Entegre Raporlamanın Avantajları ve Dezavantajları	40
2.4.1. Entegre Raporlamanın Avantajları	40
2.4.2. Entegre Raporlamanın Dezavantajları	41

2.5. Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (International Integrated Reporting Council - IIRC)	42
2.6. Entegre Raporlama Sermaye Ögeleri.....	43
2.7. Entegre Rapor Hazırlayan İşletmeler	46

BÖLÜM 3: BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN İMALAT İŞLETMELERİNİN FAALİYET RAPORLARININ ENTEGRE RAPORLAMAYA UYGUNLUĞUNUN ÖLÇÜLMESİ49

3.1. Çalışmanın Amacı.....	49
3.2. Çalışmanın Kapsamı	49
3.3. Çalışmanın Metodolojisi	53
3.4. Analiz Sonuçları.....	58
3.5. Borsa İstanbul'da İşlem Gören İmalat İşletmelerinin 2017 Yılında Faaliyet Raporlarının En Yüksek Entegre Rapora Uygunluğuna Sahip İlk 10 Şirketin 2018 Yılı Faaliyet Raporlarının İncelenmesi	69
3.5.1. Anadolu Isuzu Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi..	71
3.5.2. Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi.....	74
3.5.3. Aygaz A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi.....	77
3.5.4. Akso Akrilik Kimya Sanayii A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi.....	80
3.5.5. Tüpraş – Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi.....	83
3.5.6. Arçelik A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi.....	85
3.5.7. Coca Cola İçecek A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi	88
3.5.8. Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi.....	90
3.5.9. Anadolu Cam Sanayii A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi.....	93

3.5.10. Ford Otomotiv Sanayii A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi.....	96
--	----

SONUÇ.....	99
KAYNAKÇA	102
EKLER.....	106
ÖZGEÇMİŞ.....	132

KISALTMALAR

A.Ş.	: Anonim Şirket
BİST	: Borsa İstanbul
CDP	: Carbon Disclosure Project
CSR	: Corporate Social Responsibility
ER	: Entegre Raporlama
ERTA	: Entegre Raporlama Türkiye Ağı
GRI	: Global Reporting Initiative
IIRC	: International Integrated Reporting Council
IR	: Integrated Reporting
İMKB	: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
KAP	: Kamuyu Aydınlatma Platformu
KOU	: Kısa, Orta ve Uzun
KYS	: Kurumsal Yönetim Sorumlulukları
SKD Türkiye	: İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
TSKB	: Türkiye Sınai Kalkınma Bankası
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
UNGC	: UN Global Compact
US-GAAP	: United States – Generally Accepted Accounting Principles
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri
WBCSD	: World Business Council for Sustainable Development

TABLO LİSTESİ

Tablo 1	: Kurumsal Yönetim Raporu'nda Bulunması Gereken İlkeler	10
Tablo 2	: Sosyal Sözleşme Olgusu Teorileri.....	14
Tablo 3	: Sürdürülebilirlik Raporlaması ile İlgili Diğer Kuruluşlar	23
Tablo 4	: 2016 Yılı Türkiye'de Entegre Rapor Yayınlayan İşletmeler	47
Tablo 5	: 2017 Yılı Türkiye'de Entegre Rapor Yayınlayan İşletmeler	47
Tablo 6	: 2018 Yılı Türkiye'de Entegre Rapor Yayınlayan İşletmeler	48
Tablo 7	: İmalat İşletmelerinin Alt Sektörlere Göre Dağılımı.....	50
Tablo 8	: İmalat İşletmelerinin İşlem Gördükleri Piyasaya Göre Dağılımı.....	51
Tablo 9	: İçerik Öğeleri Tablosu.....	53
Tablo 10	: İçerik Analizi Sonucu İşletmelerin Puanları.....	59
Tablo 11	: Entegre Raporlamaya Uygunluğu %50 ve Üzeri Olan Şirketler.....	64
Tablo 12	: İçerik Analizi Sonucu Entegre Raporlamaya Uygunluğu %20 ve Daha Az Olan Şirketler Listesi	66
Tablo 13	: İçerik Öğelerinin Uygulanma Yüzdeleri	67
Tablo 14	: Borsa İstanbul'da İşlem Gören İmalat İşletmeleri Tarafından Yıllık Faaliyet Raporlarında En Çok Kullanılan İlk 3 İçerik Ögesi	69
Tablo 15	: Borsa İstanbul'da İşlem Gören İmalat İşletmeleri Tarafından Yıllık Faaliyet Raporlarında En Az Kullanılan İlk 3 İçerik Ögesi	69
Tablo 16	: 2017 yılı Faaliyet Raporu İncelemesinde En Yüksek İlk 10 Şirket	70
Tablo 17	: İlk 10 Şirketin 2017-2018 Yılları arasında Yıllık Faaliyet Raporunun Entegre Raporlamaya Uygunluğunun Karşılaştırılması.....	71
Tablo 18	: Anadolu Isuzu Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu.....	72
Tablo 19	: Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu.....	75
Tablo 20	: Aygaz A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu.....	78
Tablo 21	: Aksa Akrilik Kimya Sanayii A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu	81
Tablo 22	: Tüpraş – Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu.....	83
Tablo 23	: Arçelik A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu	86
Tablo 24	: Coca Cola İçecek A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu.....	88
Tablo 25	: Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu.....	91

TABLO LİSTESİ DEVAMI

Tablo 26	: Anadolu Cam Sanayii A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu	94
Tablo 27	: Ford Otomotiv Sanayii A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu	97

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1 : Kurumsal Raporların Kullanıcı Paydaşları.....	5
Şekil 2 : Sürdürülebilirlik Faktörleri.....	16
Şekil 3 : Sürdürülebilirlik Raporu Hazırlanma Süreci.....	18
Şekil 4 : Sürdürülebilirlik Raporun İçeriğinin Belirlenmesindeki İlkeler (GRI).....	21
Şekil 5 : Sürdürülebilirlik Raporunun Niteliğinin Belirlenmesine İlişkin İlkeler.....	22
Şekil 6 : Entegre Rapor Oluşum Süreci	29
Şekil 7 : Kılavuz İlkeleri	32
Şekil 8 : İçerik Öğeleri.....	39
Şekil 9 : İşletmenin Paydaşları Açısından Sağlanan Faydalar.....	40
Şekil 10 : İşletme Açısından Sağlanan Faydalar.....	41
Şekil 11 : Entegre Rapor Hazırlanırken Karşılaşılan Zorluklar.....	42
Şekil 12 : Yüzdeler Dağılım	51

Tezin Başlığı: Borsa İstanbul'da İşlem Gören Üretim İşletmelerinin Faaliyet Raporlarının Entegre Raporlamaya Uygunluğu	
Tezin Yazarı: Melek CIBİR	Danışman: Doç. Dr. Şule YILDIZ
Kabul Tarihi: 03 Aralık 2019	Sayfa Sayısı: ix(ön kısım)+ 106(tez)+ 26(ek)
Anabilimdalı: İşletme	Bilimdalı: Muhasebe ve Finansman
<p>'Entegre Raporlama', günümüzde şirketlerin etkileşim içerisinde olduğu tüm paydaşlarına finansal verilerin yanında finansal olmayan verilerin de sunulduğu, geleceğe dönük bir bakış açısı getirmeyi planlayan rapor türüdür. Bir değer yaratma olgusu ile oluşan 'Entegre Raporlama' tüm çevresel, sosyal ve ekonomik etkileri içerisinde barındırmaktadır.</p> <p>Bu çalışmanın amacı Borsa İstanbul'da işlem gören tüm şirketler içerisinde imalat sektöründe işlem gören şirketlerin 2017 yılı faaliyet raporlarının incelenmesi suretiyle bu şirketlerin raporlarının Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi'nde belirtilen içerik öğelerini ne derecede barındırdıklarını ölçmektir. Bu işlem sonucunda Borsa İstanbul'da imalat sektöründe işlem gören şirketlerin ne kadarının yıllık faaliyet raporlarını 'Entegre Raporlama'ya uygun hazırladığı belirtilecek ve hangi şirketlerin bu raporlama türüne ne oranda uygun olduğu gösterilecektir.</p> <p>Çalışmanın ilk bölümünde kurumsal raporlama hakkında genel bilgiler verilmektedir. İkinci bölümünde entegre raporlamanın oluşumu, önemi, içeriği, kullanımının avantajları ve dezavantajları belirtilmekte ve entegre rapor hazırlamaya rehberlik eden kuruluşlardan bahsedilerek entegre raporlamanın sermaye öğeleri bilgisi yer almaktadır. Son olarak entegre rapor yayınlamış şirketlerden bahsedilmektedir. Çalışmanın son bölümü olan üçüncü bölümde ise KAP'tan alınan veriler kullanılarak imalat sektöründeki işletmelerin yıllık faaliyet raporlarının entegre raporlama içerik öğelerine uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığı analiz edilmiştir.</p> <p>Analiz sonuçları verilerek işletmelerin tek bir raporlama altında bilgilerin entegre edilerek yayınlanması düşüncesine hazır olup olmadıkları gösterilmiştir. 2017 yılında entegre raporlamaya uygun olup en yüksek puana sahip olan ilk 10 işletmenin 2018 yılı yıllık faaliyet raporları tekrar incelenmiş, işletmelerin raporlama sürdürülebilirliğinin mevcut durumu gösterilmiştir.</p>	
Anahtar Kelimeler: Entegre Raporlama, BİST, İmalat işletmeleri, Entegre Düşünce	

Title of the Thesis: Suitability of Annual Reports of Manufacturing Companies Operated in Borsa Istanbul to Integrated Reporting	
Author: Melek CIBIR	Supervisor: Assoc. Prof. Şule YILDIZ
Date: 20 Dec 2019	Np: ix(pre text)+ 106(main body)+ 26(app.)
Department: Accounting and Finance	Subfield: Business
<p>‘Integrated Reporting’ is a type of report that plans to bring forward-looking perspective to all shareholders that companies interact with besides financial data as well as non-financial data. ‘Integrated Reporting’, which is created with the phenomenon of creating value, includes all environmental, social and economic impacts.</p> <p>The purpose of this study is to measure whether the reports of companies traded in the manufacturing sector among all companies quoted on BIST contain the content elements specified in the International Integrated Reporting Framework by examining 2017 annual reports. As a result of this transaction, it will be stated how many of companies traded in the manufacturing sector in Borsa Istanbul have prepared their annual activity reports according to Integrated Reporting and which companies are eligible for this reporting.</p> <p>The first part of the study gives general information about corporate reporting. In the second part, the formation, importance, content, advantages, disadvantages and the capital elements of integrated reporting with organizations that guide the preparation of integrated reports are mentioned. Finally, companies that have published integrated reports are explained. In the last part of the study, it is analyzed whether the annual reports of the enterprises in the manufacturing sector are prepared in accordance with the integrated reporting content elements using the data obtained from KAP.</p> <p>It is shown whether the companies are ready for the idea of integrating the information under a single reporting by the conducted analysis. In 2017, the annual activity reports of the top 10 enterprises, which are eligible for integrated reporting and had the highest scores, are reviewed and the current status of the reporting sustainability of the enterprises is shown.</p>	
Keywords: Integrated Reporting, BIST, Manufacturing Enterprises, Integrated Thought	

GİRİŞ

Kurumsal raporlamada finansal raporların temel amacı işletmenin iç ve dış paydaşlarına bilgi sağlamaktır. Sağlanan bu bilgilerin paydaşlar tarafından yetersiz görülmesiyle kurumsal raporlamanın evrilme sürecine girmesi kaçınılmaz olmuştur. Paydaşların istediği ve ihtiyaç duyduğu bilgilerin eklenmesiyle yeni raporlama türleri ortaya çıkmıştır. Duyulan ihtiyaçlar çerçevesinde raporların çeşitliliği artmaktadır. Bu çeşitlilik paydaşların hangi alanda ki bilgilere ihtiyaç duyduğu ile ilgilidir. İşletmeler de raporlama uygulamalarının çeşitliliğinden ve değişiminden etkilenmektedir.

İşletme hakkında ihtiyaç duyulan bilginin yalnızca finansal açıdan değerlendirilip tek yönlü bakış açısıyla bir yargıya varılması, işletmelerin yayınladıkları raporda tutarsızlıklar ve eksik bilgilerden kaynaklı olarak ihtiyaç duyulan bilgiye ulaşamaması gibi olaylar zamanla ortaya çıkmıştır. Bu olaylara ek olarak finansal raporlar yalnızca geçmiş performansları gösterirken sürdürülebilirlik raporlarının yalnızca geleceği göstermesi gibi olaylar da mevcut durumdadır (Saban, Vargün, ve Gürkan, 2017:918).

Hem işletmeler için ayrı ayrı rapor hazırlama yükümlülüğü hem de karar vericilerin bu raporları ayrı ayrı değerlendirmesinin zorluğu işletmeleri, işletme faaliyetlerinden doğan bilgileri tek bir rapor altında toplama düşüncesine itmektedir. Bu düşünce, yalnızca tüm bilgilerin tek bir rapor altında toplanmasının değil bunun yanında temelinde bütünlük düşüncesinin yattığı, zaman içerisinde değer yaratma olgusunun üzerinde durulduğu raporlama türü “Entegre Raporlama” olarak adlandırılmaktadır. Dünyada yaygın olarak kullanılmakta olan entegre rapor ülkemizde çok fazla şirket tarafından uygulanmamaktadır. Ülkemiz entegre rapor kavramına hala yabancı kalmakta ve tam olarak alışmamıştır. Buna karşın günümüzde Entegre Raporlama’ya verilen önemin az olduğu söylenemez.

İşletmenin sürekliliğinin raporlanması finansal verilerine ek olarak, işletmenin karının artmasını, performansını etkileyen finansal olmayan verilerin eklenmesi, çevresel raporların, sürdürülebilirlik raporlarının, kurumsal sosyal sorumluluk raporlarının eklenmesiyle oluşan entegre raporlama ile mümkün olmaktadır (Gücenme Gençoğlu ve Aytaç, 2016:52). Entegre Raporlama’nın temelinde ki entegre düşünce yapısı işletmeleri her anlamda bir adım ileriye götüren bir düşünce yapısıdır.

Entegre rapor hazırlamak isteyen işletmeler, raporu Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi'nin yayınlamış olduğu "Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi"ne göre hazırlamaktadır. Yayımlanan bu çerçevede, entegre raporun hazırlanış aşamaları, hazırlık temelinde kullanılması gereken kılavuz ilkeleri ve entegre rapor içerik öğeleri verilmektedir. Çerçeve entegre rapor hazırlama konusunda daha çok rehber görevi görmektedir.

Araştırmanın Amacı: Tüm bu bilgiler ve işletmeler açısından entegre düşünce yapısının önemi ışığında, Borsa İstanbul'da işlem gören İmalat Sektörü'ndeki işletmelerin yeni bir raporlama türü olan entegre raporu "Entegre Rapor" adı altında hazırlamamış olsalar dahi hazırladıkları yıllık faaliyet raporlarının entegre raporlamaya uygunluğunu incelemektir. İnceleme sonucunda bu işletmelerin entegre raporlama düzenine hazır olup olmadığı tespit edilmektedir. Çıkan sonuçlar işletmelerin birbirleriyle kıyaslanmasına izin vermekte ve genel olarak imalat sektöründe ki işletmelerin hazırladıkları faaliyet raporlarının içerikleri hakkında bilgilere erişilmektedir.

Araştırmanın Önemi: Bilgi şeffaflığının ön planda olduğu günümüzde işletmelerin bu konuda yeterliliği entegre raporlama içerik öğeleri baz alınarak ölçülmekte ve bu anlamda literatüre katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Araştırmanın Yöntemi: Çalışmada Borsa İstanbul'da işlem gören imalat işletmeleri seçilmiş ve 2017 yılına ait yıllık faaliyet raporlarına KAP üzerinden ulaşılmıştır. Edinilen yıllık faaliyet raporları içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesine göre hazırlanan EK.2'de verilen İçerik Öğeler Tablosu her şirket için ayrı ayrı yıllık faaliyet raporları incelenerek doldurulmuştur. Çalışmanın devamı niteliğinde 2017 yılında entegre rapora yüksek uyum sağlayan ilk 10 şirketin 2018 yılında sürekliliğinin bulunup bulunmadığı test edilmek amacıyla yine KAP üzerinden ulaşılan yıllık faaliyet raporları incelenmiştir.

Tezin İçeriği: Çalışmanın birinci bölümünde, değişimin kaçınılmazlığı söz konusu olan kurumsal raporlamanın entegre raporlamaya evrilme sürecinden bahsedilmiştir. Kurumsal raporlamanın özellikleri, kullanıcı paydaşları, raporlama türlerinin özelliklerinden bahsedilmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde entegre raporlama oluşumu ve öneminden bahsedilerek gelişim sürecine değinilmiştir. Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi'ne göre rapor kılavuz ilkeleri ve içerik öğeleri anlatılmış ve ayrıntılı

olarak incelenmiştir. İşletmeler ve rapor kullanıcıları tarafından entegre raporlamanın avantaj ve dezavantajları gösterilmiştir. Entegre raporlama hazırlamaya rehberlik eden öncü kuruluşlardan bahsedilerek Türkiye’de entegre rapor hazırlayan işletmeler belirtilmiştir. Son bölüm olan üçüncü bölümde ise araştırmanın uygulama kısmı olan Borsa İstanbul’daki imalat işletmelerinin faaliyet raporlarının incelenmesi aşamasının bilgileri ve sonuçları yer almaktadır. Çalışmanın kapsamı dahilindeki 179 imalat işletmesinin 2017 yıllık faaliyet raporu içerik analizi yöntemi uygulanarak incelenmiş, sonuçlar işletmeler bazında açıklanarak belirtilmiştir. 2017 yıllık faaliyet raporları incelenen imalat işletmeleri ve entegre rapora uyum konusunda en yüksek puana sahip ilk 10 işletmenin ayrıntılı incelemesi yapılmış ve 2017 - 2018 yılına ait yıllık faaliyet raporlarının karşılaştırılması yapılmıştır. Yapılan karşılaştırma işletmeler bazında ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

BÖLÜM 1: KURUMSAL RAPORLAMA'DAN ENTEGRE RAPORLAMA'YA

1.1. Kurumsal Raporlama Tanımı

İşletmeler belirli bir amaç doğrultusunda kurulurlar. Bu amaçlar izinde gerçekleştirdikleri faaliyetler sonucu mali tablolar oluşur ve işletmeler bu mali tablolar aracılığıyla finansal raporlarını hazırlamaktadırlar. Bu raporlar sayesinde işletmenin faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olunurken ilgili karar vericilere karar verme aşamasında bilgi kaynağı sağlanmış olur. Finansal raporlarda, işletmenin belirli bir zaman aralığı içerisindeki sonuçlarını yansıtan finansal tablolar, dipnotlar, ekler ve açıklamalar bulunmaktadır.

İşletmeler tarafından hazırlanan raporlar temelde 2'ye ayrılmaktadır. İşletme içi raporlar ve işletme dışı raporlar olarak ayrı ayrı incelenmektedir. İşletme içi raporlar, işletme içindeki paydaşlara yönelik hazırlanmakta ve Yönetim Raporları olarak da adlandırılmaktadır. İşletme dışı raporlar ise işletme içi ve dışındaki paydaşlara yönelik hazırlanmakta ve Kurumsal Raporlar olarak da adlandırılmaktadır (Cavlak ve Cebeci, 2018:56).

Kurumsal Raporlama, işletme hakkında hem finansal bilgileri hem de finansal olmayan bilgileri gerçeğe daha uygun bir şekilde yansıtan bir raporlama türüdür. Finansal bilgilere ek olarak işletmenin kendi markası, sektördeki payı gibi finansal olmayan bilgileri de içerisinde barındırır. Bu bilgiler, işletmeye yatırım yapma düşüncesinde olan yatırımcılar için önemli olduğundan net ve anlaşılır olması gerekmektedir. Diğer taraftan ise işletmeyle ilişkisi olan işletme bünyesinde çalışanlar, işletmenin mevcut ve potansiyel müşterileri gibi menfaat sahiplerine de bilgi sağlamaktadır (Köse ve Çetinel, 2017:157).

Raporlama sürecinin gelişimi esnasında zamanla kurumsal raporlama bilgilerinin kullanıcıları kurumsal raporlama içeriğini yetersiz görmeye başlamıştır. Bu konuda pek çok eleştiriler gelmektedir. En çok eleştirilen konulardan birisi ise kurumsal raporlamada toplumsal, çevresel ve ekonomik alanlar gibi kurumsal konuların bulunmamasıdır. Bu bağlamda kurumsal raporların etkinliğinin yitirildiği düşünülmektedir. Tartışmaların başlamasıyla işletmeler, 1980'li yıllardan itibaren kurumsal raporların yetersizliğini görmüş ve ek olarak işletmelerin durumunu daha doğru bir şekilde yansıtmak için çevresel raporları, yönetim hakkındaki açıklamaları, kurumsal yönetim gibi bilgileri de

yayınlamaya başlamıştır. Bu süreç, isim kazanarak çevresel raporlar ve sürdürülebilirlik raporlamasına dönüşmüştür (Aydın, 2015:68).

1.2. Kurumsal Raporların Kullanıcı Paydaşları

Kurumsal raporların kullanıcıları, işletmelerle ilgili olan tüm paydaşlardır. Bu paydaşlar ilgi dereceleri ve çıkarlarına göre gruplanmaktadır. Aşağıdaki şekilde her işletmenin iletişim içinde olduğu paydaşlar belirtilmekte ve açıklanmaktadır.

Şekil 1: Kurumsal Raporların Kullanıcı Paydaşları

Kaynak: Uyar, A. (2015). *Kurumsal Raporlamanın Gelişimi ve Güncel Yaklaşımlar*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Yatırımcılar: Bir işletme için paydaş listesinin üst sıralarında yer alan yatırımcılar oldukça büyük bir öneme sahiptir. İşletmenin yatırımcılarını mevcut yatırımcılar ve potansiyel yatırımcılar olarak 2 grupta incelemek mümkündür. İşletmeler tarafından

hazırlanan kurumsal raporlar işletmenin mevcut yatırımcıları kadar potansiyel yatırımcıları içinde büyük bir öneme sahiptir. Yatırımcılar, işletme için finans kaynağı olması sebebiyle işletmelerin yatırımcılarına doğru bilgi aktarımı yapabilmesi adına raporlarında eksiksiz ve net bir şekilde anlaşılır bilgilere yer vermesi zorunluluğu doğmaktadır. Mevcut yatırımcılar, işletmelerin hazırlamış oldukları raporlar aracılığıyla kendi beklentilerinin karşılanıp karşılanmadığını görmekte ve bu duruma göre yatırımlarını işletmede tutma ya da geri çekme kararları vermektedirler. Potansiyel yatırımcılar için ise yatırım yapmak istedikleri işletmenin beklentilerini karşılayabilme durumuna göre işletmeye yatırım kararı almaktadırlar. Bu sebeple de işletmeler mevcut yatırımcılarını ellerinde tutma ve potansiyel yatırımcıları mevcut yatırımcılar arasına alabilmek adına kurumsal raporların hazırlanma sürecine özen göstermelidir.

Şirket Ortakları: Bir işletmenin paydaşları arasında en fazla sorumluluk sahibi olduğu grup işletmenin ortaklarıdır. İşletmenin, pay sahiplerine karşı gerçekleştirmekle yükümlü oldukları sorumlulukları bulunmaktadır. Bu sorumluluklardan bir tanesi pay sahiplerine doğru bilgi sağlama sorumluluğudur. Pay sahipleri işletmenin gerçekleştirdiği faaliyetler hakkında gerçek bilgileri edinme hakkına sahiptir. İşletme ayrıca pay sahiplerinin yatırımlarını iyi değerlendirmek konusunda da onlara karşı sorumlu durumdadır. Pay sahipleri işletmeye belli bir yatırım yaptığı için şirketin faaliyetleri hakkında bilgi alma ihtiyacı hissetmektedir (Uyar, 2015:8). Şirketin faaliyetleri sonucu oluşacak her türlü durumdan pay sahipleri ilk etkilenecek grup olduğu için şeffaflık açısından şirketin raporları bu grup için önemli bir role sahiptir.

Çalışanlar: Çalışanlar işletmenin hem paydaşlarından birisi hem de temel kaynaklarından birisi konumundadır. İşletme ve çalışanlar arasında karşılıklı bir fayda ilişkisi bulunmaktadır. İşletmenin gelişim ve büyüme aşamalarında çalışanlardan faydalanılmaktadır. Aynı şekilde çalışanlar da raporlar aracılığıyla işletme hakkında bilgi sahibi olmaktadır. Çalışanlar işletmede devam etme ya da ayrılma kararını işletmenin yayınladığı raporu kullanarak verebilirler. İşletmenin nasıl yönetildiği, faaliyetleri, işletmenin geleceği hakkında ki verilere sahip olmak çalışanların en önemli haklarından birisidir. İşletmenin durumuna göre kendi kariyer planlarının yolunu çizebilirler.

Borç Verenler: İşletmenin kurumsal raporlarından faydalanan bir diğer paydaş grubu ise işletmeye borç veren kurumlardır. Bu kurumlar borç verdikleri işletmenin faaliyetlerinin nasıl gittiği, alacağını tahsil etme durumu gibi bilgileri bu raporlar aracılığıyla öğrenmektedirler.

Tedarikçiler: İşletmeler, işletmenin faaliyetlerini sürdürebilmesi için ihtiyacı olan her türlü girdiyi sağlamak amacıyla tedarikçilerle karşılıklı iş birliği içerisinde. Karşılıklı olan bu iş birliğinin sağlıklı bir şekilde devam etmesi için tedarikçiler bu raporları inceleyip karar vermektedir.

Müşteriler: Müşteriler her zaman aldıkları, kullandıkları ürün hakkında bilgi sahibi olmayı istemektedir. Hem kullandıkları ürünün içeriği, üretim süreci ile ilgili bilgiler hem de satın aldıkları ürünü üreten işletmenin itibarı, müşterilerin ürünü satın alma kararını etkilemektedir. Günümüzde her türlü konuda artan duyarlılık mevcut ve potansiyel müşteriler için her ayrıntıyı öğrenme ihtiyacını meydana getirmektedir.

Devlet: Devlet işletmenin faaliyetlerinden etkilenen ve aynı zamanda işletmenin faaliyetlerini etkileyen önemli bir paydaştır. Devlet tarafından işletmelerin uyması gereken düzenlemeler ve sınırlamalar belirtilmiştir. Bu düzenlemelerin işletmeler tarafından uyulması konusunda kontrol mekanizması şirketlerin hazırladıkları raporlar olmaktadır.

Halk: Halk için işletmelerin ekonomiye ve topluma katkısı oldukça önemlidir. Ekonomiye ve topluma olan katkısının halka yansıtılma şekli kurumsal raporlar aracılığı ile gerçekleşmektedir. (Uyar, 2015:10)

1.3. Raporlama Türleri ve Özellikleri

Raporlanan bilgilerin sayısı arttıkça bu bilgilerin konu olduğu raporlama çeşitleri de gün geçtikçe artmaktadır. Raporlamanın ilk zamanından günümüze kadar karşımıza pek çok raporlama türü çıkmaktadır. Kurumsal raporlama adı altında toplanan raporlar bu bölümde açıklanmış ve birtakım özelliklerinden bahsedilmiştir. Bu raporlama türleri Faaliyet Raporu, Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu, Çevresel Raporlama, Sürdürülebilirlik Raporlaması ve Entelektüel Sermaye Raporudur.

1.3.1. Faaliyet Raporu

Faaliyet Raporu işletmenin hesap dönemi içerisinde yalnızca faaliyetleri sonucunda elde edilen verilerin bir araya getirilerek sunulduğu ve işletmeye ait bilgilerin bulunduğu rapor türüdür. Faaliyet raporunda yalnızca finansal veriler bulunmakta ve veriler hakkında yanlış algı oluşturacak yorumlar bulunmamaktadır. İşletmeler faaliyetleri sonucu oluşan finansal verilerini eksiksiz, gerçeğe uygun bir şekilde açıklamakla yükümlüdürler.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre sermaye şirketleri faaliyet raporu yayınlamak zorundadırlar. Hazırlanan bu raporun içeriği 2012 yılında Resmi Gazete'de yayınlanan “Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik” kapsamında oluşturulmalıdır. İşletme hakkında verilen finansal veriler ve yorumlar finansal tablolara dayandırılmalıdır. Ayrıca faaliyet raporunda işletmenin karşılaşmış olduğu riskler de değerlendirilmektedir. Bu risklere finansal olmayan riskler de dahildir. Faaliyet raporu, işletmelerin faaliyet raporunu hazırlama sürecinde ki bütünlük, tutarlık sağlama adına yapılan iç kontroller hakkında açıklamaları da içerisinde barındırmaktadır. Raporda belirtilmesi gereken asgari bilgiler ise şunlardır: (TTK, 2012).

- # Genel bilgiler,
- # Yönetim organı üyeleri ile üst düzey yöneticilere sağlanan mali haklar,
- # Şirketin araştırma ve geliştirme çalışmaları,
- # Şirket faaliyetleri ve faaliyetlere ilişkin önemli gelişmeler,
- # Finansal durum,
- # Riskler ve yönetim organının değerlendirilmesi,
- # Diğer hususlar.

1.3.2. Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu

Kurumsal yönetimin amacı, işletme için en doğru kararları verebilmek adına işletmenin ne yönde ve nasıl bir yol izlemesi gerektiği, izlenen yolda nasıl iyileştirmeler yapılması gerektiği yönünde kararlar almaktır. Bu kararların izlenmesi ve kayıt altına alınması, ayrıca ne derecede bu stratejilere uyulduğunun tespiti adına işletmeler tarafından “Kurumsal Yönetim Raporu” hazırlanmaktadır.

Kurumsal Yönetim İlkeleri uygulanması gereken ve uygulanması zorunlu olmayan ilkelerden oluşmaktadır. Kurumsal yönetim raporunun temelinde uygulanması gereken ilkelerin açıklanarak belirtilmesi ve uygulanması zorunlu olmayan ilkelerin de uygulanmıyorsa sebepleriyle birlikte yazılması yatmaktadır. İşletmeler kurumsal yönetim raporunu ister faaliyet raporları içeriğine ekleyerek isterlerse de ayrı bir rapor olarak yayımlayabilmektedir.

İşletmeler hazırladıkları kurumsal yönetim raporu yanında derecelendirme şirketleri tarafından hazırlanmış olan Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Raporu yayınlamalıdır. Derecelendirme şirketleri, işletmeleri kurumsal yönetimin 4 temel ilkesine göre

değerlendirmektedir. Bu ilkeler SPK tarafından yayınlanmış olan “Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ” inde belirtilmiştir.

Kurumsal yönetim dört temel unsur üzerine kurulmuştur. Bunlar: Adillik, Sorumluluk, Şeffaflık ve Hesap Verilebilirlik. Uluslararası alanda geçerli bu dört temel unsurun birbirleriyle ilişkili olarak hem şirket içi hem de şirket dışında ki değerlerle uyumlu olması beklenir. Bu ilkeler (Pamukçu, 2011:135);

Adillik: İşletme yönetimi, işletmedeki tüm ortaklarına eşit olmakla yükümlüdür. İşletmenin tüm ortaklarının hakları korunmalı ve haklarının kullanılması yönünde kolaylaştırmalar yapılmalıdır. Adillik esası bu anlamda ortaklara, hakları konusunda garanti vermektedir.

Sorumluluk: Sorumluluk ilkesine göre işletmenin kendi adına ve paydaşlarına olan tüm sorumluluğunun belirtilmesi gerekmektedir. İşletme, faaliyetlerini devam ettirirken ve kendi ortakları için değer yaratırken sosyal değerlerle de uyum içerisinde olmalıdır. Bu ilkeye göre işletmenin toplumla iç içe olduğu unutulmamalıdır.

Şeffaflık: İşletmeler, faaliyetleri sonucunda paydaşlarını ilgilendiren tüm bilgileri eksiksiz ve doğru bir şekilde tüm paydaşlarıyla paylaşmalıdır. Bu bilgiler işletme hakkında gerçeği yansıtan sonuçlar olmalıdır. Şeffaflık ilkesi, işletme hakkında kamuoyu nezdinde güven artırıcı bir unsur olmakla birlikte potansiyel yatırımcılar için de bilgilerin doğru bir kaynak olma niteliğini vermektedir. Mevcut ve potansiyel yatırımcılar için karşılaştırılabilir ve güvenli bilgiler sağlamak yatırım kararlarını etkileyebilecek unsurlardır.

Hesap verilebilirlik: İlkeye göre işletmenin faaliyetleri, faaliyetlerin sonuçlarıyla birlikte kamuoyuna açıklanmalıdır. Bu faaliyet sonuçlarına işletme bir dayanak oluşturmalıdır. Kurumsal yönetim performansının değerlendirilmesi amacıyla ortaklarına karşı hesap verebilmesine imkan veren düzenlemeler yapılmalıdır.

SPK tarafından belirlenen Kurumsal Yönetim Raporu’nda bulunması gereken ilkeler sırasıyla şunlardır: Pay Sahipleri, Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık, Menfaat Sahipleri, Yönetim Kurulu. Tablo 1’de Kurumsal Yönetim Raporu’nda bulunması gereken ilkelerin neler olduğu ve o ilkeye ait bilgiler verilmektedir.

Tablo 1: Kurumsal Yönetim Raporu'nda Bulunması Gereken İlkeler

Kodu	İlkeler
1	PAY SAHİPLERİ
1.1	Pay Sahipliği Haklarının Kullanımının Kolaylaştırılması
1.2	Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı
1.3	Genel Kurula Katılım Hakkı
1.4	Oy Hakkı
1.5	Azlık Hakları
1.6	Kar Payı Hakkı
1.7	Payların Devri
2	KAMUYU AYDINLATMA VE ŞEFFAFLIK
2.1	Kamuyu Aydınlatma Esasları ve Araçları
2.2	İnternet Sitesi
2.3	Faaliyet Raporu
3	MENFAAT SAHİPLERİ
3.1	Menfaat Sahiplerine İlişkin Şirket Politikası
3.2	Menfaat Sahiplerinin Şirket Yönetimine Katılımının Desteklenmesi
3.3	Şirketin İnsan Kaynakları Politikası
3.4	Müşteriler ve Tedarikçilerle İlişkiler
3.5	Etik Kurullar ve Sosyal Sorumluluk
4	YÖNETİM KURULU
4.1	Yönetim Kurulunun İşlevi
4.2	Yönetim Kurulunun Faaliyet Esasları
4.3	Yönetim Kurulunun Yapısı
4.4	Yönetim Kurulunun Toplantılarının Şekli
4.5	Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komiteler
4.6	Yönetim Kurulu Üyelerine ve Üst Düzey Yöneticilere Sağlanan Mali Haklar

Kaynak: Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (2011, 30 Aralık)
T. C. Resmi Gazete, 28158

İşletmeler tarafından hazırlanan kurumsal yönetim raporunun belirli standartlara ve kurumsal yönetim ilkelerine uyup uymadığı konusunda da kamuoyunun bilgilendirilmeye ihtiyacı vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda yetkili derecelendirme kurumları tarafından adil, şirketten bağımsız, net ve anlaşılır şekilde bir rapor hazırlanmaktadır.

“Kurumsal yönetim derecelendirilmesi” işletmenin paydaşlarının kurumsal yönetim uygulamaları hakkında bilgi sahibi olmasını mümkün kılmaktadır. Kurumsal yönetim derecelendirilmesi, işletmenin olumlu veya olumsuz kurumsal yönetim uygulamalarının sonucunu göstermektedir. Düşük olan derecelendirme notu şirketin itibarını mevcut yatırımcılarının gözünde düşürebilir, işletmenin hisse senedi değerinin azalmasına sebep olabilir. Ayrıca potansiyel yatırımcılar gözünde de işletmeye yapılması düşünülen yatırımdan kaçınmalarına sebep olur. Bunlar ve bunlar gibi doğuracağı birçok sonuç sebebiyle kurumsal yönetim derecelendirmesi işletmeler için büyük önem arz etmektedir. Kurumsal yönetim derecelendirmesi aynı zamanda işletme yöneticileri için bir analiz kaynağı olmakta ve işletme yönetiminin kendi eksiklerini görmesi açısından da önemli bir rapor konumundadır (Kılıç ve Benligiray, 2012:63).

Kredi derecelendirmesi şirketin risk, finans konuları gibi genel durumu ile ilgili iken kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi şirketin yalnızca yayınlamış olduğu kurumsal yönetim ilkelerine uyum konusunda bir değerlendirmeye tabi tutulmasıdır.

Kurumsal yönetim derecelendirilmesi “5” derecelendirme notu üzerinden yapılmaktadır. Bu değerlendirmeler bir genel derecelendirme notu ve dört bölüm derecelendirme notu olarak açıklanmaktadır. Kurumsal yönetim ilkelerinin ana başlıkları için ayrı bir derecelendirme notu ve ayrıca her bölümün ağırlıklı ortalaması alınarak genel derecelendirme notu oluşturulmaktadır. Derecelendirme şirketi her bölüm için 1’den 10’a kadar bir not vermektedir. Daha sonra bölümlere verilen notlardan genel derecelendirme notu hesaplanmaktadır. Derecelendirme notları hesaplandıktan sonra kamuoyuna açıklanmaktadır. Genel derecelendirme notunun ağırlıkları aşağıda gösterilmektedir (SPK, 2011).

Pay sahipleri %25, Kamuyu aydınlatma ve şeffaflık %25,
Menfaat sahipleri %15, Yönetim Kurulu %35

SPK Sermaye Piyasası Kanunu'nda, şirketlerin derecelendirmesi konusunda, düzenleme yapmak ve kontrol etmekle yükümlüdür. İşletmelerin kredi derecelendirilmesini ve kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesini yapabilecek Türkiye'de kurulan ve faaliyet gösteren kuruluşlar ile Türkiye'de faaliyet göstermesi kabul edilen uluslararası kuruluşlar SPK'nın Seri:VIII, No:51 Tebliğ'inde ve kendi internet sitesinde belirtilmiştir. SPK tarafından açıklanan 5 adet Kredi Derecelendirme kuruluşu, 4 adet Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Derecelendirme kuruluşu bulunmaktadır.

Bu kuruluşlar;

Türkiye'de Kurulan ve SPK Tarafından Yetkilendirilen Kredi Derecelendirme Kuruluşları	Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Derecelendirmesi ile Yetkili Derecelendirme Kuruluşları
1. DRC Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.	1. DRC Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.
2. TURKRATING İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.	2. JCR Avrasya Derecelendirme A.Ş.
3. JCR Avrasya Derecelendirme A.Ş.	3. Kobirate Uluslararası Kredi Derecelendirme ve Kurumsal Yönetim Hizmetleri A.Ş.
4. Kobirate Uluslararası Kredi Derecelendirme ve Kurumsal Yönetim Hizmetleri A.Ş.	4. Saha Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.
5. Saha Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.	

Ayrıca Türkiye'de derecelendirme faaliyetinde bulunması kurulca kabul edilen uluslararası derecelendirme kuruluşları şunlardır: Fitch Rating LTD, Moody's Investor Service ve Standard and Poor's Rating Services.

1.3.3. Çevresel Raporlama

Gelişen ve küreselleşen dünyamızda, bu gelişme süreci, çeşitli açılardan olumlu sonuçlar doğurmakta fakat bunların yanında olumsuz sonuçlar da bulundurmaktadır. Olumlu sonuçlar göz önünde tutulurken olumsuz sonuçlar göz ardı edilemez. Bu sebeple, oluşan olumsuz sonuçlar yok edilmeye veya azaltılmaya çalışılmalıdır. Karşılaşılan en önemli olumsuz sonuçlardan birisi, işletmelerin bir yandan üretimi arttırmaya yönelik olan

abaları ve bu üretimini karşılığını bulma yönünde ki tüketime olan teşvik sonucu aşırı tüketime sorunsalıdır. Kullanılan rnleri sürekli yenileme ihtiyaı duymak aşırı tüketime ilk basamağıdır. Bunun yanında insanlar için faydalı olan gelişmeler çevreye zararlı olabilecek bir sürü sorun ortaya çıkarmaktadır. Bu sorunlar teknolojinin sürekli gelişmesi, endüstrileşme, nüfusun artması, bilinçsizlik gibi sebeplerden meydana gelmektedir.

Çevreye verilen zararlar sonucu ortaya çıkan evre kirliliği gün geçtikçe artmaya başlamıştır. Bu artışın önemli bir hal almaya başlaması toplumun ve işletmelerin dikkatini çekmiştir. Bu dikkat işletmelerin çevreye olan ilgisini artırmayı başarmıştır. Toplumda ki her bireyin yapması gereken sorumluluklar olduğu gibi her işletmenin de çevreyi koruma yönünde birtakım sorumlulukları bulunmaktadır (Haftacı ve Soylu, 2008:93).

Çevresel Raporlama, Sosyal Sorumluluk Raporlamasının bir alt raporu durumundadır ve işletmelerin kurumsal sürdürülebilirliğinin en önemli bölümlerinden birisidir. Çevresel rapor, işletmelerin sosyal olarak sorumlu oldukları çevreye karşı tutum ve davranışlarını göstermektedir. İşletmenin evreye karşı olan bu tutum ve davranışları işletmenin amacı olan kar etme ve işletmenin sürdürülebilirliği ile paralel gitmelidir.

İşletmeler sosyal bir varlık olarak toplumda yer edinmiştir. Toplumda ki bu yerinin sürebilmesi adına bu süreç toplumun işletmelerin faaliyetlerine devam etmesi isteğine bağlı olmaktadır. Bu durumda işletmelerin topluma karşı uymak zorunda olduğu bazı kurallar ortaya çıkmaktadır. Ortaya çıkan bu olgu sosyal söz olarak adlandırılmaktadır. Gerçekleşen bu sosyal sözleşme olgusu paydaşlık teorisi, meşruluk teorisi ve hesap verme teorisinin bir parçasıdır. Bu teoriler Tablo 2'de gösterilmiş ve açıklanmıştır (Kavut, 2010:7).

Tablo 2: Sosyal Sözleşme Olgusu Teorileri

Teori	Açıklama
<i>Meşruluk Teorisi</i>	Çıkış noktası örgütsel meşruluktur. Meşruluk teorisi, işletmenin faaliyetlerinin toplumun kurallarına, değerlerine, inanışlarına uyum gösterme ve toplumun beklentileri doğrultusunda sürdürmesi olarak tanımlanmaktadır.
<i>Paydaşlık teorisi</i>	Meşruluk teorisiyle yakın ilişkide olan paydaşlık teorisine göre işletme tüm paydaşlarına bilgi sağlama konusunda eşit ve açık davranmalıdır. İşletmenin varlığı, yöneticilerinin paydaşlarına verdiği güvenle bağlantılıdır. Bu süreçte işletmenin gerçekleştirdiği faaliyetler meşrulaştırılmalıdır.
<i>Hesap verme teorisi</i>	İşletmeler açısından sorumluluk bir görevi yerine getirmek iken, hesap verme ise bu yerine getirilen görev hakkında bilgi verme zorunluluğudur. Ortakların sermayelerinin işletiminden sorumlu olan şirket yöneticileri aynı zamanda ortaklar dışındaki paydaşlarına karşı da sorumludurlar.

Kaynak: Kavut, L. (2010). Kurumsal Yönetim, Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Çevresel Raporlama: İMKB 100 Şirketlerinin Çevresel Açıklamalarının İncelenmesi. İstanbul Üniversitesi İşletme İktisadi Enstitüsü Dergisi (66).

Çevreye duyarlılık konusuna gelişmiş ülkeler daha fazla önem gösterirken gelişmekte olan ülkeler gelişmiş ülkelere göre daha az önem göstermektedir. İşletmelerin yayınladıkları rapora çevre ile ilgili konuların eklenmesi, işletmelerin çevreye olan duyarlılığın ölçüm araçlarından biri olarak düşünülebilir. Paydaşların işletmeler hakkında olumsuz düşünme sebeplerinden birisi de işletmelerin çevre ile ilgili açıklama yapmamalarıdır. İşletmelerin çevre ile ilgili yapmış oldukları faaliyetleri açıklamaması, çevre faaliyetlerini gerçekleştirme hususunda işletmeye olan güveni azaltmaktadır.

Kurumlar için yıllık rapor, işletmenin paydaşlarına bilgilerin iletilmesinde temel araç olarak kullanılmaktadır. Birçok kurum tarafından kullanılan sosyal ve çevresel bilgi miktarı arttıkça bu bilgileri açıklamak için sosyal ve çevresel raporların sayısı artmaya

başlamıştır. İşletme paydaşları için önemli düzeyde ilgili olduğu düşünülen bilgiler bağımsız raporlar ve sosyal medya aracılığıyla yayınlanmıştır. Bu bağımsız sosyal ve çevresel raporların uygulamada ki sayısının artmasıyla kurumlar, raporlama standartları geliştirme girişimlerine başlamıştır (De Villiers, Rinaldi ve Unerman, 2014:1045).

1.3.4. Sürdürülebilirlik Raporlaması

Muhasebe, bir işletmenin kuruluş amacı olan faaliyetlerinin gerçekleşmesi sonucu ortaya çıkan mali olayları kayıt altına alma, sınıflandırma, özetleme ve raporlama sistemidir. En temel anlamıyla muhasebe sisteminin görevi mali olayları kaydetmektir.

Geçmişte bir işletmenin kuruluş amacı kar etmek olarak görülürdü. Her ne kadar bir işletmenin tek amacı bu olarak görülse de işletmenin toplumun bir parçası olduğu gerçeği ve bu gerçeğin işletmelere sosyal bir sorumluluk getirdiği yok sayılması mümkün olmayan bir durumdur. Bu sebeple kuruluşun tek amacının kar etmek olduğu düşüncesi çok gerilerde kalmıştır.

Sürdürülebilirlik muhasebesinin temeline bakıldığında çevre muhasebesinin alt dalı olarak türediğini söylemek mümkündür. Bu temel üzerinden türetilerek geliştirilmiştir (Tarakcıoğlu Altınay, 2016:61). Sürdürülebilirlik kavramı, toplumu bir bütün olarak düşünmektedir. Toplumu ilgilendiren tüm konuları her yönüyle içinde barındırmaktadır. Hem sosyal ve kültürel anlamda hem de doğal kaynakların kullanımında geleceği de düşünerek bugünün ihtiyaçlarını karşılama şeklinde tanımlanır. Sürdürülebilirliğin temelinde bu kaynakların korunarak kullanılması ve geliştirilerek gelecek nesillere aktarılması yatmaktadır. Kurumsal anlamda sürdürülebilirlik ise işletmelerin uzun vadeli olarak kendi faaliyetlerini gerçekleştirirken toplumsal anlamda ekonomik, çevresel ve sosyal alanlardaki konuları düşünerek hareket etmesidir (Aydın, 2015:69). Sürdürülebilir olma düşüncesine işletmeleri götüren etmenler temel olarak yasal gereklilik, kamuoyu güveni, müşteri talebi, yatırımcı talebi, çalışan tercihi ve yeni iş fırsatları şeklinde sıralanabilmektedir (Varcan Başkaya, 2018:21).

Borsa İstanbul'un yayınlamış olduğu sürdürülebilirlik rehberinde 2 kavram üzerinde durulmaktadır: "Sürdürülebilir Kalkınma" ve "Kurumsal Sürdürülebilirlik". Bu rehberde sürdürülebilir kalkınma "Sürdürülebilir Kalkınma en yaygın kullanımıyla gelecek kuşakların ihtiyaçlarını karşılayabilme imkanlarını tehlikeye sokmadan bugünkü kuşakların ihtiyaçlarını karşılamaktır." şeklinde ifade edilmiştir. Kurumsal sürdürülebilirlik ise "şirketlerde uzun vadeli değer yaratmak amacıyla ekonomik, çevresel

ve sosyal faktörlerin kurumsal yönetim ilkeleri ile birlikte şirket faaliyetlerinde ve karar mekanizmalarında dikkate alınması ve bu faktörlerle bağlantılı risklerin etkin bir biçimde yönetilmesi” olarak tanımlanmıştır.

Finansal tabloların kapsamı “İşletmenin varlıkları, yükümlülükleri, özkaynakları, gelirleri, giderleri, özkaynaklardaki değişimi, nakit akışları hakkındaki bilgi” ile sınırlı iken sürdürülebilirlik raporlamasında “ekonomik, çevresel, sosyal ve yönetim alanındaki önemli etkiler” de dahil edilmektedir (Demirel Arıcı, 2018:64).

Ekonomik, çevresel ve sosyal faktörler sürdürülebilirlik anlamında hem birbirini destekleyen hem de etkileyen faktörlerdir. Üç faktörden birinin göz önüne alınıp dahil edilmemesi durumda işletme faaliyetleri ve işletmenin geleceği tehlike duruma girebilmektedir (Gücenme Gençoğlu ve Aytaç, 2016:52).

Ekonomik Faktörler: Vergi, gelir dağılımı, ihracat oranı, yıllık kar, yatırımlar, istihdam gibi faktörler,

Çevresel Faktörler: Su tüketimi, enerji tüketimi, sera gazı, atıklar gibi faktörler,

Sosyal Faktörler: Çalışanlar, tedarikçiler ve müşterilerle olan ilişkiler, diğer paydaşlarla olan ilişkiler gibi.

Şekil 2: Sürdürülebilirlik Faktörleri

Sürdürülebilirlik raporlamasının hazırlanmasının altında yatan sebepleri şu şekilde saymak mümkündür (Altun, 2017:46):

- # Küresel ısınma sonucunda iklim değişikliği yaşanması ve işletmelerin de gerçekleştirdikleri faaliyetlerinde daha dikkatli olmaları,
- # Küreselleşme sonucunda uluslararası finans kuruluşlarının kriterleri arasında bulunan sürdürülebilirlik kriteri,
- # Yatırımcıların işletmelerin yalnızca finansal verilerine göre değil diğer faktörlerini de dikkate alarak karar vermesi,
- # Halka açık işletmelerin finansal performanslarının yanında finansal olmayan verilerinin de açıklama zorunluluğu bulunması,
- # Çevresel bilinci artırmak,
- # İşletmenin amaçlarına ulaşma hususunda etkinlik sağlamak.

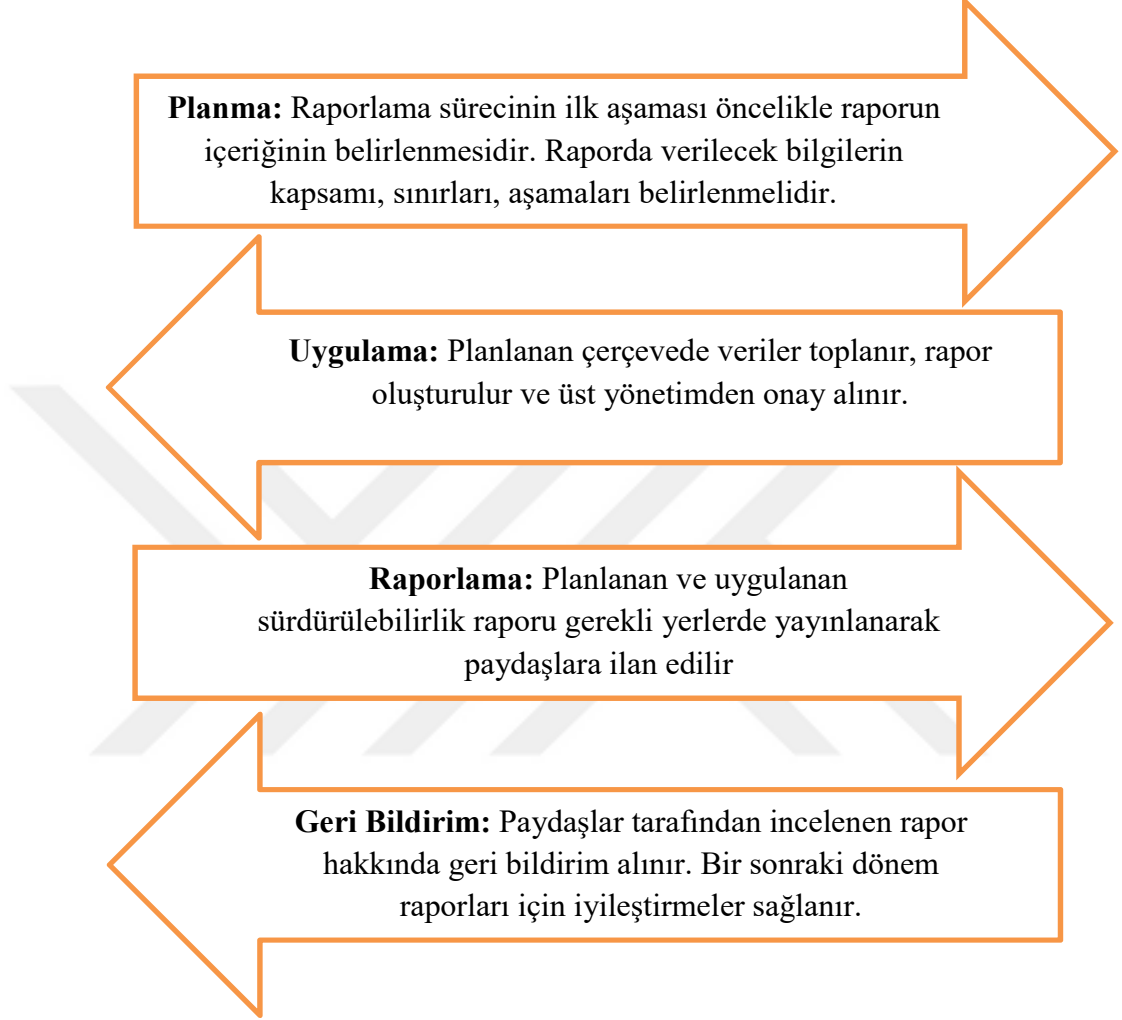
Sürdürülebilirlik raporlaması işletmelere birtakım faydalar sağlamaktadır. Bu faydalardan bazıları şunlardır (Saban, Küçüker ve Küçüker , 2017:105):

- # Çevre ve sosyal anlamda değer yaratma imkanı bulunan ürün ve hizmetleri belirler. Aynı zamanda değer yaratan faaliyetleri de belirler.
- # Rekabette avantaj sağlar ve bilgi kullanıcılarına karşılaştırma imkanı verir.
- # Markanın değerini artırır.
- # Kurumsal anlamda şeffaflığı artırır.
- # Çalışanların motivasyonlarının artmasını sağlar.

Bu faydalara ek olarak sürdürülebilirlik raporlaması, işletmelere maliyetleri düşürme konusunda da yardımcı olmaktadır. Hammaddede tüketim açığının azalması, enerji tüketiminde düşüşler sağlanması işletme maliyetlerinin düşmesiyle sonuçlanmaktadır. Böylelikle işletmenin karlılığı artmaktadır (Duran, 2018:25). Sürdürülebilirlik raporu, hisse sahipleri, muhtemel yatırımcılar, işletme bünyesindeki çalışanlar, müşteriler ve diğer paydaşlar açısından farklı pencerelerden değerlendirilir ve paydaşlar farklı beklentiler içerisine girmektedirler (Demirel Arıcı ve Altun, 2018:584).

Sürdürülebilirlik raporlamasının hazırlanma süreci oldukça dikkatli ve özenli bir şekilde yapılmalıdır. İşletmenin tüm birimlerini etkileyen bu süreç birimler arası koordinasyonun sağlanması amacıyla bir yönetici tarafından gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Yöneticilerin bu aşamada liderlik etmesi raporlamanın etkinliği açısından gereklidir.

Sürdürülebilirlik raporu hazırlanma süreci “Planlama, Uygulama, Raporlama ve Geri Bildirim” aşamalarından oluşmaktadır (Uyar, 2015:127). Bu aşamalar Şekil 3’te ayrıntılı olarak gösterilmektedir.

Şekil 3: Sürdürülebilirlik Raporu Hazırlanma Süreci

Kaynak: Uyar, A. (2015). *Kurumsal Raporlamanın Gelişimi ve Güncel Yaklaşımlar*. Ankara: Gazi Kitabevi.

1.3.4.1. Sürdürülebilirlik Raporlaması ile İlgili Kuruluşlar

Sürdürülebilirlik raporlaması hakkında rehberlik eden birçok kuruluş bulunmaktadır. Bu bölümde bu kuruluşlardan Küresel Raporlama Girişimi (GRI) ve diğerleri şeklinde bir ayırma gidilmiştir.

Küresel Raporlama Girişimi (GRI)

Küresel Raporlama Girişimi (GRI) 1997'den itibaren sürdürülebilirlik raporlaması konusunda öncü olan bağımsız uluslararası bir kuruluştur. Hazırladığı kılavuzla sürdürülebilirlik raporunun içeriğinin oluşturulması aşamasında tüm işletme türlerine yardımcı olmaktadır (Ertan, 2018:467). İşletmeler için bir rehber görevi gören bu kılavuzlar bilgi kalitesine dayalı standart açıklamalar içermektedir. GRI Raporlama Çerçevesi, işletmeler için sürdürülebilirlik raporu “nasıl hazırlanmalı?” ve “neler raporlanmalı?” sorularının cevabını vermektedir.

Küresel Raporlama Girişimi, ilk kılavuzu olan G1 Kılavuzunu 2000 yılında yayınlamıştır. Bu kılavuzda sürdürülebilirlik raporlamasının ana çerçevesi belirtilmiştir. Zaman içerisinde kılavuz geliştirilerek 2002 yılında G2 Kılavuzu yayınlanmıştır (Yılmaz Z. , 2017:1892). 2006 yılında G3 Kılavuzu ve 2011 yılında G3.1 Kılavuzu yayınlanmıştır. Son kılavuz olarak G4, 2013 yılında yayınlanmıştır (www.globalreporting.org).

Küresel Raporlama Girişimi tarafından yayınlanan son kılavuzda sürdürülebilirlik raporlaması, kuruluşlar için ekonomik, toplumsal ve çevresel performansların aktarılmasında anahtar olarak görülmektedir. Küresel ekonominin sürdürülmesi yönündeki hedeflerin belirlenmesinde yardımcı bir rol oynamaktadır. Sürdürülebilirlik raporlaması kuruluşun kemik yapısını oluşturmakta ve toplumla olan iletişimde finansal ve finansal olmayan verilerinde faaliyet raporlarına eklenmesi ya da bu bilgilerin ayrı bir rapor şeklinde yayınlanmasıdır. Burada unutulmamalıdır ki, sürdürülebilirlik raporlaması köprünün 3 önemli ayağı olan ekonomik, çevresel ve sosyal çizgisi üzerinde durmaktadır. Böylelikle sürdürülebilirlik raporlaması içeriğini genişleterek işletmelerin diğer performanslarının yanına ekonomik, çevresel ve sosyal performanslarını da eklemektedir (Aydın, 2015:70).

G4 Kılavuzunun temelinde iki bölüm yatmaktadır. Bunlar “Raporlama İlkeleri ve Standart Bildirimler” ve “Uygulama El Kitabı” şeklindedir. Bu iki bölümde sürdürülebilirlik raporunun içeriği ve nasıl hazırlanacağı hususunda yönlendirmeler bulunmaktadır. Raporlama ilkeleri ve standart bildirimler bölümünde içerikte olması gereken kriterler belirlenirken uygulama el kitabı bölümünde ise nasıl hazırlanacağı ve kriterlerin nasıl yorumlanacağı belirtilmiştir.

Standart bildirimler, genellikle işletmenin paydaşları tarafından ilgi duyulan konular üzerinde yoğunlaşmaktadır. Standart bildirimler, genel standart bildirimler ve özel

standart bildirimlerdir. Genel standart bildirimler, raporu hazırlayan tüm işletmeler için geçerli bulunmakta ve “strateji ve analiz, kurumsal profil, tanımlanan öncelikli unsurlar ve çerçeveler, paydaş katılımı, rapor profili, yönetim ve etik ve dürüstlük” olarak 7’ye ayrılmıştır. Özel standart bildirimler ise 3 grupta toplanmakta, bunlar ise “ekonomik, çevresel ve sosyal” gruplardır (Gümrah, 2018:51).

İşletmeler açısından avantaj sağlamak adına sürdürülebilirlik raporu hazırlama sebepleri olarak şunları söylemek mümkündür (Tarakçıoğlu Altınay, 2016:143);

- # İşletme tarafından belirlenen hedeflere ulaşma derecesini takip etme fırsatı,
- # Çevresel stratejilerin belirlenmesi ve uygulanması aşamasında kolaylıklar sağlamak,
- # İşletme içerisinde tüm çalışanlar tarafından çevresel konular hakkında daha fazla farkındalık sağlamak,
- # İşletmenin bilgilerini ve mesajlarını işletme içine ve işletme dışına açık bir şekilde iletebilmek,
- # Kredi notunda artış adına daha fazla şeffaflık sağlamak,
- # Maliyet açısından tasarruf sağlamak,
- # Verimlilik ve etkinlik artışı sağlamak,
- # Entegre bir risk yönetimi oluşturmak,
- # Yenilikçi ürünler üretmeye ve geliştirmeye yardımcı olmak,
- # Pazarda marka üstünlüğü, büyüme fırsatı ve marka sadakatini artırma şansı yakalamak.

Şekil 4’te belirtilen ilkeler sürdürülebilirlik raporu uygulaması gereği rehber alınarak rapor hazırlanırken dikkate alınmalıdır. Bu ilkeler işletmelere raporun hazırlanması aşamasında yardımcı olmaktadır. Sürdürülebilirlik raporunun niteliğinin belirlenmesine ilişkin ilkeler ise Şekil 5’te gösterilmekte ve açıklanmaktadır.

PAYDAŞ KAPSAYICILIĞI

- İşletme tüm paydaşlarını tanımlamalı ve paydaşlarının makul beklentilerine ve menfaatlerine nasıl yanıt verdiğini açıklamalıdır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK BAĞLAMI

- Rapor işletmenin performansını daha geniş sürdürülebilirlik bağlamında sunmalıdır.

ÖNCELİKLENDİRME

- Rapor, işletmenin belirgin ekonomik, çevresel ve sosyal etkilerini yansıtmalı veya
- Paydaşların değerlendirme ve kararlarını önemli biçimde etkileyebilen bilgilerli kapsmalıdır.

EKSİKSİZLİK

- Rapor öncelikli unsurları ve bunların çerçevelerini; belirgin ekonomik, çevresel ve sosyal etkileri yansıtmaya ve paydaşların kuruluşun raporlama dönemi dahilindeki performansını değerlendirebilmelerine yetecek şekilde kapsam içine almalıdır.

Şekil 4: Sürdürülebilirlik Raporun İçeriğinin Belirlenmesindeki İlkeler (GRI)

Kaynak: Global Reporting Initiative, G4 Sürdürülebilirlik Raporlaması Kılavuzları.

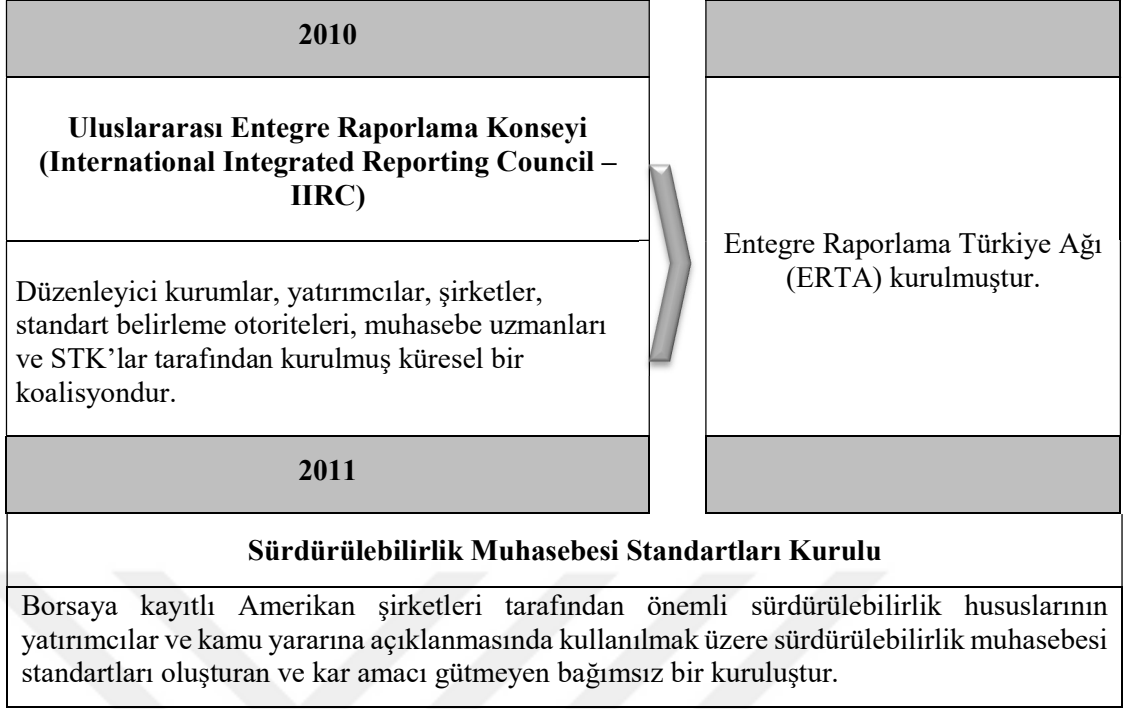

Şekil 5: Sürdürülebilirlik Raporunun Niteliğinin Belirlenmesine İlişkin İlkeler

Sürdürülebilirlik raporlarının hazırlanmasında rehberlik eden GRI dışındaki kuruluşlar toplu bir şekilde Tablo 3’te verilmektedir. Bu tabloda kuruluşlar hakkındaki bilgilere ve bu kuruluşların Türkiye’de ki temsilcileri niteliğinde yapılandırılmış olan kuruluşlara yer verilmektedir.

Tablo 3: Sürdürülebilirlik Raporlaması ile İlgili Diğer Kuruluşlar

		TÜRKİYE'DE KURULAN KURULUŞLAR
1992		2004
Dünya Sürdürülebilir Kalkınma İş Konseyi (World Business Council for Sustainable Development – WBCSD)		"İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD Türkiye)" kurulmuştur.
Ekonomik, çevresel ve sosyal faktörlerden yola çıkarak ortak taahhütlerini ortaya koyan 209 uluslararası şirketin koalisyonundan oluşmaktadır.		*Dünya Sürdürülebilir Kalkınma İş Konseyi'nin Türkiye'deki tek iş ortağıdır.
1995		2005
Avrupa Kurumsal Sosyal Sorumluluk Birliği		Türkiye Kurumsal Sosyal Sorumluluk Derneği kurulmuştur.
Derneğin amacı kurumsal sosyal sorumluluk kavramının uluslararası standartlarda yaygınlaşmasını sağlamaktır.		*2008 yılından beri CSR Europe üyesidir.
2000		2002
Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi (UN Global Compact – UNGC)		Global Compact Türkiye kurulmuştur.
Sürekli rekabet içindeki iş dünyasına, ortak bir kalkınma kültürü oluşturmak üzere evrensel ilkeler öneren yenilikçi bir kurumsal sorumluluk yaklaşımıdır.		
2008		2010
Karbon Saydamlık Projesi (Carbon Disclosure Project – CDP)		Carbon Disclosure Project (CDP) Türkiye kurulmuştur.
İklim değişikliğinin etkilerini azaltmak ve doğal kaynakları korumak amacıyla iş dünyasının işleyiş şeklini değiştirmek üzere çalışır.		

Kaynak: Saban, M., Küçüker, H. ve Küçüker, M. (2017). Kurumsal Sürdürülebilirlik ile İlgili Raporlama Çerçeveleri ve Sürdürülebilir Raporlamada Muhasebenin Rolü. *İşletme Bilimi Dergisi*, 5(1), 101-115.; Önce, S., Onay, A. ve Yeşilçelebi, G. (2015). Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlaması ve Türkiye'deki Durum. *Journal of Economics, Finance and Accounting*, 2(2), 230-252.

1.3.5. Entelektüel Sermaye Raporu

Ekonomik anlamda sermaye bir işletmenin kurulabilmesi, faaliyetlerini yürütebilmesi adına ihtiyaç duyulan para ve paraya çevrilebilen her türlü malların bütünü olarak tanımlanmaktadır. Sermaye kelimesi akla ilk olarak fiziksel sermaye ürünlerini getirirse de yaşadığımız bilgi çağı işletmelerin ayakta kalabilmek için bilgiye ne kadar ihtiyaç duyduklarını göstermektedir. Fiziksel sermaye, işletmenin geçmişini ve bugünü yansıtmakta, entelektüel sermaye ise işletmenin gelecekteki potansiyel durumunu gözler önüne sermektedir. Bu düşünce ile sermayeyi fiziksel sermaye ve entelektüel sermaye şeklinde 2 grupta incelemek daha doğru olmaktadır. Fiziksel sermaye işletmenin somut kaynaklarını temsil ederken entelektüel sermaye işletmenin soyut kaynaklarını temsil etmektedir (İşevi ve Çelme, 2005:258).

Entelektüel sermaye, işletmeyi geleceğe başarılı bir şekilde taşıyacak önemli bir araç olarak görülmektedir. Entelektüel sermayeyi oluşturan unsurlar insan sermayesi, yapısal sermaye ve müşteri sermayesi olarak gösterilmektedir. İnsan sermayesi işletmenin çalışanlarının bireysel şekilde bilgi ve yeteneklerinden oluşan sermayedir. İnsan sermayesi maddi bir varlık olarak düşünülemezle birlikte maddi varlıkları oluşturmak ve artırmak adına çalışanların bilgi birikimi ve yeteneklerinden yararlanma durumudur.

Yapısal sermaye işletmenin yapısıyla alakalı yönetim anlayışı, işletmenin sahip olduğu kültür, sahip olduğu sistemler ve düzenler gibi öğelerden oluşmaktadır. Müşteri sermayesi ise işletmenin müşterileriyle olan ilişkileri, marka sadakati, müşterinin işletmeye olan bağlılığı gibi öğelerden oluşmaktadır (Kurt, 2008:41). Bu unsurların raporlanarak işletmenin paydaşlarına ulaştırılması işletmeye faydalar sağlamaktadır. Bu faydalar yönetim açısından bakıldığında, işletme kaynaklarının netliğinin sağlanması ve kaynak temini bilgisine sahip olma ve yönetim stratejisinin bu bilgilerin göz önüne alarak geliştirilmesi olarak gösterilebilir. İşletmenin sahip olduğu entelektüel sermayenin mevcut durumuna göre gelecek dönemlerde ki durumu ve işletmeye sağlayacağı girdiler açısından tahminleme yapılmasına olanak sağlar. İşletme dışındaki paydaşları için yine kaynaklar konusunda şeffaf bilgi sağlama yönünde faydalar sağlamaktadır. Özellikle işletmeye yatırım yapanlar ve işletmenin alıcıları için bu yönde bilgi sağlanması önemli konudur (Alagöz ve Özpeynirci, 2007:173-174).

Entegre raporlama da entelektüel sermaye oluşumunu destekleyen olgulardan birisi konudur. Entegre raporlama, işletme sınırları dışarısına çıkarak ekosistem içinde kendisine bir rol oluşturmakta ve entelektüel sermaye anlayışına önemi arttırmaktadır (Kaya, 2019:63).

BÖLÜM 2: ENTEGRE RAPORLAMA KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Entegre Raporlama Kavramı ve Önemi

İşletmelerin varlığına ve faaliyetlerine yönelik bilgileri içeren raporlar finansal raporlardır. Bu raporların gelişen dünyamızın ihtiyaçlarına yanıtızsız kalması raporlamada yeni arayışlara gidilmesine sebep olmuştur. Paydaşlara sunulan finansal bilgilerin yetersiz kalmasıyla birlikte zamanla finansal bilgilerin yanında finansal olmayan bilgilerinde kamuoyuna paylaşılması gereği doğmuştur. Kurumsal raporlama süreci içerisinde finansal raporların yanında sorumluluk raporları, sürdürülebilirlik raporları gibi birçok rapor yayınlanmıştır. İşletmelerin faaliyetlerinde, gerçek durum ve rapor ettikleri bilgi arasında ki farkın kapanması açısından entegre raporlama büyük önem arz etmektedir.

IIRC yayınlamış olduğu raporda entegre raporlama için şu tanımı kullanmıştır: “Bir entegre rapor bir kuruluşun stratejisinin, kurumsal yönetiminin, performansının ve beklentilerinin kuruluşun dış çevresi bağlamında kısa, orta ve uzun vadede değer yaratmayı nasıl sağlayacağını kısa ve öz bir şekilde bildirilmesidir.” Bu tanımdan hareketle entegre rapor, bir işletmenin kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma algısını nasıl oluşturmayı planladığını ve bu süreçte işletmenin içinde ve dışında işletmeyi ilgilendiren tüm verilerin bir arada sunulması şeklinde ifade edilebilmektedir.

İşletme tarafından gerçekleştirilen tüm faaliyetler sonucu, sermaye ögelerinde herhangi bir değişimle sonuçlanan süreçten değer yaratma olarak bahsedilmektedir. Kullanılmış, etkilenmiş sermaye ögeleri üzerinde ki bu artma, azalma ve dönüşüm süreci değer yaratmayı etkilemektedir (Yüksel ve Aracı, 2017a:731). İşletme değer yaratma olgusunu gerçekleştirebilmek için gerçekleştirdiği faaliyetleri entegre düşünce temeline dayandırmalıdır. Entegre düşünce ise, işletmenin faaliyetlerini gerçekleştirirken işletme içindeki tüm organizasyonların ve birimlerin arasındaki ilişkiyi ve aynı zamanda sermaye ögelerinin de etkin bir şekilde göz önünde bulundurulmasıdır hareket edilmesidir (Aracı ve

Yüksel, 2017:392). En basit açıklamasıyla işletmenin sahip olduğu ve kullandığı girdilerin işletme tarafından belirlenmiş olan iş modeli hedefi bazında gelecekte değer oluşturmada ne kadar etki ettiğini açıklamak üzerinedir (Gökten, 2016:753).

İşletmenin yarattığı değere, işletmenin maddi anlamda sahip olduğu tüm varlıklara ek olarak maddi olmayan varlıklar ve tüm dışsallıkların değeri de dahil olmaktadır. Bunun gerçekleşebilmesi için maddi olmayan varlıkların ve dışsallıkların değerinin de belirlenebilmesi gerekmektedir. Dışsallık denildiğinde işletme içinde pozitif ve negatif dışsallıktan bahsedilebilmektedir. İşletme faaliyetleri sonucu işletme dışına vermiş olduğu zararlar negatif dışsallık, olumlu gelişmeler ise pozitif dışsallık olarak adlandırılmaktadır (Çelebier, 2018:33).

Entegre raporun temelinde hem bugünü hem de gelecek nesilleri düşünüyör olması yatmaktadır. Hem bugün hem de gelecekte ki nesillerin ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına sürdürülebilir toplum oluşturmak için sorumluluk bütün işletmelerde olmasına rağmen tüm işletmeler olmasa dahi çoğu işletmenin hem toplum hem de paydaşları yararına değer yaratacak sürdürülebilir stratejiler ortaya koyması gerekmektedir. Sürdürülebilir bir toplum oluşumunun aciliyetini belirten faktörler olarak: tekrarlayan küresel çapta oluşan finansal krizler, su ve belirli bazı mineraller gibi doğal kaynak kullanımının sınırlandırılması ve iklim değişikliği etkilerinin farkındalığının artması, gelişmiş ülkelerde ki değer yaratmada insan sermayesinin ve gelişmekte olan ülkelerde ki insan haklarının öneminin artması ve son olarak büyük kurumsal sorunları önlemek adına iyi bir kurumsal yönetim ve risk planlamasının öneminin anlaşılması gösterilebilir (Stubbs ve Higgins, 2014:73).

Cheng vd. (2014) yaptıkları çalışmada “Entegre Raporlama”nın çıkışından itibaren kullanımı ve geliştirilmesi için pek çok soru sorulması ve üzerinde düşünülmesi gerektiğini vurgulamıştır. Entegre raporun oluşturulmasında ki uygunluk derecesi ilk kriter konumundadır. Entegre raporda temel amaç kuruluşun stratejisi, yönetim yapısı ve performansı gibi bilgileri kullanıcılara iletmektir. Hazırlanan entegre raporun paydaşlar tarafından kabul görmesi ve kararlarını etkileme yönünde ki davranışları, rapora uygunluk derecesi kapsamında önem kazandırmaktadır. Paydaşların hangi sermayelere yoğun olarak değer biçtiği, entegre raporun şeklinin ve içeriğinin paydaşların kararında etkili olup olmadığı merak edilen soruların başında gelmektedir. Bir diğer merak edilen soru ise entegre rapor ve sermaye piyasası arasındaki ilişkiden doğmaktadır. Entegre raporun sermaye piyasasını etkileyip etkilemediği sorulması gereken sorulardan birisidir.

Uzun vadede yatırımcıları çekmede entegre rapor etkili olup olmayacağı cevaplanması gereken sorular arasındadır (Cheng vd., 2014:99).

Entegre raporun amacı ilk olarak nasıl değer yarattığını işletme yatırımcılarına ve paydaşlarına açıklamaktır. Ayrıca daha kaliteli bilgileri sağlamak, değer yaratma sürecindeki tüm faktörleri tek bir bakış açısıyla sunmak, karar vericilere KOU vadede değer yaratmada etkili bütün bilgileri birleştirmeyi amaçlamaktadır (Oral, 2018:17).

2.2. Entegre Raporlamanın Tarihsel Gelişimi

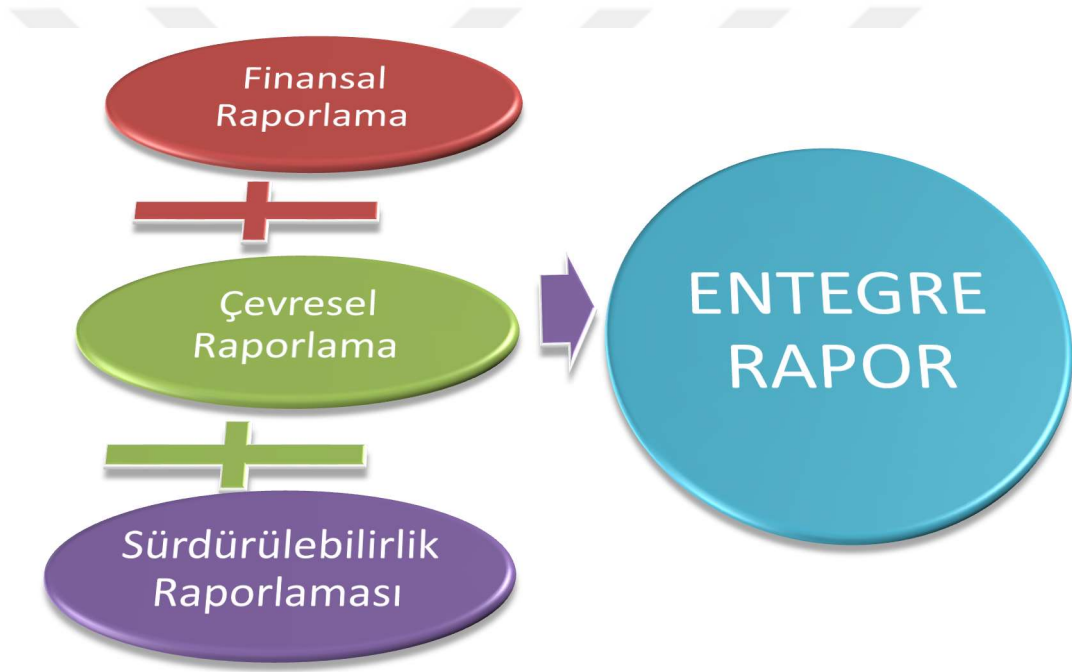
Entegre raporlamanın tarihine bakıldığında kurumsal raporlama bazında 3. evrede olduğunu söylemek mümkündür. Temelinde finansal raporlarla başlayan kurumsal raporlama, sürdürülebilirlik raporları ve entegre raporlar ile günümüze ulaşmıştır. Finansal raporlar içeriğinde işletmenin faaliyetleri sonucu oluşan finansal bilgileri barındırmaktadır. Geleceğe değil geçmişe dayalı bilgilerin yer aldığı finansal raporlarda kısa vadede değer yaratmaya odaklanılmıştır. Finansal raporlar hazırlanırken ‘Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (Financial Accounting Standards Board)’ tarafından hazırlanmış olan US GAAP kapsamındaki muhasebe ilkelerine ve ‘Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (International Accounting Standards Board)’ tarafından hazırlanan standartlara göre düzenlenmektedir.

Sürdürülebilirlik raporları, finansal raporlardaki bilgilere ek olarak finansal olmayan bilgileri de ekleyerek yayınlanan rapordur. Finansal verilere oranla daha çok finansal olmayan verileri kapsar. Sürdürülebilirlik raporu geçmiş bilgileri yayınlarken geleceğe ait hedef ve stratejilerini de barındırmaktadır. Küresel çapta düşünüldüğünde uzun vadede değer yaratmaya odaklanılan bu rapor ‘Küresel Raporlama Girişimi (Global Reporting Initiative)’ tarafından yayınlanan kılavuzlara göre hazırlanmaktadır.

Küresel raporlamada geline son nokta entegre raporlamadır. Diğer raporlama türlerinin, işletmelerin tüm faaliyetleri sonucu oluşan risklerini, fırsatlarını ve performanslarını işletme paydaşlarına aktarmada yetersiz kalmasıyla birlikte tüm bu bilgilerin tek bir raporda birleştirilmesi ihtiyacı doğmuştur. İşletme hakkındaki tüm bilgiler entegre rapor adı altında tek bir raporda toplanarak yayınlanmaya hazır hale getirilmiştir. Finansal ve finansal olmayan bilgilerin bulunduğu entegre rapor geçmişin yanında geleceğe odaklanmaktadır. İşletmeler tarafından kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma hedeflenmektedir. Entegre rapor ‘International Integrated Reporting Council

(Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi)' tarafından hazırlanan Entegre Raporlama Çerçevesine göre düzenlenmektedir.

Raporlara finansal olmayan konularında eklenmesi işletmelerin paydaşlarına değer verdiğini gösteren bir anlayıştır. Paydaşlara karşı sorumluluklarını yerine getirdiğini veya getirmeye çalıştığını göstermektedir. Finansal olmayan bilgiler işletmenin çalışanları, tedarikçileri, müşterileri, ürünleri ve işletmenin stratejik yapısı gibi işletmeyle doğrudan olabileceği gibi toplum, çevre ve sosyal stratejik yapısı gibi bilgiler olabilmektedir (Özbay, 2019:460).

Şekil 6: Entegre Rapor Oluşum Süreci

2.3. Entegre Raporlama İçeriği

Entegre raporlama süreci uzun ve zorlu bir süreçtir. Raporlar hazırlanırken paydaşlara sunulan bilgiler ve raporun düzeniyle ilgili belirli kurallar ve düzenlemeler bulunmaktadır. Bu bölümde IIRC tarafından hazırlanan Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi'nde gösterilen Kılavuz İlkeleri ve İçerik Öğeleri anlatılmaktadır.

2.3.1. Kılavuz İlkeler

Kılavuz ilkeler entegre rapor hazırlanırken dikkat edilmesi gereken hususların belirtildiği yol göstericilerdir. IIRC tarafından hazırlanan bu ilkeler 7 ana başlık altında toplanmıştır. Bu ilkeler entegre rapor hazırlanırken içeriğinde neler olması gerektiğinin ve sunulurken nasıl sunulması gerektiğinin bir rehberidir. Kılavuz ilkelerinde temel amaç farklı işletmelerde ki bireysel durumlardan kaynaklı çeşitliliklerin farkına varmak ve aynı zamanda işletmeler arası bilgi ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli derece karşılaştırılabilirlik sağlamaktır. Entegre Raporlama Çerçevesi sayesinde entegre düşünce yoluyla işletmeler zamanla değer yaratma olgusu üzerinde kritik etkiye sahip olan faktörler arasındaki bağlantıya odaklanmaya teşvik edilir. Rehberde belirtilen bu ilkeler:

- # Stratejik odak ve geleceğe yönelim
- # Bilgiler arası bağlantı
- # Paydaşlarla ilişkiler
- # Önemlilik
- # Kısa ve öz olma
- # Güvenilirlik ve eksiksizlik
- # Tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik

Stratejik Odak ve Geleceğe Yönelim

İşletmenin stratejisi ve işletme stratejisinin işletmenin kısa, orta ve uzun vadeli olarak değer yaratma yeteneğiyle bağlantısı belirtilmelidir. Aynı zamanda işletmenin stratejisine ulaşmak için işletmedeki sermaye öğelerinin yönetimi hakkındaki bilgiler entegre raporda yer almalıdır.

İşletmenin bulunduğu sektörde ki konumu ve işletmeye ait iş modeli ve bu modeli etkileyen risk ve fırsatlara da yer vermelidir.

Kurumsal yönetim sorumlularının geçmiş ile gelecek arasındaki ilişkiyi ve bu ilişkiyi değiştirebilecek faktörlerle ilgili bilgiler, kısa, orta ve uzun vadede işletme çıkarlarında nasıl dengeyi sağladıklarının bilgileri bulunmalıdır. Ek olarak işletmenin geleceğinin geçmişinden etkilenip etkilenmediğinin açıklaması da yer almalıdır.

Bilgiler Arası Bağlantı

İşletmenin değer yaratma kabiliyetinde rol oynayan bütün faktörlerin birbirleriyle olan bağlantıları bir arada gösterilmelidir. Bir entegre raporda entegre düşünce ne kadar etkili olursa bilgiler arasında ki bağlantı da güçlenir.

Bilgiler arası bağlantıdan söz edilebilmesi için entegre rapor da bulunan içerik öğeleri, sermaye öğeleri, finansal ve finansal olmayan bilgiler, nitel ve nicel bilgiler, yönetimle ilgili tüm bilgiler ve işletmenin dünü, bugünü ve yarını hakkındaki bilgilerin etkileşimlerinden bahsedilmesi gerekmektedir.

Paydaşlarla İlişkiler

İşletmenin paydaşlarıyla olan ilişkisi hakkında bilgiler sağlanmalı, paydaşlarıyla olan bu ilişkinin nasıl sağlandığı entegre raporda anlatılmalıdır. İşletme tarafından paydaşların bilgi istekleri ve ihtiyaçlarının ne derecede karşılandığı, işletmenin faaliyetleri gerçekleşirken ne derecede paydaşların etkisinin dikkate alındığı gösterilmelidir.

Önemlilik

Entegre raporda işletmenin kısa, orta ve uzun vadede değer yaratabilmesini kritik derece de etkileyen bilgilerin yer alması gerekmektedir. İşletmeyle ilgili olan tüm bilgiler önemli olmayacağı gibi önemli olan bilgilerin dikkatle seçilip raporda yer alması gerekmektedir. Bu bilgilerin belirlenmesi aşaması Entegre Raporlama Çerçevesinde belirtilmektedir.

Kısa ve Öz Olma

Entegre rapor hazırlanırken gereksiz bilgilerden kaçınılmalıdır. Rapor içinde denge sağlanması gerekmekte, raporda bilgilerin tekrar edilmemesi, zaman içerisinde farklılık göstermeyen bilgilere yer verilmemesine özen gösterilmelidir. Bilgi kullanıcılarının okuyunca anlayabileceği bir dil kullanılarak teknik terimlerden uzak durulması gerekir.

Güvenilirlik ve Eksiksizlik

İşletme hakkında gerçekleşen tüm olayları olumlu veya olumsuz maddi konuları belirtmeli fakat maddi olarak hata içermeyecek şekilde yapmalıdır. Bilgilerin güvenilirliği sağlanan dengeye ve maddi hata içermemesine bağlıdır.

Tutarlılık ve Karşılaştırabilirlik

İşletmenin yayınlamış olduğu entegre raporda bilgiler, hesap dönemi içerisinde değişmeyecek bir şekilde tutarlı ve diğer işletmelerle karşılaştırılmasına imkan verecek şekilde hazırlanmış olmalıdır.

Şekil 7: Kılavuz İlkeleri

Kaynak: IIRC. (2013). Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi.

2.3.2. İçerik Öğeleri

Bir işletme tarafından entegre rapor hazırlanırken belirli bir tablo, şablon veya kalıp oluşturulabilecek herhangi bir standart bulunmamaktadır. IIRC tarafından hazırlanan Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi bu konuda işletmelere ışık tutmaktadır. Hazırlanan bu çerçevede işletmeler için liste halinde eklenmesi gereken bilgiler bulunmamaktadır. Yalnızca entegre raporda bulunması gereken bilgileri ekleme konusunda bir yol gösterici olarak genel bir çerçeve çizmektedir. İşletmenin entegre raporu paydaşlar tarafından okunduğunda hangi soruların cevapları alınmalı düşüncesinden yola çıkılarak bu çerçeve hazırlanmıştır.

Çerçeve içerik öğelerini 8 ana başlık altında inceleyerek açıklamalarda bulunmuştur. Entegre raporda cevaplanması gereken sorular ve içerik öğeleri Şekil 8’de açıklanmıştır. Bu içerik öğeleri:

- # Kurumsal genel görünüm ve dış çevre
- # Kurumsal yönetim
- # İş modeli
- # Riskler ve fırsatlar
- # Strateji ve kaynak aktarımı
- # Performans
- # Genel görünüş
- # Hazırlık ve sunum temeli

Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre

Bu bölümde cevaplanması gereken sorular:

- ? İşletmelerin kuruluş amacı nedir?
- ? Hangi alanlarda faaliyet gösteriyor?
- ? Makro Çevresi hakkında bilinmesi gerekenler nelerdir?

Bu sorulara cevap olacak, kurumsal genel görünüm ve dış çevre içerik öğesi altında verilmesi gereken bilgileri şu şekilde sıralayabiliriz:

...

...

- # İşletmenin misyon ve vizyonu,
- # İşletmenin kuruluşundan günümüze kadar sahip olduğu kültür ve etik değerler,
- # İşletmenin bulunduğu sektör ve ana faaliyet konusu,
- # Sayısal olarak işletmenin genel görünümü: Personel sayısı, cirosu, ithalat ve ihracat yaptığı ülke sayısı gibi,
- # Rakipleriyle olan etkileşimi, sektördeki konumu, müşteri ve tedarikçileriyle olan iletişimi,
- # Makro çevresinde olanlar hakkında genel bilgiler: Sektör hakkında genel bilgi, bölgesel bazda verilen spesifik bilgiler, işletmenin faaliyetlerini etkileyen toplumsal, çevresel ve siyasi unsurlar ve yasal olarak tabi olduğu kurallar, standartlar hakkında bilgi.

Tüm bu bilgiler ışığında paydaşlar aradığı soruların cevaplarını entegre raporda bulabilmelidir.

Kurumsal Yönetim

İşletmenin sahip olduğu kurumsal yönetimi hakkında cevaplaması gereken sorular şunlardır:

- ? İşletmenin sahip olduğu kurumsal yönetim yapısı KOU vadede nasıl değer yaratmaktadır?
- ? Kurumsal yönetim sorumlularının işletmeye katkıları nelerdir?
- # Kurumsal yönetim ilkelerine uyum sağlıyor mu?

...

...

Bu sorular ışığında verilmesi gereken bilgiler şu şekilde olmalıdır:

- # İşletmenin yönetim kurulu oluşum yapısı hakkında ki bilgiler:
 - Kurumsal yönetim sorumlularının (KYS) özgeçmişleri,
 - İşletmenin liderlik yapısı,
 - KYS'nin karar almak üzere kullandığı süreç,
 - İşletmenin KYS'nin aldığı stratejik kararlara ve risk yönetimine karşı almış olduğu önlemler,
 - Kuruluşun sahip olduğu kültürün, etik değerlerinin işletmenin paydaşlarıyla ilişkisine ve sermaye ögelerine nasıl yansıdığı,
- # KYS'nin yenilikçiliğe teşvik etmesi ve gerçekleştirmek için üzerine aldığı sorumluluk,
- # Yönetim kurulu ve aldıkları ücret ve teşvikler hakkında bilgiler,
- # İşletmenin paydaşlarının kimler olduğu,
- # İşletme paydaşlarıyla olan ilişki ve bu ilişkinin değerlendirilmesi.

İş Modeli

İşletmenin iş modeli hakkında cevaplaması gereken sorular şunlardır:

- ? İşletmenin sahip olduğu iş modeli nedir?
- ? KOU vadede değer yaratmada kullanılan sistemler nelerdir?

Bu sorular karşılığında alınan cevaptaki bilgiler şöyle olmalıdır:

- # İşletmenin sahip olduğu iş modeli hakkında net açıklamalar, görsel olarak destekleyici veriler,
- # İşletmenin faaliyetinde temel alınan girdilerin işletmenin sahip olduğu sermaye ögeleriyle olan bağlantısı, KOU vadede değer yaratmada maddi açıdan öneme sahip olan girdiler, bu girdilerin tedarik edilmesinde izlenen süreç,

...

...

- # Kuruluşun sektörde farklılaşma yoluna gittiği, izlediği yol:
 - Sattığı ürünü diğerlerinden nasıl farklı duruma getirdiği,
 - Pazar segmentasyon stratejisi,
 - Ürün teslim şekilleri,
 - Yenilikçiliği iş faaliyetlerinde nasıl kullandığı
 - İş faaliyetlerini yenilikçiliğe uygun bir şekilde mi tasarladığı,
- # İşletmenin faaliyetleri sonucu elde ettiği ürünler ve hizmetler,
- # İşletme faaliyetleri sonucu elde ettiği iç ve dış sonuçlar: İşletme bünyesinde ki personelin moral ve motivasyonu, işletmenin sahip olduğu itibar gibi iç sonuçlar; işletme müşterilerinin memnuniyetleri, işletme markasına olan sadakatleri, işletme tarafından çevreye ve topluma olan etkileri.

Bu bilgilerle beraber paydaşlar, raporu incelediğinde işletmenin iş modeli hakkında net bilgilere sahip olmuş olmalıdır.

Riskler ve Fırsatlar

Bu bölümde cevapları aranan sorular şunlardır:

- ? İşletmenin KOU vadede değer yaratmasını etkileyen risk ve fırsatlar nelerdir?
- # KOU vadede risk ve fırsatların neler olduğu, bu risk ve fırsatların kaynakları,
- # Risk ve fırsatların oluşma ihtimali ve oluşması durumunda işletmeye etkisinin değerlendirilmesi ve ölçülmesi,
- # İşletmenin oluşabilecek risklerin azaltılması ve engellenmesi için almış

Strateji ve Kaynak Aktarımı

İşletme tarafından cevaplanması gereken sorular şunlar olmalıdır:

- ? İşletmenin olmak istediği yer neresidir?
- ? İşletme hedeflerine nasıl ulaşmaya çalışmaktadır?
- # İşletmenin KOU vadede ulaşmak istediği amaçlar,
- # Belirlediği amaçları gerçekleştirebilmek için uyguladığı stratejiler ve bu stratejilerinde yenilikçiliğin etkisi,
- # Stratejilerini gerçekleştirebilmek adına kaynakların kullanımı, stratejisinin ve kaynak kullanımının risk yönetimini etkileme durumu,
- # İşletmenin KOU vadede gerçekleştirmiş olduğu faaliyetlerinin sonucunun nasıl ölçülmesi gerektiği.

Performans

İşletmenin performansı ile ilgili entegre rapor tarafından cevaplanması beklenen sorular:

- ? İşletme hesap dönemi içerisinde belirlemiş olduğu stratejik hedeflerine ulaşma derecesi nedir?
- ? Faaliyet sonucunda işletmenin sermaye ögelerinin etkilenme durumları nedir?
- # İşletmenin hesap dönemi içerisinde ki faaliyetleri hakkında hem nitel hem nicel performans yorumu, işletme tarafından belirlenen hedeflerle işletmenin risk ve fırsatlar yönünden açıklamalar, performans sonucunda sermaye ögelerinin üzerinde faaliyetlerin olumlu veya olumsuz etkileri, işletme paydaşlarının performans sonuçları, işletme performansının geçmiş ile şundaki durumu arasında genel görünümü,
- # İşletmenin finansal sermayesi: İşletmenin mal ve hizmet üretmek üzere kullandığı fonlar, işletmenin borçlanarak veya özsermaye kullanarak elde ettiği yatırımlar,

...

...

- # İşletmenin üretilmiş sermayesi: İşletme tarafından üretilmiş veya kiralama yoluyla elde edilmiş olsun işletme bünyesinde mal ve hizmet üretiminde kullanılan her türlü fiziksel varlıklar; binalar, tesisler, makineler, cihazlar gibi,
- # İşletmenin fikri sermayesi: Fikri işletmeye ait olan her türlü bilgi temelli maddi olmayan varlıklar; işletme patentleri, işletmenin sahip olduğu telif hakları, işletme bünyesinde kullanılan veya başka işletmelere kiralanmış yazılımlar, her türlü lisanslar, sistemler gibi,
- # İşletmenin insan sermayesi: Kendi bünyesinde çalışan bütün personelin kabiliyetlerini geliştirme, deneyim kazandırma, iş yapma motivasyonu sağlama adına atılan tüm adımlar hakkında bilgi, işletmenin bünyesinde personel tarafından işletmeyi her yönüyle öğrenme, anlama, benimseme, geliştirme için sergilenen davranışlar, personelin işletme kültürüne, değerlerine uyum sağlaması için gerçekleştirilen faaliyetler hakkında bilgi,
- # İşletmenin sosyal ve ilişkisel sermayesi: Toplumla iç içe olan işletmelerin etkileşim halinde olduğu paydaşlarıyla ortak kültür ve değerlerde buluşması için yapılan çalışmalar, paydaşlarla iletişim halinde olduğunu gösteren faaliyetler, işletmeye ait olan markayla ilgili olmayan maddi olmayan varlıkları.
- # İşletmenin doğal sermayesi: İşletme faaliyetlerinin devamını sağlayan doğal kaynaklar ve bu kaynakların korunması adına yapılanlar; hava, su, toprak, ormanlar, biyolojik çeşitlilik ve ekosistem iyileştirmeleri gibi.

Genel Görünüş

İşletme tarafından cevaplaması gereken sorular şunlar olmalıdır:

- ? İşletmenin dış çevresinde karşılaşması olası durumlar nelerdir?
- ? Bu durumların işletmeye olan etkileri nelerdir?
- ? İşletme bu durumlar karşısında nasıl bir konumdadır?
- # İşletmenin KOU vadede karşılaşması olası pozitif durumlar için beklentiler ve negatif durumlar için belirsizlikler,
- # Pozitif veya negatif durumların işletmeyi nasıl etkilediği ve amaçlarına ulaşırken amaçların bu durumlardan nasıl etkilendiğine dair analizler,
- # İşletmenin negatif durumlara karşı nasıl bir savunma hazırladığı ve bu savunmanın işletmenin mevcut durumuyla gerçekleştirilebilirliği.

Hazırlık ve Sunum Temeli

İşletme tarafından paydaşlara aktarılması gereken son konu da entegre rapor hazırlarken içerik konularının nasıl oluşturulduğu sorusudur. Bu soruya cevap olarak entegre rapor şu bilgileri içermelidir:

- # İçerik konularını belirleme aşamasında izlenen yöntemler, KYS'nin bu aşamadaki yükümlülükleri,
- # Raporun sınırının belirlenmesi: finansal rapor yayınlayan işletme ve işletmenin diğer işletmelerle ve paydaşlarıyla olan ilişkilerinin sonuçlarının dahil edilmesi,
- # Rapor içinde bulunan analizler, sayısal sonuçlar gibi bulguların hangi yöntemler kullanılarak bulunduğu açıklaması: Kullandığı standartlar, müşteri veya personel memnuniyet ölçekleri gibi bilgiler.

Şekil 8: İçerik Öğeleri

Kaynak: IIRC. (2013). Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi.

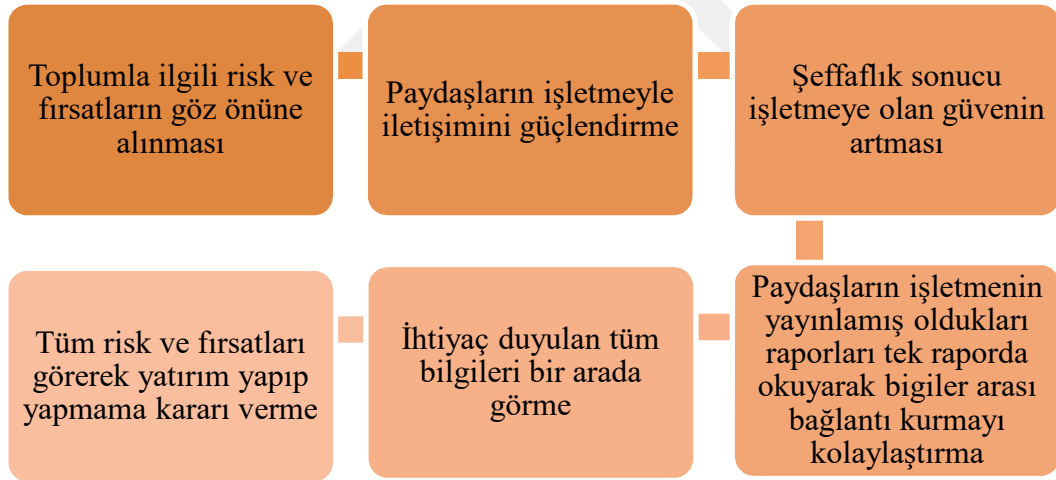
2.4. Entegre Raporlamanın Avantajları ve Dezavantajları

Bu bölümde entegre rapor hazırlamanın avantajlarından ve dezavantajlarından bahsedilmiştir.

2.4.1. Entegre Raporlamanın Avantajları

Entegre raporlama işletmenin tüm faaliyetleri ile ilgili oluşan bütün verilerinin tek bir rapor altında toplandığı bir raporlama türüdür. Entegre raporların faydaları birçok perspektiften incelenebilmektedir. Bu faydalara yalnızca işletme açısından bakılabileceği gibi işletmenin yatırımcıları, ortakları, tedarikçileri, çalışanları ve toplum gibi bilgi sağlamakla yükümlü olduğu paydaşları açısından da bakılabilmektedir. Genel olarak entegre raporlamanın sağladığı faydaları, işletmenin paydaşları açısından sağlanan faydalar ve işletme açısından sağlanan faydalar olarak 2 ana kategoride incelemek mümkündür.

Entegre rapor hazırlamanın işletme paydaşları açısından sağladığı faydalar Şekil 9’da verilmiştir.

Şekil 9: İşletmenin Paydaşları Açısından Sağlanan Faydalar

Kaynak: Elmacı, O. & Sevim, Ş. (2017). Entegre raporlamada küresel gelişmeler ve Türkiye için bir model önerisi. Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 4(8), ss.18-36.; Solak, B., Gönen, S. ve Rasgen, M. (2017). Muhasebe meslek mensuplarının entegre raporlamaya ilişkin farkındalık düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir alan araştırması. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 19(1), ss.166-188.

Entegre rapor hazırlamanın işletme açısından sağladığı faydalar Şekil 10'da gösterilmiştir. Bu faydalar her işletmede görülebileceği gibi bazı işletmelerde bu faydalar sağlanmayabilir.

Şekil 10: İşletme Açısından Sağlanan Faydalar

Kaynak: Elmacı, O. & Sevim, Ş. (2017). Entegre raporlamada küresel gelişmeler ve Türkiye için bir model önerisi. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(8), ss.18-36.; Solak, B., Gönen, S. ve Rasgen, M. (2017). Muhasebe meslek mensuplarının entegre raporlamaya ilişkin farkındalık düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir alan araştırması. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 19(1), ss.166-188.

Entegre rapor ortak bir dil geliştirerek raporlama kalitesini artırma üzerine yoğunlaşmaktadır. Sayılabilen tüm bu faydaların yanında bilgi kullanıcılarına doğru karar alabilmeleri adına doğru değerlendirme yapabilme imkanı vermektedir (Kaya, 2015:124).

2.4.2. Entegre Raporlamanın Dezavantajları

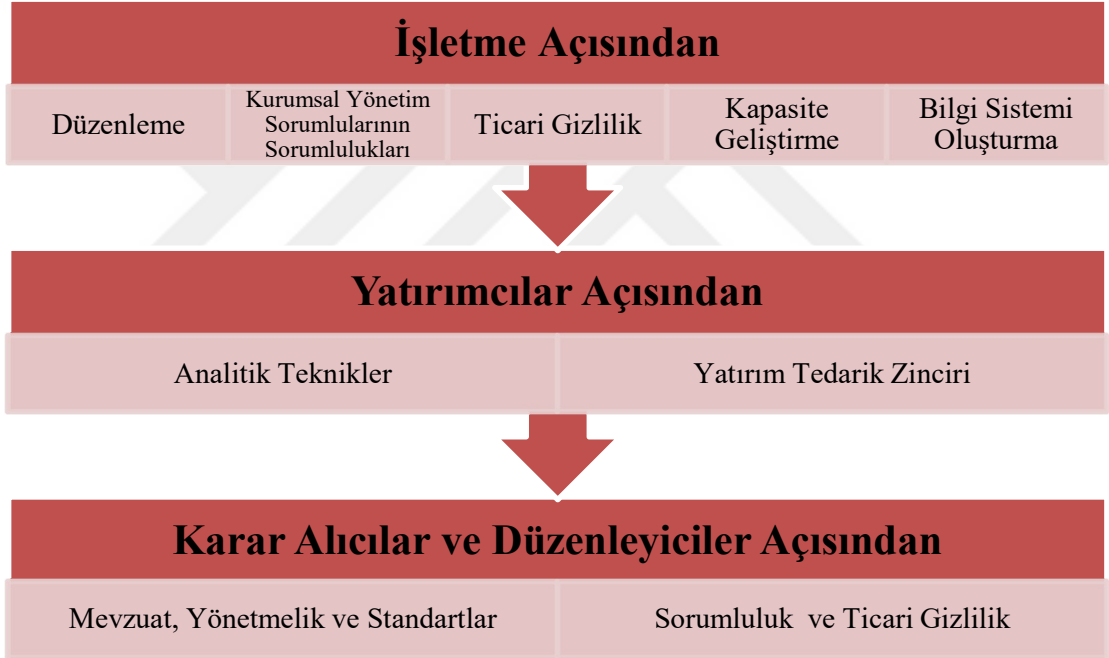
Entegre raporlamanın tek bir rapor altında toplanan bilgiler ışığında pek çok yararı sayılabilirken bunların yanında içinde birtakım dezavantajlarda barındırmaktadır. Bu dezavantajların bazıları genel olsa da bazı dezavantajlar işletmeye göre değişiklik göstermektedir.

Entegre raporlamanın uygulamasında yaşanan dezavantajlar şu şekilde gösterilebilir (Yılmaz, Atik ve Okyay, 2017:99):

- # Verilerin artmasıyla birlikte karışıklığın artması ve anlaşılabilirliğin azalması,

- # Bazı verilerin raporda tekrar edilmesi sonucu gereksiz bilgi tekrarının oluşması,
- # Şeffaflık adı altında paylaşılan verilerde denge sağlanamadığında oluşabilecek riskler,
- # Yayınlanan raporda verilen bilgilerin doğrulanamaması durumunda oluşabilecek sorunlar,
- # Entegre raporlama uygulamasında standartların olmaması gibi.

Entegre rapor hazırlanırken bazı zorluklarla karşılaşmaktadır. Bu zorluklar işletmelere engel olmakta ve birçok açıdan sınıflandırılabilir. Şekil 11’de bu zorluklar anlatılmaktadır.

Şekil 11: Entegre Rapor Hazırlanırken Karşılaşılan Zorluklar

Kaynak: Aktaş Mozeikçi, A. (2018). *Entegre Raporlamanın İşletme ve Çevresi Açısından Önemi: Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi Veri Tabanındaki Şirketlerin Eko-Verimlilik İncelemesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Kırklareli Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırklareli.

2.5. Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (International Integrated Reporting Council - IIRC)

2010 yılında kurulmuş olan “Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (International Integrated Reporting Council – IIRC), düzenleyici kurumlar, yatırımcılar, şirketler, standart belirleme otoriteleri, muhasebe uzmanları ve STK’lar tarafından kurulmuş küresel bir koalisyonudur.” (IIRC,2013:1). Bu koalisyon kurumsal raporlamaya dahil olan

ilgili ve bilgili kişi ve kuruluşları bir araya getirir. IIRC tarafından önerilen süreç bir işletmenin zaman içinde değer yaratabilmesi için işletmenin sahip olduğu stratejisini, yönetim yapısını, performansını ve işletmenin gelecek beklentilerini iletecek bütünleşik bir rapor hazırlamak olmuştur. Koalisyonun amacı 'Entegre Rapor' adı altında kullanıcı odaklı bir kurumsal rapor hazırlanmasına yönelik kavramsal bir çerçeve hazırlamaktır. Kavramsal çerçevenin temelinde ise işletmenin faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere işletmede girdi olarak kullanılan tüm kaynakları içerdiiği genişletilmiş bir rapor oluşturmak vardır (Cheng vd., 2014:92).

İşletme modeli ve işletmenin stratejileriyle sermaye ögelerinin nasıl bütünleştiği üzerine vurgu yaparak modelin tanımının dahil edilmesiyle çerçeve oluşmaktadır. Entegre raporu geleneksel finansal tablolardan farklılaştıran özellik daha ileriye dönük bilgi taleplerine yanıt vermesidir. İşletmenin sahip olduğu fırsatlar ve gerçekleşebilecek risklerin belirlenmesi ve bu bilgilerin paydaşlara iletilmesi işletmenin geleceği hakkında hayatta kalabilmesi hususunda paydaşlara fikir vermektedir.

2.6. Entegre Raporlama Sermaye Ögeleri

İşletme faaliyetlerinin başarılı bir şekilde sürdürülebilmesi için çeşitli kaynaklara ihtiyaç duyulmaktadır. İşletme ister mal üretsin isterse hizmet üretsin, ihtiyaç duyduğu bu çeşitli kaynaklara sermaye adı verilmektedir. Sermaye kendi içerisinde niteliklerine göre çeşitli bölümlere ayrılmaktadır. Her işletme kendi faaliyet biçimine göre sermaye ögelerini sınıflandırmaktadır (şimşek, 2018:31). Bir işletmenin var olabilmesi, kuruluş amacındaki faaliyetlerini gerçekleştirebilmesi için sermaye ögelerine sahip olması gerekmektedir. Faaliyetlerini gerçekleştirme başarısı da bu sermaye ögelerine bağlıdır. Hem şirket içinde kendi ortakları hem de diğer tüm paydaşları için değer yaratabilmesi yine sermaye ögelerinin etkin kullanımıyla mümkün olmaktadır.

İşletmenin ana faaliyet konusuna göre temel aldıkları sermaye ögeleri değişmektedir. Örneğin; bir petrol üreticisi firmanın temel aldığı sermaye ögeleri doğal sermaye ve finansal sermaye olurken, bir reklam firmasında sermaye ögeleri olarak fikri sermaye ve insan sermayesi ön plana çıkmaktadır.

Çerçeve temel olarak sahip olduğu sermayenin etkili ve verimli şekilde dağılması sağlamak üzere kurulmuştur (Öztürk, 2019:10).

Entegre Raporlama Çerçevesi'ne göre sermaye ögeleri 6 ana başlık altında açıklanmıştır. Bunlar:

- # Finansal Sermaye
- # Üretilmiş Sermaye
- # Fikri Sermaye
- # İnsan Sermayesi
- # Sosyal ve İlişkisel Sermaye
- # Doğal Sermaye

Finansal Sermaye: Entegre Raporlama Çerçevesi'nde yapılan tanıma göre finansal sermaye belirli özelliklere sahip fon havuzudur. Bu özelliklerden birisi, sermayenin kullanım amacının işletmenin mal üretilebilmesi ya da hizmet sağlayabilmesi adına olması gerekmektedir. Bir diğer özellik ise, işletmenin finansman yoluyla edindiği borçlanma, öz sermaye veya hibe gibi kaynaklar ile işletme faaliyetleri veya yatırımlar sonucu elde edilen kaynaklar olmasıdır.

Üretilmiş Sermaye: Bir işletmenin faaliyet konusunu oluşturan mal veya hizmetin üretilmesinde kullanılan fiziki varlıklardır. Çoğunlukla işletme dışındaki kuruluşlar tarafından temin edilmektedir. Fakat işletme bünyesinde satış amacıyla üretilmiş veya kendi bünyesinde kullanılmak üzere edinilmiş varlıklarda bu kategoriye girmektedir (IIRC, 2013:11). Bu varlıklar işletmenin varlığını sürdürmesine, üretimin etkinliğine yarar sağlar. Üretilmiş sermayenin verimli kullanılması mal ve hizmet üretim maliyetlerini düşüreceği gibi işletmenin kaynak kullanım verimliliğini de arttırmaktadır.

Örneğin:

- # İşletme faaliyetlerinin varlığını sürdürülebilmesi için gerekli olan binalar,
- # Üretim fabrikaları,
- # Üretimde kullanılan her türlü ekipmanlar,
- # Üretim tesisleri,
- # Atık tesisleri,
- # Su arıtma tesisleri,
- # Limanlar, köprüler gibi.

Fikri Sermaye: Bir işletmenin markası ve itibarı ile ilgili işletme açısından kritik öneme sahip maddi olmayan duran varlıklarını kapsamaktadır. Fikri sermayeler işletme için

rekabet kaynağı olup işletmeye avantaj sağlayabilmektedir. Fikri sermayeler işletmeler için entelektüel sermaye kapsamında da anılmaktadır.

Örneğin:

- # İşletmenin sahip olduğu patentler,
- # Telif hakları,
- # Yazılımlar,
- # Haklar ve lisanslar gibi fikri mülkiyet
 - Zımnî bilgi (Örtük bilgi),
 - Sistemler,
 - Prosedürler,
 - Protokoller gibi işletmeye ait olan sermayeler.

İnsan Sermayesi: İnsan sermayesi kuruluşa ait bir sermaye değildir. İşletme bünyesinde çalışmakta olan ve kuruluş tarafından emeğin kiralandığı bir sermayedir. İşletme insan sermayesinin yönetimini verimli yaptığı sürece ve çalışanları kişisel gelişimleri konusunda teşvik edici olanaklar sunması halinde pazarda rekabet avantajını elde edecektir (Şimşek, 2018:33).

Örneğin:

- # Çalışanların yeterlilikleri, yetenekleri, deneyimleri,
- # Çalışanların işletmenin kurumsal yönetim yapısına, risk politikasına ve etik değerlerine uyumları,
- # İşletmenin stratejisini anlama, katkıda bulunma ve uygulama,
- # İşletmeye olan sadakatleri, ürün ve hizmetleri geliştirme istekleri gibi.

Sosyal ve İlişkisel Sermaye: İşletmenin, paydaşlarıyla olan etkileşimleri sonucunda elde edilen kaynakları ifade etmektedir (Aras ve Sarıoğlu, 2015:55).

Örneğin:

- # Toplumda paylaşılan normlar, değerler, davranışlar,
- # İşletmenin paydaşlarıyla olan ilişkileri,
- # İşletmenin geliştirmiş olduğu marka ve itibarla ilgili maddi olmayan varlıklar,
- # İşletmenin faaliyet ehliyeti gibi.

Doğal Sermaye: İşletmenin varlığını devam ettirebilmek için kullandığı yenilenebilir doğal kaynaklar ve yenilenemez doğal kaynaklar ile süreçleri kapsayan sermaye ögesidir. Bu kaynaklara işletmenin bağımlılık derecesi, faaliyetlerin gerçekleştirilirken kaynaklara etkisi ve olabilecek olumsuz etkilere karşı nasıl önlemler aldığının belirtilmesi önemlidir (şimşek, 2018:33).

Örneğin:

Hava, su, toprak

Madenler, ormanlar

Biyolojik eşitlilik ve ekosistem gibi.

2.7. Entegre Rapor Hazırlayan İşletmeler

Uluslararası Entegre Raporlama erevesi'ne göre hazırlanmış olan entegre raporlar için bir veri tabanı oluşturulmuştur. ER veri tabanı, IIRC ve Black Sun Plc. birleşimiyle gerçekleştirilen projeden oluşmaktadır (Yüksel ve Aracı, 2017b:747). Entegre raporlama gün geçtikçe yaygınlaşan bir raporlama türü olarak değer kazanmaktadır. İşletmeler yıllık faaliyet raporlarında entegre raporlamanın içeriklerini kullansalar da ülkemizde entegre rapor adı altında tek bir rapor yayınlayan işletme sayısı oldukça azdır. Türkiye'de ilk entegre rapor 2015 yılında kar amacı gütmeyen Argüden Yönetişim Akademisi tarafından hazırlanmıştır. Takip eden 2016-2017 yılları içinde de entegre rapor hazırlamıştır. Türkiye Sınai ve Kalkınma Bankası 2016 yılında yayınlamış olduğu entegre raporla finans sektöründe entegre raporu hazırlayan ilk Türk bankası olmuştur.

Tablo 4'te Türkiye'de 2016 yılında "Entegre Rapor" adı altında rapor yayınlamış işletmeler gösterilmektedir. Raporu yayınlayan 4 işletmeden 3'ünün faaliyet gösterdiği sektör "İmalat Sanayii" sektörü olarak gözükmektedir.

Tablo 4: 2016 Yılı Türkiye'de Entegre Rapor Yayınlayan İşletmeler

<i>İşletme Adı</i>	<i>Sektör</i>
<i>Türkiye Sınai ve Kalkınma Bankası A.Ş.</i>	Mali Kuruluşlar/Bankalar ve Özel Finans Kurumları
<i>ÇİMSA Çimento Sanayi Ticaret A.Ş.</i>	İmalat Sanayii/Taş ve Toprağa Dayalı
<i>Adana Çimento Sanayii T.A.Ş.</i>	İmalat Sanayii/Taş ve Toprağa Dayalı
<i>Aslan Çimento A.Ş.</i>	İmalat Sanayii/Taş ve Toprağa Dayalı

Kaynak: İşgüden Kılıç, B. (2018). Entegre Raporlama ve Türkiye'deki Gelişmeler: Entegre Rapor Hazırlayan İşletmeler ve BIST Kurumsal Sürdürülebilirlik Endeksinde Yer Alan İşletmeler Açısından Bir İnceleme. s.44.

2016 yılında entegre rapor yayınlayan işletmelerden yalnızca 2'si 2017 yılında da devamını getirmiş ve entegre rapor hazırlamıştır. Bu işletmelere ek olarak 2 işletme daha entegre rapor yayınlamıştır. 2017 yılında ülkemizde yine toplamda 4 işletme "Entegre Rapor" yayınlamıştır. Bu işletmeler Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: 2017 Yılı Türkiye'de Entegre Rapor Yayınlayan İşletmeler

<i>İşletme Adı</i>	<i>Sektör</i>
<i>Türkiye Sınai ve Kalkınma Bankası A.Ş.</i>	Mali Kuruluşlar/Bankalar ve Özel Finans Kurumları
<i>ÇİMSA Çimento Sanayi Ticaret A.Ş.</i>	İmalat Sanayii/Taş ve Toprağa Dayalı
<i>Türkiye Garanti Bankası A.Ş.</i>	Mali Kuruluşlar/Bankalar ve Özel Finans Kurumları
<i>Nuh Çimento Sanayi A.Ş.</i>	İmalat Sanayii/Taş ve Toprağa Dayalı

2017 yılında yayınlanmış olan entegre rapor sahibi işletmeler 2018 yılında da sürdürülebilirliklerini devam ettirmiş ve bu yılda da entegre rapor yayınlamışlardır. Sektör olarak 2'si "Mali Kuruluşlar" 2'si "İmalat Sanayii" sektörü altında faaliyet göstermektedirler. Bu işletmeler Tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6: 2018 Yılı Türkiye'de Entegre Rapor Yayınlayan İşletmeler

<i>İşletme Adı</i>	<i>Sektör</i>
<i>Türkiye Sınai ve Kalkınma Bankası A.Ş.</i>	Mali Kuruluşlar/Bankalar ve Özel Finans Kurumları
<i>ÇİMSA Çimento Sanayi Ticaret A.Ş.</i>	İmalat Sanayii/Taş ve Toprağa Dayalı
<i>Türkiye Garanti Bankası A.Ş.</i>	Mali Kuruluşlar/Bankalar ve Özel Finans Kurumları
<i>Nuh Çimento Sanayi A.Ş.</i>	İmalat Sanayii/Taş ve Toprağa Dayalı

BÖLÜM 3: BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN İMALAT İŞLETMELERİNİN FAALİYET RAPORLARININ ENTEGRE RAPORLAMAYA UYGUNLUĞUNUN ÖLÇÜLMESİ

3.1. Çalışmanın Amacı

Yapılan araştırmada çalışmanın amacı, Borsa İstanbul'da işlem gören imalat sektöründeki işletmelerin yıllık olarak yayınlamış oldukları faaliyet raporlarının şirketler bazında genel olarak entegre raporlamanın içerik öğelerini ne derece barındırdıklarını tespit etmektir. Ayrıca çalışmada aşağıdaki sorulara da yanıt aranmaya çalışılmıştır.

- ? Borsa İstanbul'da işlem gören imalat sektöründeki işletmelerin şirket bazında faaliyet raporlarının entegre raporlamaya uygunluk derecesi nedir?
- ? Uygulama sonucu işletmelerin faaliyet raporlarında entegre raporda bulunması gereken içerik öğelerinden hangileri mevcut hangileri mevcut değildir?
- ? Entegre raporda bulunması gereken içerik öğelerinin total bazda uygulanma yüzdesi nedir?

Ayrıca 2017 yılında imalat işletmelerinin yayınlamış oldukları yıllık faaliyet raporlarının incelenmesi sonucu en yüksek entegre raporlama uygunluğuna sahip ilk 10 şirketin 2018 yılı faaliyet raporlarında da uygunluğunu devam ettirip ettirmediklerinin cevabı da bulunmaktadır.

3.2. Çalışmanın Kapsamı

Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi'nin 2010 yılında kurulması ile birlikte entegre raporlama ile ilgili pek çok çalışma bulunmaktadır. Entegre raporlamanın niteliği, uygulanması, incelenmesi, avantajları, karşılaştırılması gibi çalışmalar mevcuttur.

Bu çalışmada, örneklem olarak Türkiye'de 2017 yılında Borsa İstanbul'da işlem görmekte olan imalat sektöründeki 179 şirket seçilmiştir. 179 şirketin hepsinin yayınlanmış yıllık faaliyet raporlarına ulaşılmış çalışmaya dahil edilmiştir. Elde edilen bu yıllık faaliyet raporları "Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi"ne göre hazırlanmış olan içerik öğeleri tablosunda (EK.2) analiz edilmiştir. Şirketlerin yıllık faaliyet raporlarına Kamuyu Aydınlatma Platformu üzerinden ulaşılmıştır. 2017 yılında faaliyet raporlarından ayrı olarak Entegre Rapor yayınlayan "Nuh Çimento Sanayi A.Ş." ve

“Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.” değerlendirme dışı bırakılmış ve zaten entegre rapor bilgilerini raporda vermeleri sebebiyle faaliyet raporları analize dahil edilmemiştir.

2017 yılında ki içeriği entegre raporlamaya en uygun hazırlanmış ilk 10 şirketin 2018 yılı faaliyet raporlarına yine Kamuyu Aydınlatma Platformu üzerinden ulaşılmıştır.

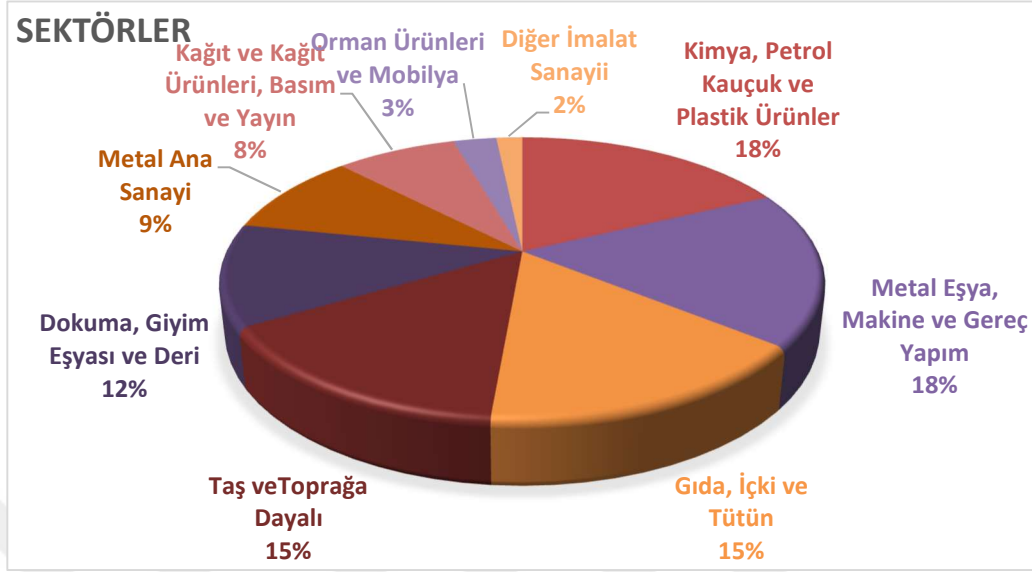
Uygulamada kullanılacak olan şirketlerin listesi ve şirketler hakkında ki bazı bilgiler (Borsa İstanbul’da işlem gördüğü şirket kodu, hangi alanlarda faaliyet gösterdikleri, hangi pazarlarda işlem gördükleri) EK.1’de verilmektedir.

Analizi yapılan 177 şirketin alt sektörlere göre dağılımı Tablo 7’de gösterilmiştir. İmalat sektöründe yoğun olarak faaliyet gösterilen alan “Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler” ve “Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım”dır.

Tablo 7: İmalat İşletmelerinin Alt Sektörlere Göre Dağılımı

Sektör	Şirket Sayısı
Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	32
Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	32
Gıda, İçki ve Tütün	28
Taş ve Toprağa Dayalı	27
Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	21
Metal Ana Sanayi	17
Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	14
Orman Ürünleri ve Mobilya	5
Diğer İmalat Sanayii	3
TOPLAM	179

İşletmelerin sektörlere göre yüzdelik dağılımları ise Şekil 12’de gösterilmiştir.

Şekil 12: Yüzdelik Dağılım

Tablo 8’de Borsa İstanbul’da, imalat işletmelerinin hangi piyasalarda işlem gördüğü belirtilmektedir. İşletmelerin en çok işlem gördüğü piyasa “Ana Pazar” dır ve 1 tane işletme hem “Yıldız Pazar” da hem de “Ana Pazar” da işlem görmektedir. Bu işletme Adana Çimento Sanayii T.A.Ş.’dir.

Tablo 8: İmalat İşletmelerinin İşlem Gördükleri Piyasaya Göre Dağılımı

İşlem Görülen Pazar	Şirket Sayısı
Ana Pazar	82
Yıldız Pazar	68
Yakın İzleme Pazarı	9
Gelişen İşletmeler Pazarı	9
Piyasa Öncesi İşlem Platformu	8
Yıldız Pazar ve Ana Pazar	1
TOPLAM	177

Borsa İstanbul'da halka açık pek çok sektörden olan işletmeler pay piyasasında işlem görmektedir. Pay piyasasında ki pazarların özellikleri ise şunlardır (Borsaistanbul.com);

1. Yıldız Pazar (Z): Halka açık piyasa değeri 100M TL'nin üstünde olan işletmelerin işlem gördüğü piyasadır. Yıldız Pazar 'Z' sembolü ile gösterilmektedir.
2. Ana Pazar (N): Halka açık piyasa değeri 25M TL ve 100M TL arasında kalan işletmelerin işlem gördüğü piyasadır. En alt sınır olan 25M TL sınırı yalnızca ilk kez halka arz edilen işletmeler için geçerlidir. Mevcut işletmeler 25M TL'nin altında iken Ana Pazarda işlem görebilir. Ana Pazar 'N' sembolü ile gösterilmektedir.
3. Gelişen İşletmeler Pazarı (GİP) (G): Halka açık piyasa değeri 25M TL'nin altında olan gelişim ve büyüme potansiyeli mevcut işletmelerin işlem gördüğü piyasadır. Bu işletmeler 2 yıl Gelişen İşletmeler Pazarında işlem gördükten sonra "Yıldız Pazar ve Ana Pazara" geçiş hakkı için başvuru yapabilmektedir. Gelişen İşletmeler Pazarı 'G' sembolü ile gösterilmektedir.
4. Yakın İzleme Pazarı (W): Bazı gelişmeler sonucunda diğer pazarlardan (1-2-3 ve 5 no'lu) çıkarılan işletmelerin hisselerinin işlem gördüğü piyasadır. Yakın İzleme Pazarı 'W' sembolü ile gösterilmektedir.
5. Kolektif Yatırım Ürünleri ve Yapılandırılmış Ürünler Pazarı (K): Menkul kıymet yatırım ortaklıkları, gayrimenkul yatırım ortaklıkları ve girişim sermayesi yatırım ortaklıkları payları ile borsa yatırım fonları katılma belgeleri, aracı kuruluş varantları ve sertifikalar kot içi pazar niteliğindeki Kurumsal Ürünler Pazarı'nda işlem görmektedir. Kolektif Yatırım Ürünleri ve Yapılandırılmış Ürünler Pazarı 'K' sembolü ile gösterilmektedir.
6. Nitelikli Yatırımcı İşlem Pazarı (Q): Yalnızca nitelikli yatırımcılara, halka arz olmadan, ihraç yapan işletmelerin hisselerinin işlem gördüğü piyasadır. Nitelikli Yatırımcı İşlem Pazarı 'Q' sembolü ile gösterilmektedir.
7. Piyasa Öncesi İşlem Platformu (S): Halka açık fakat Borsada işlem görmeyen işletmelerden Sermaye Piyasası Kurulu tarafından izin verilen işletmelerin işlem gördüğü piyasadır. Piyasa Öncesi İşlem Platformu 'S' sembolü ile gösterilmektedir.

3.3. Çalışmanın Metodolojisi

Çalışmada, Borsa İstanbul’da işlem gören imalat sektöründeki işletmelerin 2017 yılı faaliyet raporlarına, Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi’nin yayınlamış olduğu “Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi” rehber alınarak hazırlanmış içerik öğeleri tablosunda içerik analizi uygulanmıştır. Uygulanan İçerik Öğeleri Tablosu ana maddeler şeklinde Tablo 9’da gösterilmiştir. Uygulama yapılırken içerik öğeleri alt maddelere ayrılmıştır. Ayrıntılı hali EK.2’de verilmiştir.

Tablo 9: İçerik Öğeleri Tablosu

Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre	1	Misyon ve Vizyon
	2	Kültürü, Etik İlkeleri ve Değerleri
	3	Temel Faaliyetleri
	4	Nicel Bilgiler
	5	Rekabet Yapısı
	6	Makro Çevre veya Dış Çevre
Kurumsal Yönetim	7	Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı
	8	Kurumsal Yönetim Sorumlularının Yenilikçiliği
	9	Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum
	10	Yönetim Kurulu ve Yönetici Ücretleri
	11	Paydaşlar
	12	İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler
İş Modeli	13	İş modelinin temel öğeler
	14	Girdiler
	15	İş Faaliyetleri
	16	Çıktılar
	17	Sonuçlar

Riskler ve Fırsatlar	18	Temel Risk ve Fırsatlar
	19	Risk ve Fırsatların Değerlendirilmesi
	20	Risk Yönetimi Politikası
Strateji ve Kaynak Aktarımı	21	Stratejik Amaçlar
	22	Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler
	23	Kaynak Temini
	24	Durum Tespitinin Ölçüleri
Performans	25	Performans Değerleme
	26	Finansal Sermaye
	27	Üretilmiş Sermaye
	28	Fikri Sermaye
	29	İnsan Sermayesi
	30	Sosyal ve İlişkisel Sermaye
	31	Doğal Sermaye
Genel Görünüş	32	Dış Çevrede Karşılılaşması Muhtemel Durumlar Hakkındaki Beklenti
	33	Bunun Kuruluşa Etkisi
	34	Kuruluşun Bu Duruma Karşı Konumu
Hazırlık ve Sunum Temeli	35	Önemlilik Belirleme Süreci
	36	Raporlama Sınırı
	37	Kullanılan Çerçeve ve Yöntemler

Analiz yapılırken entegre raporu içerik öğelerinin var olup olmadığı alt başlıklara göre incelenmiştir. Ayrıntılı olarak yıllık faaliyet raporunda aranan bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre içerik ögesi 6 alt madde üzerinden incelenmiş ve bu içerik ögesinde aranan bilgiler başlıklardan da anlaşılmaktadır. İlk maddesi olan

“Misyon ve Vizyon” alt maddesi gayet açık bir şekildedir ki işletmenin misyon ve vizyon bilgilerinin faaliyet raporunda bulundurulması durumunda işletme bu maddeden 2 (iki) tam puan almıştır. 2. alt maddesi olan “Kültürü, Etik İlkeleri ve Değerleri” maddesinde yine işletmeye ait benimsenmiş kültürü, yazılı bir şekilde paydaşlarının ulaşabileceği alanlarda bulunan etik ilkeleri ve işletme tarafından benimsenmiş değerler bilgisi aranmaktadır. 3. alt maddesi “Temel Faaliyetleri” için işletmenin kendisi ve kuruluş amacını oluşturan faaliyetleri hakkında bilgiler vermesi beklenmektedir. Bu bilgiler arasında faaliyet gösterdiği sektör, faaliyet alanları hakkında bilgiler aranmaktadır. 4. alt maddesi olan “Nicel Bilgiler” içinse işletmenin sahip olduğu sayısal veriler istenmektedir. İşletmenin bünyesinde çalıştırdığı personel sayısı, yıllık cirosu, satış tutarı, dönem karı, faaliyette bulunduğu ülke sayısı gibi nicel veriler aranmaktadır. Bir diğer alt maddesi “Rekabet Yapısı” hakkında verilen bilgiler şöyle olmalıdır: İşletmenin rakipleri, işletmenin sektördeki konumu, müşterileriyle ve tedarikçileriyle olan iletişimleri. Son alt maddesi olan “Makro Çevre” içinse işletmenin içinde bulunduğu sektörün genel durumu, sektörü etkileyen toplumsal, çevresel ve siyasi unsurlar konusunda bilgiler, işletmenin bulunduğu ülke dışına çıkılarak sektördeki bilgiler ve aynı zamanda işletmenin hangi yasal ve düzenleyici ortamlarda faaliyet gösterdiğini belirten bilgiler gibi veriler aranmaktadır.

Kurumsal Yönetim içerik ögesi yine 6 alt madde altında incelenmiştir. “Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı”, işletmenin yönetim kurulu özgeçmişleri, kuruluşta göstermiş oldukları liderlik yapısı, kuruluş hakkında almış oldukları kararların alınma süreçleri, kuruluşun risk yönetimine karşı almış olduğu yönetici sorumluluk sigortası yaptırmak gibi önlemler, kuruluşun sahip olduğu kültür, etik ilkeleri ve değerlerinin paydaşlarıyla ilişkisine ve sahip olduğu sermaye ögelerinin kullanımına nasıl yansıtıldığıyla ilgili bilgiler yer almalıdır. “Kurumsal Yönetim Sorumlularının Yenilikçiliği” maddesinin altında KYS’nin kuruluş faaliyetlerinde yenilikçiliği ön plana çıkarma teşvik etmek üzere yapmış olduğu atılımlarının bilgileri ile hayata geçirmek üzere almış oldukları sorumlulukların bilgileri aranmaktadır. Raporda Seri:IV No:56 sayılı “Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ”de belirtilen maddelerin uygulanıp uygulanmadığını gösteren beyana göre “Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum” maddesi incelenmiştir. “Yönetim Kurulu ve Ücretleri” maddesinin aranan bilgileri açık olmakla beraber kuruluşun yönetim kurulu üyelerinin kimler olduğu ve yönetim kurulu üyelerine ve üst düzey yöneticilerine vermiş olduğu hak, menfaat ve ücret bilgilerinin de raporda

yer alması beklenmektedir. “Paydaşlar” maddesinde kuruluştan etkileşim içinde olduğu iç ve dış paydaşları belirtmesi ve kuruluşun ortakları ve ortaklarının bilgilerini vermesi beklenmektedir. “İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler” de kuruluşun belirtmiş olduğu paydaşlarıyla olan ilişkisi ve bu ilişkinin değerlendirilmesi istenmektedir.

İş modeli içerik ögesi kuruluşun faaliyetleriyle ilgili aşamaların incelendiği bölümdür. 5 alt maddede yapılan incelemede ilk olarak kuruluşun “İş Modelinin Temel Öğeleri” hakkında net bilgiler vermesi beklenir. Verilen bu bilgilerin görsel bir şekilde desteklenmesi kuruluşun sahip olduğu stratejileri, risk ve fırsatlarıyla bağlantısının değerlendirilmesi istenmektedir. “Girdiler” maddesinin altında kuruluşun girdilerinin sermaye öğeleriyle ilişkisi, KOU vadede değer yaratma kabiliyeti olan girdiler, sahip olunan girdilerin seçimini etkileyen unsurlar göz önüne alınmalıdır. Önemli bir alan olan kuruluşun “İş Faaliyetleri” bölümünde kuruluş sektörde nasıl farklılaştığını gösteren bilgileri raporda barındırmalıdır. Bu bilgilere örnek olarak ürün farklılaştırma, teslimat şekilleri, pazarlama yöntemleri gibi bilgiler olmalıdır. İş modelinde yenilikçiliğe nasıl yaklaştığını ve modelin değişime uygun olarak tasarlanıp tasarlanmadığını anlatan bilgiler aranmaktadır. “Çıktılar” bölümünde kuruluş üretmiş olduğu ürün ve hizmetlerin bilgileri ve sayısal verilerini aynı şekilde satış bilgilerinin de sayısal verilerini bildirmiş olması beklenmektedir. Bu içerik ögesinde son olarak iç ve dış paydaşların ilişkilerinin geri dönüşleriyle belirlenmiş olan iç ve dış sonuçların bulunduğu “Sonuçlar” maddesi yer almaktadır. İç sonuçlarda çalışanların morali, kuruluşun itibarı gibi bilgiler yer alırken; dış sonuçlarda müşteri memnuniyeti, marka sadakati, toplumsal ve çevresel etkiler gibi bilgiler yer almaktadır. Bu bilgilere kuruluş tarafından yapılan anket vb. ölçüm yöntemleri kullanılarak ulaşılmaktadır.

Riskler ve Fırsatlar içerik ögesinde aranan bilgilerden ilk sıradaki “Temel Risk ve Fırsatlar” dır. Kuruluştan KOU vadede gerçekleşebilecek risk ve fırsatlarını tanımlaması ve bu risk ve fırsatların kaynakların kaynaklarının belirtilmesi istenmektedir. Daha sonra belirtilen “Risk ve Fırsatların Değerlendirilmesi” beklenmektedir. Gerçekleşmesi veya gerçekleşmesi durumunda kuruluşa olan etkisinin değerlendirilmesi istenmektedir. Oluşabilecek riskleri azaltma ve önleme adına kuruluşun sahip olduğu “Risk Yönetimi Politikası” hakkında bilgiler aranmaktadır. Riski önleme adına kurulan komite ve faaliyetleri hakkında bilgiler yer almalıdır.

Kuruluşun geleceği hakkında bilgi sahibi olunabilecek bölüm ise Strateji ve kaynak aktarımı içerik ögesinin altındadır. Bu maddede kuruluşun KOU vadede stratejik amaçları

istenmekte, belirlenen “Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler” belirtilmelidir. Bunun için rekabette avantaj sağlamak adına toplumsal ve çevresel konuların stratejilerine dahil edilip edilmediği bilgileri ve bu stratejilerin belirlenirken veya uygulanırken yenilikçiliği göz önüne alıp almadıkları dikkat edilmelidir. Daha sonra “Kaynak Temini” bilgileri içerisinde belirlenen stratejilere ulaşmak adına yapılan kaynak aktarımı, stratejilerin sermaye ögelerini nasıl etkilediği ve paydaşlarla olan etkileşim bilgileri yer alması beklenir. Belirlenen stratejiler ve bu doğrultuda yapılan kaynak aktarımları sonrasında “Durum Tespit Ölçüleri” belirlenmelidir. Kuruluş KOU vadede ki başarılarını ve elde ettiği sonuçları nasıl bulduğunu paylaşmalıdır.

Performans içerik ögesi 7 alt maddeden oluşmaktadır. İlk maddesi “Performans Değerleme” de kuruluşun genel performansın değerlendirilmesi performans hakkında nitel ve nicel bilgilerin verilmesi beklenir. Hedefler, risk ve fırsatların mevcut durumu, performansın sermaye ögeleri üzerinde ki etkileri, paydaşların (hisse sahiplerinin) performans durumları, kuruluşun geçmiş ve mevcut durumunun karşılaştırılması gibi göstergelerle analizi yapılmalıdır. Performans içerik ögesinin altındaki 6 sermaye ögesi Bölüm 2.6.’da ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır.

Genel görünüş içerik ögesi kuruluşun dış çevreye karşı konumu hakkında bilgiler barındırmaktadır. “Dış Çevrede Karşılaşılması Muhtemel Durumlar Hakkındaki Beklenti” kuruluşun dış çevreden kaynaklı yaşaması ihtimal dahilinde olan zorluklar ve belirsizliklerden bahsedilmektedir. Bu belirsizlikler her zaman negatif yönde düşünülmemeli, pozitif yönde olan durumlardan da bahsedilebilmektedir. Belirlenen bu zorluklar ve belirsizliklerin “Kuruluşa Etkisi” anlatılmalı. Daha sonra “Kuruluşun Bu Duruma Karşı Konumu” belirtilmelidir. Zorluk ve belirsizliklere ne şekilde yanıt verdiği ve aldığı/almayı düşündüğü pozisyonun sahip olduklarıyla uyumlu olup olmadığı bilgileri yer almalıdır.

Son içerik ögesi olan Hazırlık ve sunum temeli raporun hazırlanma sürecinden bahsetmektedir. “Önemlilik Belirleme Süreci” rapora dahil edilecek konuların nasıl seçildiği, KYS’nin bu süreçteki rolü gibi bilgileri kapsamaktadır. “Raporlama Sınırı” ise raporun yalnızca kuruluşun bilgileriyle kısıtlı kalıp kalmaması ile ilgilidir. Kuruluş kendi bilgilerinin yanında etkileşimde olduğu paydaşlarının (ortakları, tedarikçileri gibi) bilgilerini de eklemek isteyebilir. Bu durumda bu bilgilerin eklenmesi, risk ve fırsatların ve sonuçlarının belirtilmesi gerekmektedir. “Kullanılan Çerçeve ve Yöntemler” kısmında

kuruluş raporu hazırlama sürecinde kullandığı tüm düzenleyiciler hakkında bilgi vermelidir: Kullandığı standartlar, anketlerde kullandığı ölçüm teknikleri, çerçeveler gibi.

Uygulamada her bir şirket için ayrı ayrı ekte verilen EK.1 Tablosu hazırlanmış ve 37 içerik ögesinden şirketin yıllık faaliyet raporunda tam olarak bulunanlar için Yüksel (2018) tarafından yapılmış olan çalışmada kullanılan hesaplama yönteminden yararlanarak “2” puan, eksik olarak bulunup yeterli olmayanlar için “1” puan ve hiç bulunmayanlar için “0” puan verilmiştir. Her şirket kendi içerisinde puanlanmış ve aldığı toplam puan alabileceği toplam puana bölünmüştür. Bu durumda bir şirketin alabileceği maksimum puan 74 olmaktadır. Bir şirketin puanını hesaplarken kullanılan formül aşağıda belirtilmiştir.

$$\text{Şirketin puanı} = \frac{\text{Şirketin Aldığı Toplam Puan}}{\text{Şirketin Alabileceği Toplam Puan (37*2)}}$$

Ayrıca uygulamada entegre raporlamadaki içerik ögelerinin de ne ölçüde uygulandığı hesaplanmaktadır. Her bir içerik ögesinin alabileceği maksimum puan 354 puandır. İçerik ögelerinin uygulanma yüzdeleri ise aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

$$\text{İçerik Ögelerinin Uygulanma Yüzdesi} = \frac{\text{İçerik Ögesinin Aldığı Toplam Puan}}{\text{İçerik Ögesinin Alabileceği Toplam Puan (177*2)}}$$

3.4. Analiz Sonuçları

Tablo 10’da analize dahil edilen imalat sektöründeki 177 şirketin yıllık faaliyet raporu ayırım olmaksızın yapılan analiz sonucu aldıkları toplam puan ve şirketin yıllık faaliyet raporlarında olması gereken entegre raporlama içerik ögelerinin bulunma yüzdeleri verilmektedir. Tabloda görüldüğü üzere 177 şirketten yalnızca 39 şirket %50 ve üzerinde entegre raporun içerik ögelerini barındırmaktadır. En yüksek oranla entegre raporlamaya en yakın hazırlanan rapor %93 oranla “Anadolu Isuzu Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.” ne aittir. En düşük orana sahip olan şirket raporu ise “Formet Çelik Kapı Sanayi ve Ticaret A.Ş.” ne aittir. 177 şirketin ayrıntılı olarak sonuçları, hangi içerik ögelerinden puan aldığı, hangilerinden eksik görüldüğü EK.3’te verilmektedir.

Tablo 10: İçerik Analizi Sonucu İşletmelerin Puanları

Sıra No	Şirketin Unvanı	Şirketin Aldığı Toplam Puan	Raporun Uygulama Yüzdesi
1	ACISELSAN ACIPAYAM SELÜLOZ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	21	0,28
2	ADANA ÇİMENTO SANAYİİ T.A.Ş.	38	0,51
3	ADEL KALEMCİLİK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	41	0,55
4	AFYON ÇİMENTO SANAYİ T.A.Ş.	30	0,41
5	AKÇANSA ÇİMENTO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	37	0,50
6	AKIN TEKSTİL A.Ş.	19	0,26
7	AKSA AKRİLİK KİMYA SANAYİİ A.Ş.	57	0,77
8	ALARKO CARRIER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	39	0,53
9	ALKİM ALKALİ KİMYA A.Ş.	40	0,54
10	ALKİM KAĞIT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	34	0,46
11	ALTINYAĞ KOMBİNALARI A.Ş.	24	0,32
12	ANADOLU CAM SANAYİİ A.Ş.	53	0,72
13	ANADOLU EFES BİRACILIK VE MALT SANAYİİ A.Ş.	59	0,80
14	ANADOLU ISUZU OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	69	0,93
15	ARÇELİK A.Ş.	52	0,70
16	ARSAN TEKSTİL TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	26	0,35
17	ASLAN ÇİMENTO A.Ş.	33	0,45
18	ATLANTİK PETROL ÜRÜNLERİ TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	16	0,22
19	A.V.O.D. KURUTULMUŞ GIDA VE TARIM ÜRÜNLERİ A.Ş.	24	0,32
20	AYES ÇELİK HASIR VE ÇİT SANAYİ A.Ş.	39	0,53
21	AYGAZ A.Ş.	56	0,76
22	BAGFAŞ BANDIRMA GÜBRE FABRİKALARI A.Ş.	28	0,38
23	BAK AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	27	0,36
24	BALATACILAR BALATACILIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	11	0,15
25	BANTAŞ BANDIRMA AMBALAJ SANAYİ TİCARET A.Ş.	23	0,31
26	BANVİT BANDIRMA VİTAMİNLİ YEM SANAYİİ A.Ş.	22	0,30
27	BAŞTAŞ BAŞKENT ÇİMENTO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	23	0,31
28	BATIÇİM BATI ANADOLU ÇİMENTO SANAYİİ A.Ş.	17	0,23
29	BATISÖKE SÖKE ÇİMENTO SANAYİİ T.A.Ş.	17	0,23
30	BERKOSAN YALITIM VE TECRİT MADDELERİ ÜRETİM VE TİCARET A.Ş.	30	0,41
31	BİLCİ YATIRIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	28	0,38
32	BİRKO BİRLEŞİK KOYUNLULULAR MENSUCAT TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	29	0,39

33	BİRLİK MENSUCAT TİCARET VE SANAYİ İŞLETMESİ A.Ş.	23	0,31
34	BOLU ÇİMENTO SANAYİİ A.Ş.	30	0,41
35	BORUSAN MANNESMANN BORU SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	32	0,43
36	BOSCH FREN SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	40	0,54
37	BOSSA TİCARET VE SANAYİ İŞLETMELERİ T.A.Ş.	26	0,35
38	BRİSA BRIDGESTONE SABANCI LASTİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	48	0,65
39	BURÇELİK BURSA ÇELİK DÖKÜM SANAYİİ A.Ş.	21	0,28
40	BURÇELİK VANA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	18	0,24
41	BURSA ÇİMENTO FABRİKASI A.Ş.	26	0,35
42	COCA-COLA İÇECEK A.Ş.	54	0,73
43	ÇELİK HALAT VE TEL SANAYİİ A.Ş.	36	0,49
44	ÇEMAŞ DÖKÜM SANAYİ A.Ş.	24	0,32
45	ÇEMTAŞ ÇELİK MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	34	0,46
46	ÇİMBETON HAZIRBETON VE PREFABRİK YAPI ELEMANLARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	25	0,34
47	ÇİMENTAŞ İZMİR ÇİMENTO FABRİKASI T.A.Ş.	27	0,36
48	ÇUHADAROĞLU METAL SANAYİ VE PAZARLAMA A.Ş.	40	0,54
49	DAGI GİYİM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	15	0,20
50	DARDANEL ÖNENTAŞ GIDA SANAYİ A.Ş.	33	0,45

51	DEMİRÖREN GAZETECİLİK A.Ş.	27	0,36
52	DEMİSAŞ DÖKÜM EMAYE MAMÜLLERİ SANAYİ A.Ş.	34	0,46
53	DENİZLİ CAM SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	32	0,43
54	DERİMOD KONFEKSİYON AYAKKABI DERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	19	0,26
55	DESA DERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	37	0,50
56	DEVA HOLDİNG A.Ş.	41	0,55
57	DİRİTEKS DİRİLİŞ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	35	0,47
58	DİTAŞ DOĞAN YEDEK PARÇA İMALAT VE TEKNİK A.Ş.	26	0,35
59	DOĞAN BURDA DERGİ YAYINCILIK VE PAZARLAMA A.Ş.	31	0,42
60	DOĞTAŞ KELEBEK MOBİLYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	29	0,39
61	DOĞUSAN BORU SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	27	0,36
62	DÖKTAŞ DÖKÜMCÜLÜK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	26	0,35
63	DURAN DOĞAN BASIM VE AMBALAJ SANAYİ A.Ş.	29	0,39
64	DYO BOYA FABRİKALARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	35	0,47
65	EGE ENDÜSTRİ VE TİCARET A.Ş.	11	0,15
66	EGE GÜBRE SANAYİİ A.Ş.	14	0,19
67	EGE PROFİL TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	25	0,34
68	EGE SERAMİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	37	0,50

69	EGEPLAST EGE PLASTİK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	26	0,35
70	EKİZ KİMYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	33	0,45
71	EMEK ELEKTRİK ENDÜSTRİSİ A.Ş.	33	0,45
72	EMİNİŞ AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	18	0,24
73	ERBOSAN ERCİYAS BORU SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	13	0,18
74	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI T.A.Ş.	32	0,43
75	ERSU MEYVE VE GIDA SANAYİ A.Ş.	31	0,42
76	FEDERAL-MOGUL İZMİT PİSTON VE PİM ÜRETİM TESİSLERİ A.Ş.	21	0,28
77	FORD OTOMOTİV SANAYİ A.Ş.	53	0,72
78	FORMET ÇELİK KAPI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	6	0,08
79	FRİGO-PAK GIDA MADDELERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	36	0,49
80	GEDİZ AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	26	0,35
81	GENTAŞ GENEL METAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	28	0,38
82	GERSAN ELEKTRİK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	27	0,36
83	GOODYEAR LASTİKLERİ T.A.Ş.	30	0,41
84	GÖLTAŞ GÖLLER BÖLGESİ ÇİMENTO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	27	0,36
85	GÜBRE FABRİKALARI T.A.Ş.	36	0,49
86	HATEKS HATAY TEKSTİL İŞLETMELERİ A.Ş.	24	0,32
87	HEKTAŞ TİCARET T.A.Ş.	28	0,38

88	HÜRRİYET GAZETECİLİK VE MATBAACILIK A.Ş.	40	0,54
89	İHLAS EV ALETLERİ İMALAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	29	0,39
90	İHLAS GAZETECİLİK A.Ş.	25	0,34
91	İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK A.Ş.	24	0,32
92	İZMİR DEMİR ÇELİK SANAYİ A.Ş.	30	0,41
93	İZMİR FIRÇA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	7	0,09
94	İZOCAM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	33	0,45
95	JANTSA JANT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	27	0,36
96	KAPLAMİN AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	26	0,35
97	KARDEMİR KARABÜK DEMİR ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	40	0,54
98	KARSAN OTOMOTİV SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	25	0,34
99	KARSU TEKSTİL SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	18	0,24
100	KARSUSAN KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ SANAYİİ A.Ş.	15	0,20
101	KARTONSAN KARTON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	47	0,64
102	KATMERCİLER ARAÇ ÜSTÜ EKİPMAN SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	26	0,35
103	KENT GIDA MADDELERİ SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	12	0,16
104	KEREVİTAŞ GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	27	0,36
105	KLİMASAN KLİMA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	28	0,38
106	KONFRUT GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	22	0,30

107	KONYA ÇİMENTO SANAYİİ A.Ş.	19	0,26
108	KORDSA TEKNİK TEKSTİL A.Ş.	28	0,38
109	KRİSTAL KOLA VE MEŞRUBAT SANAYİ TİCARET A.Ş.	24	0,32
110	KÜTAHYA PORSELEN SANAYİ A.Ş.	27	0,36
111	LÜKS KADİFE TİCARET VE SANAYİİ A.Ş.	10	0,14
112	MAKİNA TAKIM ENDÜSTRİSİ A.Ş.	23	0,31
113	MARDİN ÇİMENTO SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	34	0,46
114	MARSHALL BOYA VE VERNİK SANAYİİ A.Ş.	26	0,35
115	MEGA POLİETİLEN KÖPÜK SANAYİ A.Ş.	13	0,18
116	MENDERES TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	40	0,54
117	MERKO GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	35	0,47
118	MONDİ TİRE KUTSAN KAĞIT VE AMBALAJ SANAYİ A.Ş.	13	0,18
119	NİĞBAŞ NİĞDE BETON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	26	0,35
120	OLMUKSAN INTERNATIONAL PAPER AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	12	0,16
121	ORMA ORMAN MAHSULLERİ İNTEGRE SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	13	0,18
122	OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ A.Ş.	41	0,55
123	OYLUM SİNİ YATIRIMLAR A.Ş.	27	0,36
124	ÖZBAL ÇELİK BORU SANAYİ TİCARET VE TAAHHÜT A.Ş.	23	0,31

125	ÖZERDEN PLASTİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	17	0,23
126	PARSAN MAKİNA PARÇALARI SANAYİİ A.Ş.	31	0,42
127	PENGUEN GIDA SANAYİ A.Ş.	31	0,42
128	PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.	47	0,64
129	PINAR ENTEGRE ET VE UN SANAYİİ A.Ş.	47	0,64
130	PINAR SU SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	45	0,61
131	PINAR SÜT MAMULLERİ SANAYİİ A.Ş.	46	0,62
132	POLİTEKNİK METAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	10	0,14
133	PRİZMA PRES MATBAACILIK YAYINCILIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	24	0,32
134	RODRİGO TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	16	0,22
135	ROYAL HALI İPLİK TEKSTİL MOBİLYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	17	0,23
136	RTA LABORATUVARLARI BİYOLOJİK ÜRÜNLER İLAÇ VE MAKİNA SANAYİ TİCARET A.Ş.	14	0,19
137	SAFKAR EGE SOĞUTMACILIK KLİMA SOĞUK HAVA TESİSLERİ İHRACAT İTHALAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	12	0,16
138	SANİFOAM SÜNGER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	22	0,30
139	SARAY MATBAACILIK KAĞITÇILIK KIRTASIYECİLİK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	30	0,41
140	SARKUYSAN ELEKTROLİTİK BAKIR SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	30	0,41
141	SASA POLYESTER SANAYİ A.Ş.	27	0,36

142	SAY REKLAMCILIK YAPI DEKORASYON PROJE TAAHHÜT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	28	0,38
143	SEKURO PLASTİK AMBALAJ SANAYİ A.Ş.	13	0,18
144	SELÇUK GIDA ENDÜSTRİ İHRACAT İTHALAT A.Ş.	22	0,30
145	SERVE KIRTASIYE SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	21	0,28
146	SEYİTLER KİMYA SANAYİ A.Ş.	13	0,18
147	SİLVERLİNE ENDÜSTRİ VE TİCARET A.Ş.	23	0,31
148	SODA SANAYİİ A.Ş.	42	0,57
149	SODAŞ SODYUM SANAYİİ A.Ş.	11	0,15
150	SÖKTAŞ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	26	0,35
151	SÖNMEZ PAMUKLU SANAYİİ A.Ş.	26	0,35
152	SUMAŞ SUNİ TAHTA VE MOBİLYA SANAYİ A.Ş.	7	0,09
153	TAT GIDA SANAYİ A.Ş.	38	0,51
154	TAZE KURU GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	15	0,20
155	TEMAPOL POLİMER PLASTİK VE İNŞAAT SANAYİ TİCARET A.Ş.	21	0,28
156	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI A.Ş.	41	0,55
157	TRAKYA CAM SANAYİİ A.Ş.	42	0,57
158	TUĞÇELİK ALÜMİNYUM VE METAL MAMÜLLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	10	0,14
159	TUKAŞ GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	34	0,46
160	TÜMOSAN MOTOR VE TRAKTÖR SANAYİ A.Ş.	19	0,26

161	TÜPRAŞ-TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.	57	0,77
162	TÜRK PRYSMIAN KABLO VE SİSTEMLERİ A.Ş.	42	0,57
163	TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAKİNELERİ A.Ş.	53	0,72
164	TÜRK TUBORG BİRA VE MALT SANAYİİ A.Ş.	15	0,20
165	ULUSOY ELEKTRİK İMALAT TAAHHÜT VE TİCARET A.Ş.	43	0,58
166	ULUSOY UN SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	41	0,55
167	UŞAK SERAMİK SANAYİİ A.Ş.	27	0,36
168	ÜLKER BİSKÜVİ SANAYİ A.Ş.	38	0,51
169	ÜNYE ÇİMENTO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	29	0,39
170	VANET GIDA SANAYİ İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş.	20	0,27
171	VESTEL BEYAZ EŞYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	35	0,47
172	VESTEL ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	36	0,49
173	VİKİNG KAĞIT VE SELÜLOZ A.Ş.	34	0,46
174	YATAŞ YATAK VE YORGAN SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	24	0,32
175	YİBİTAŞ YOZGAT İŞÇİ BİRLİĞİ İNŞAAT MALZEMELERİ TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	18	0,24
176	YONGA MOBİLYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	25	0,34
177	YÜNSA YÜNLÜ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	34	0,46

Tablo 11’de raporlarının entegre raporlamaya uygunluğu %50 ve üzeri olan şirketler gösterilmektedir.

Tablo 11: Entegre Raporlamaya Uygunluğu %50 ve Üzeri Olan Şirketler

<i>Sıra No</i>	<i>Şirketin Unvanı</i>	<i>Aldığı Puan</i>
1	ANADOLU ISUZU OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,93
2	ANADOLU EFES BİRACILIK VE MALT SANAYİİ A.Ş.	0,80
3	AYGAZ A.Ş.	0,78
4	AKSA AKRİLİK KİMYA SANAYİİ A.Ş.	0,77
5	TÜPRAŞ-TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.	0,77
6	ARÇELİK A.Ş.	0,76
7	COCA-COLA İÇECEK A.Ş.	0,73
8	ANADOLU CAM SANAYİİ A.Ş.	0,72
9	FORD OTOMOTİV SANAYİ A.Ş.	0,72
10	TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAKİNELERİ A.Ş.	0,72
11	BRİSA BRIDGESTONE SABANCI LASTİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,65
12	KARTONSAN KARTON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,64
13	PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.	0,64
14	PINAR ENTEGRE ET VE UN SANAYİİ A.Ş.	0,64
15	PINAR SÜT MAMULLERİ SANAYİİ A.Ş.	0,62
16	PINAR SU SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,61
17	ULUSOY ELEKTRİK İMALAT TAAHHÜT VE TİCARET A.Ş.	0,58
18	SODA SANAYİİ A.Ş.	0,57
19	TRAKYA CAM SANAYİİ A.Ş.	0,57

20	TÜRK PRYSMIAN KABLO VE SİSTEMLERİ A.Ş.	0,57
21	ADEL KALEMCİLİK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	0,55
22	DEVA HOLDİNG A.Ş.	0,55
23	OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ A.Ş.	0,55
24	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI A.Ş.	0,55
25	ULUSOY UN SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,55
26	ALKİM ALKALİ KİMYA A.Ş.	0,54
27	BOSCH FREN SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,54
28	ÇUHADAROĞLU METAL SANAYİ VE PAZARLAMA A.Ş.	0,54
29	HÜRRİYET GAZETECİLİK VE MATBAACILIK A.Ş.	0,54
30	KARDEMİR KARABÜK DEMİR ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,54
31	MENDERES TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,54
32	ALARKO CARRIER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,53
33	AYES ÇELİK HASIR VE ÇİT SANAYİ A.Ş.	0,53
34	ADANA ÇİMENTO SANAYİİ T.A.Ş.	0,51
35	TAT GIDA SANAYİ A.Ş.	0,51
36	ÜLKER BİSKÜVİ SANAYİ A.Ş.	0,51
37	AKÇANSA ÇİMENTO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,50
38	DESA DERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,50
39	EGE SERAMİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,50

Tablo 12’de ise şirketlerin faaliyet raporlarını hazırlarken entegre raporlama içerik öğelerinin en az bulunduğu şirketler verilmektedir.

Tablo 12: İçerik Analizi Sonucu Entegre Raporlamaya Uygunluğu %20 ve Daha Az Olan Şirketler Listesi

<i>Sıra No</i>	<i>Şirketin Unvanı</i>	<i>Aldığı Puan</i>
1	FORMET ÇELİK KAPI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,08
2	İZMİR FIRÇA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,09
3	SUMAŞ SUNİ TAHTA VE MOBİLYA SANAYİ A.Ş.	0,09
4	LÜKS KADİFE TİCARET VE SANAYİİ A.Ş.	0,14
5	POLİTEKNİK METAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,14
6	TUĞÇELİK ALÜMİNYUM VE METAL MAMÜLLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,14
7	BALATACILAR BALATACILIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,15
8	EGE ENDÜSTRİ VE TİCARET A.Ş.	0,15
9	SODAŞ SODYUM SANAYİİ A.Ş.	0,15
10	KENT GIDA MADDELERİ SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	0,16
11	OLMUKSAN INTERNATIONAL PAPER AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,16
12	SAFKAR EGE SOĞUTMACILIK KLİMA SOĞUK HAVA TESİSLERİ İHRACAT İTHALAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,16
13	ERBOSAN ERCİYAS BORU SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	0,18
14	MEGA POLİETİLEN KÖPÜK SANAYİ A.Ş.	0,18
15	MONDİ TİRE KUTSAN KAĞIT VE AMBALAJ SANAYİ A.Ş.	0,18
16	ORMA ORMAN MAHSULLERİ İNTEGRE SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,18
17	SEKURO PLASTİK AMBALAJ SANAYİ A.Ş.	0,18

18	SEYİTLER KİMYA SANAYİ A.Ş.	0,18
19	EGE GÜBRE SANAYİİ A.Ş.	0,19
20	RTA LABORATULARI BİYOLOJİK ÜRÜNLER İLAÇ VE MAKİNA SANAYİ TİCARET A.Ş.	0,19
21	DAGİ GİYİM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,20
22	KARSUSAN KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ SANAYİİ A.Ş.	0,20
23	TAZE KURU GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,20
24	TÜRK TUBORG BİRA VE MALT SANAYİİ A.Ş.	0,20

Çalışma kapsamında aranan cevaplardan birisi de entegre raporlamada bulunması gereken içerik öğelerinin Borsa İstanbul'daki imalat işletmeleri tarafından uygulanma dereceleridir. Tablo 13'te belirlenmiş olan 37 entegre raporlama içerik öğelerinin işletmeler tarafından faaliyet raporlarında bulundurulma yüzdeleri verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda en çok uygulanan içerik ögesinin %96 oranla Kurumsal Yönetim ana ögesinin içindeki "Yönetici Kurulu ve Yönetici Ücretleri" hakkında verilen bilgiler olduğu tespit edilmiştir. Faaliyet raporlarında bu ögeyi eksik barındıran yani bu ögeden "1" puan alan şirket sayısı 14'tür. 14 şirket dışındaki tüm şirketler bu öge hakkında faaliyet raporlarında net bilgiye yer vermiştir. İkinci sırada en fazla uygulanan içerik ögesi ise Riskler ve Fırsatlar ögesinin altında ki "Risk Yönetimi ve Politikası" madde gelmektedir. Bu ögenin uygulanma yüzdesi %84 olup işletmenin risk yönetimi ve politikası hakkında eksik bilgi veren şirket sayısı 27, hiç bilgi vermeyen işletme sayısı 14'tür.

Tablo 13: İçerik Öğelerinin Uygulanma Yüzdeleri

İçerik Ögesi		Şirketlerin Faaliyet Raporlarında Uygulanma Yüzdesi
Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre	Misyon ve Vizyon	0,556
	Kültürü, Etik İlkeleri ve Değerleri	0,472
	Temel Faaliyetleri	0,828
	Nicel Bilgiler	0,777
	Rekabet Yapısı	0,322
	Makro Çevre veya Dış Çevre	0,460

Kurumsal Yönetim	Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	0,514
	Kurumsal Yönetim Sorumlularının Yenilikçiliği	0,119
	Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum	0,831
	Yönetim Kurulu ve Yönetici Ücretleri	0,960
	Paydaşlar	0,692
	İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	0,658
	İş Modeli	İş modelinin temel öğeler
Girdiler		0,096
İş Faaliyetleri		0,226
Çıktılar		0,551
Sonuçlar		0,102
Riskler ve Fırsatlar	Temel Risk ve Fırsatlar	0,520
	Risk ve Fırsatların Değerlendirilmesi	0,421
	Risk Yönetimi Politikası	0,845
Strateji ve Kaynak Aktarımı	Stratejik Amaçlar	0,294
	Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler	0,099
	Kaynak Temini	0,028
	Durum Tespitinin Ölçüleri	0,251
Performans	Performans Değerleme	0,576
	Finansal Sermaye	0,119
	Üretilmiş Sermaye	0,345
	Fikri Sermaye	0,059
	İnsan Sermayesi	0,359
	Sosyal ve İlişkisel Sermaye	0,271
	Doğal Sermaye	0,350
Genel Görünüş	Dış Çevrede Karşılaşması Muhtemel Durumlar Hakkındaki Beklenti	0,167
	Bunun Kuruluşa Etkisi	0,093
	Kuruluşun Bu Duruma Karşı Konumu	0,088
Hazırlık ve Sunum Temeli	Önemlilik Belirleme Süreci	0,056
	Raporlama Sınırı	0,554
	Kullanılan Çerçeve ve Yöntemler	0,613

Tablo 14’te araştırma sonucunda Borsa İstanbul’da işlem gören imalat işletmelerinin yıllık faaliyet raporlarında en çok bilgisi verilen ilk 3 içerik ögesi verilmektedir.

Tablo 14: Borsa İstanbul’da İşlem Gören İmalat İşletmeleri Tarafından Yıllık Faaliyet Raporlarında En Çok Kullanılan İlk 3 İçerik Ögesi

İçerik Ögesi ve Alt ögesi	Aldığı Puan
Kurumsal Yönetim / Yönetim Kurulu ve Yönetici Ücretleri	0,960
Riskler ve Fırsatlar / Risk Yönetimi Politikası	0,845
Kurumsal Yönetim / Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum	0,831

En az uygulanan içerik ögeleri ise Tablo 15’te belirtilmiştir. Faaliyet raporlarında stratejilerini gerçekleştirmek için sağladığı kaynakların temini hakkında bilgileri tam bir şekilde veren şirket sayısı 2 iken, 1 puan alan şirket sayısı ise 6’dır.

Tablo 15: Borsa İstanbul’da İşlem Gören İmalat İşletmeleri Tarafından Yıllık Faaliyet Raporlarında En Az Kullanılan İlk 3 İçerik Ögesi

İçerik Ögesi ve Alt ögesi	Aldığı Puan
Strateji ve Kaynak Aktarımı / Kaynak Temini	0,028
Hazırlık ve Sunum Temeli / Önemlilik Belirleme Süreci	0,056
Performans / Fikri Sermaye	0,059

3.5. Borsa İstanbul’da İşlem Gören İmalat İşletmelerinin 2017 Yılında Faaliyet Raporlarının En Yüksek Entegre Rapora Uygunluğuna Sahip İlk 10 Şirketin 2018 Yılı Faaliyet Raporlarının İncelenmesi

Globalleşen dünyamız etkilerinin zamanla işletmenin faaliyetlerine yansıdığı görülmektedir. İşletmelerin değişen günümüz şartlarına uyum sağlama ve sektör genelinden kopmama ihtiyacı doğrultusunda normal faaliyet işleyişlerinde olduğu gibi işletmelerin raporlarına da yansımakta ve tek bir rapor adı altında toplanan entegre rapor içeriğine uygun faaliyet raporları hazırlamak kaçınılmaz bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sonucun işletmeler tarafından ne derece gerçekleştirilebilir durumda olduğu ve ne derecede gerçekleşmiş olduğu yapılan araştırma sonucu görülmüştür.

Araştırmanın sonucunda 2017 yılında işletmelerin yıllık faaliyet raporlarına yapılan analiz sonucunda 177 işletme arasında yalnızca 39 işletmenin yıllık faaliyet raporunun entegre rapora uygunluk derecesi %50 ve üzerini geçmiştir. Yapılan araştırmanın devamı niteliğinde 2017 yılında %50 ve üzerinde uygunluğa sahip şirketlerin 2018 yılında da yıllık faaliyet raporlarında entegre raporlama içerik öğelerinin barındırıp barındırmadıkları, bu uygunluğun sürdürülebilir bir durumda olup olmadığı merak edilmiş ve en yüksek uygunluk oranına sahip ilk 10 işletmenin 2018 yılı yıllık faaliyet raporları incelenmiştir. 2017 yılında içeriği en yüksek entegre raporlamaya uygun ilk 10 şirket Tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo 16: 2017 yılı Faaliyet Raporu İncelemede En Yüksek İlk 10 Şirket

<i>Sıra No</i>	<i>Şirket Unvanı</i>	<i>Uygunluk Oranı</i>
1	ANADOLU ISUZU OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,93
2	ANADOLU EFES BİRACILIK VE MALT SANAYİİ A.Ş.	0,80
3	AYGAZ A.Ş.	0,78
4	AKSA AKRİLİK KİMYA SANAYİİ A.Ş.	0,77
5	TÜPRAŞ-TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.	0,77
6	ARÇELİK A.Ş.	0,76
7	COCA-COLA İÇECEK A.Ş.	0,73
8	ANADOLU CAM SANAYİİ A.Ş.	0,72
9	FORD OTOMOTİV SANAYİ A.Ş.	0,72
10	TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAKİNELERİ A.Ş.	0,72

Tablo 16’da bulunan şirketlerin 2018 yıllık faaliyet raporları da incelendikten sonra ortaya çıkan sonuçlar Tablo 17’de verilmiştir. Bu şirketlerin ayrıntılı incelenmesi ilerleyen bölümlerde verilmekte ve aldıkları sonuçlar yıllık bazda gösterilmektedir. Şirketlerin hangi içerik öğelerinde eksikliğe ya da artışa gidildiği tablolarla gösterilmektedir.

Tablo 17: İlk 10 Şirketin 2017-2018 Yılları arasında Yıllık Faaliyet Raporunun Entegre Raporlamaya Uygunluğunun Karşılaştırılması

<i>Sıra No</i>	<i>Şirket Unvanı</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>Değişim Yönü</i>
1	ANADOLU ISUZU OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0,93	0,93	○
2	ANADOLU EFES BİRACILIK VE MALT SANAYİİ A.Ş.	0,80	0,78	-
3	AYGAZ A.Ş.	0,78	0,78	○
4	AKSA AKRİLİK KİMYA SANAYİİ A.Ş.	0,77	0,84	+
5	TÜPRAŞ-TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.	0,77	0,80	+
6	ARÇELİK A.Ş.	0,76	0,81	+
7	COCA-COLA İÇECEK A.Ş.	0,73	0,76	+
8	ANADOLU CAM SANAYİİ A.Ş.	0,72	0,55	-
9	FORD OTOMOTİV SANAYİ A.Ş.	0,72	0,64	-
10	TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAKİNELERİ A.Ş.	0,72	0,70	-

3.5.1. Anadolu Isuzu Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi

Anadolu Isuzu Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. “ASUZU” koduyla Borsa İstanbul’da Yıldız Pazar’da işlem gören bir şirkettir. 2017 yılında ödenmiş sermayesi 84.000.000 TL olup ödenmiş sermaye tutarı 2018 yılı itibarıyla bir değişiklik göstermemiştir. Şirketin faaliyet konusu motorlu araç imalatı, montajı, ithalatı ve satışı yapmaktır. Hisselerinin ilk halka arz tarihi 1997 yılındadır. Ticaret Sicili’ne kayıt olduğu il İstanbul’dur (Anadolu Isuzu Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş., 2018:132).

Hazırlanan içerik ögeleri tablosuna göre yapılan analizde şirketin 2017 yılına ait olan faaliyet raporunun entegre rapora uyum oranı %93’tür. 177 şirket arasından 2017 yılı faaliyet raporu entegre rapora en uygun şekilde hazırlanmış olan şirket Anadolu Isuzu Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.’dir. 2018 yılında da aynı orana sahip olan şirket 2017 yılında entegre raporda olması gerekirken şirketin faaliyet raporunda eksik bulunan bilgiler aynen 2018 yılında da eksik bulunmaktadır. Şirket’e ait 2017-2018 yılı uygunluk karşılaştırılması Tablo 18’de verilmiştir. Analiz sonucu ayrıntılı olarak incelendiğinde

Şirket hiçbir ögeden 0 (sıfır) puan almamış olup yalnızca yetersiz bulunan ögeler mevcuttur. İş Modeli'nde bulunan alt maddelerinden "İş Modelinin Temel Ögeleri" başlıklı maddede bulunması gereken bilgilerden olan faaliyetlerdeki temel ögelerden bahsedilmiş fakat görsel bir şema ya da bu temel ögelerin Şirket'in stratejik amaçları, Şirket'in risk ve fırsatları açısından değerlendirilmesi veya değerlendirmenin yapıldığı herhangi bir bağlantıya yönlendirilmemesi sebebiyle Şirket bu alt maddeden 1 (bir) puan almıştır. Yine İş Modeli'nde bulunan "Sonuçlar" alt maddesinden 1 (bir) puan almıştır. Şirket bu bölümde çalışanların morali, müşteri memnuniyeti, toplumsal ve çevresel etkilerden bahsetmiş diğer bilgilere değinmemesi sebebiyle yetersiz görülmüştür.

Şirket'in faaliyet raporunun entegre rapora uygunluğunu düşüren diğer öge ise Performans içerik ögesinin sermaye ögelerinden "Üretilmiş Sermaye" ve "Fikri Sermaye" alt maddeleridir. Şirket bu maddelerden de 1 (bir) puan almıştır. Üretilmiş Sermayesi hakkında binalar ve ekipmanlar gibi sermayelerinin bilgisi yetersiz bulunmaktadır. Aynı şekilde Fikri Sermayesi hakkında bilgiler yetersiz görüldüğü için bu maddeden de 1 (bir) puan almıştır.

Tablo 18: Anadolu Isuzu Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu

Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre			
	2017	2018	
Misyon ve Vizyon	2	2	○
Kültürü, Etik İlkeleri ve Değerleri	2	2	○
Temel Faaliyetleri	2	2	○
Nicel Bilgiler	2	2	○
Rekabet Yapısı	2	2	○
Makro Çevre veya Dış Çevre	2	2	○
Kurumsal Yönetim			
	2017	2018	
Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	2	2	○
Kurumsal Yönetim Sorumlularının Yenilikçiliği	2	2	○
Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum	2	2	○
Yönetim Kurulu ve Yönetici Ücretleri	2	2	○
Paydaşlar	2	2	○
İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	2	2	○

İş Modeli			
	2017	2018	
İş modelinin temel ögeler	1	1	○
Girdiler	2	2	○
İş Faaliyetleri	2	2	○
Çıktılar	2	2	○
Sonuçlar	1	1	○

Riskler ve Fırsatlar			
	2017	2018	
Temel Risk ve Fırsatlar	2	2	○
Risk ve Fırsatların Değerlendirilmesi	2	2	○
Risk Yönetimi Politikası	2	2	○

Strateji ve Kaynak Aktarımı			
	2017	2018	
Stratejik Amaçlar	2	2	○
Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler	2	2	○
Kaynak Temini	2	2	○
Durum Tespitinin Ölçüleri	2	2	○

Performans			
	2017	2018	
Performans Değerleme	2	2	○
Finansal Sermaye	2	2	○
Üretilmiş Sermaye	1	1	○
Fikri Sermaye	1	1	○
İnsan Sermayesi	2	2	○
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	2	2	○
Doğal Sermaye	2	2	○

Genel Görünüş			
	2017	2018	
Dış Çevrede Karşılaşması Muhtemel Durumlar Hakkındaki Beklenti	2	2	○
Bunun Kuruluşa Etkisi	2	2	○
Kuruluşun Bu Duruma Karşı Konumu	2	2	○
Hazırlık ve Sunum Temeli			
	2017	2018	
Önemlilik Belirleme Süreci	1	1	○
Raporlama Sınırı	2	2	○
Kullanılan Çerçeve ve Yöntemler	2	2	○
TOPLAM	69	69	
Alınabilecek En Yüksek Değer	74	74	
Uygulanma Yüzdesi	0,93	0,93	

3.5.2. Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi

Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş. Borsa İstanbul'da "AEFES" koduyla Yıldız Pazar'da işlem görmektedir. Temel faaliyetleri yurt içi ve yurt dışı olmak üzere bira üretme, şişeleme, dağıtım ve satışla birlikte The Coca-Cola Company markalarıyla gazlı ve gazsız alkolsüz içecek üretme, şişeleme, dağıtım ve satış yapmak olan Şirket'in ödenmiş sermayesi 2017 ve 2018 yılı itibarıyla 592.105.263 TL'dir (Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş., 2018:154).

Şirket'e ait 2017-2018 yılları entegre rapora uygunluk karşılaştırılması Tablo 19'de verilmiştir. Şirketin 2017 yılı faaliyet raporu incelenmesi sonucu entegre raporu içerik öğelerini raporunda barındırma oranı %80'dir. En yüksek 2. orana sahip olan şirket 2018 yılı raporunda 2 puan eksilmiştir. Entegre rapora uyum oranı 2018 yılı faaliyet raporunda %78 olmuştur. Şirket faaliyet raporlarının 2 yılı arasında bilgilerde değişiklikler olmuş uygulanma yüzdesi çok fazla değişime uğramadan içerik öğelerinin kendi içerisinde ki dağılımı değişmiştir. Değişimler ayrıntılı olarak incelendiğinde en büyük değişim gösteren içerik ögesi Performans olmuştur. Performans'ın alt maddelerinden "Finansal Sermaye" ve "Sosyal ve İlişkisel Sermaye"nin puanları 1'er (bire) puan artarak tam

puana ulaşmıştır. Yine sermaye öğelerinden olan “İnsan Sermayesi” ise 1 (bir) puan eksilmiştir. Bu eksilmenin sebebi Şirket tarafından personeline, işletme etik değerlerine uyum sağlama, işletme stratejisini anlama ve geliştirme gibi konularda eğitim ve bilgilendirme aşamalarına raporda yer vermemesinden kaynaklanmaktadır. Bir diğer eksiklik İş Modeli altındaki “İş Faaliyetleri” ve “Sonuçlar” alt maddelerinde görülmektedir. Bu maddelerde 2 (iki) puandan 1 (bir) puana düşüş olmuştur. Genel Görünüş içerik ögesinde ise “Dış Çevrede Karşılılaşması Muhtemel Durumlar Hakkındaki Beklenti” alt maddesi 1 (bir) puan yükselerek 2 (iki) puana ulaşırken “Kuruluşun Bu Duruma Karşı Konumu” hakkında verdiği bilgi azalarak 2 (iki) puandan 1 (bir) puana düşmüştür.

İşletmede Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre hakkında verilmesi gereken bilgilerde “Misyon ve Vizyon” 2017 yılında her ikisinde verilerek 2 (iki) alınırken 2018 yılı Şirket misyon bilgileri yazmamış ve 1 (bir) puan almıştır. Strateji ve Kaynak Aktarımı bilgilerinde “Durum Tespitinin Ölçüleri” ögesinden 2017 yılında hiç puan alamazken 2018 yılında 1 (bir) puan almıştır.

Şirket raporuna genel olarak bakıldığında 2017 yılından 2018 yılına geçişte faaliyet raporunda verilen bilgilerde çok fazla değişikliğe rastlanmamıştır.

Tablo 19: Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu

Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre			
	2017	2018	
Misyon ve Vizyon	2	1	↓
Kültürü, Etik İlkeleri ve Değerleri	2	2	○
Temel Faaliyetleri	2	2	○
Nicel Bilgiler	2	2	○
Rekabet Yapısı	2	2	○
Makro Çevre veya Dış Çevre	2	2	○

Kurumsal Yönetim

	2017	2018	
Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	2	2	○
Kurumsal Yönetim Sorumlularının Yenilikçiliği	1	1	○
Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum	2	2	○
Yönetim Kurulu ve Yönetici Ücretleri	2	2	○
Paydaşlar	2	2	○
İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	2	2	○

İş Modeli

	2017	2018	
İş modelinin temel ögeler	1	1	○
Girdiler	1	1	○
İş Faaliyetleri	2	1	↓
Çıktılar	2	2	○
Sonuçlar	2	1	↓

Riskler ve Fırsatlar

	2017	2018	
Temel Risk ve Fırsatlar	2	2	○
Risk ve Fırsatların Değerlendirilmesi	2	2	○
Risk Yönetimi Politikası	2	2	○

Strateji ve Kaynak Aktarımı

	2017	2018	
Stratejik Amaçlar	1	1	○
Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler	0	0	○
Kaynak Temini	0	0	○
Durum Tespitinin Ölçüleri	0	1	↑

Performans			
	2017	2018	
Performans Değerleme	2	2	○
Finansal Sermaye	1	2	↑
Üretilmiş Sermaye	2	2	○
Fikri Sermaye	1	1	○
İnsan Sermayesi	2	1	↓
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	1	2	↑
Doğal Sermaye	2	2	○

Genel Görünüş			
	2017	2018	
Dış Çevrede Karşılaşması Muhtemel Durumlar Hakkındaki Beklenti	1	2	↑
Bunun Kuruluşa Etkisi	2	1	↓
Kuruluşun Bu Duruma Karşı Konumu	1	1	○

Hazırlık ve Sunum Temeli			
	2017	2018	
Önemlilik Belirleme Süreci	2	2	○
Raporlama Sınırı	2	2	○
Kullanılan Çerçeve ve Yöntemler	2	2	○

TOPLAM	59	58
Alınabilecek En Yüksek Değer	74	74
Uygulanma Yüzdesi	0,80	0,78

3.5.3. Aygaz A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi

Aygaz A.Ş. “AYGAZ” koduyla Borsa İstanbul’da Yıldız Pazar’da işlem gören 300.000.000 TL ödenmiş sermayeye sahip bir şirkettir. Şirket’in temel faaliyet alanı yurt içi ve yurt dışı olmak üzere, sıvılaştırılmış petrol gazının piyasalardan elde edilmesi ve nihai kullanıcıya ulaştırılmasıdır (Aygaz A.Ş., 2018:95).

Tablo 20’de Şirket’e ait 2017-2018 yılları arası faaliyet raporlarında entegre rapora uygunluğunu gösteren analiz bulunmaktadır. Bu analize göre Şirket’in 2017 yılında sahip

olduğu uygunluk oranı %78'tir. Şirket'in 2018 yılında da verdiği bilgilerde çok değişiklik olmamıştır. Dolayısıyla aynı içerik öğelerinden aynı puanları alarak 2018 yılında da faaliyet raporunun entegre rapora uygunluk derecesi %78 olarak kalmıştır.

Tablo 20: Aygaz A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu

Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre			
	2017	2018	
Misyon ve Vizyon	2	2	○
Kültürü, Etik İlkeleri ve Değerleri	2	2	○
Temel Faaliyetleri	2	2	○
Nicel Bilgiler	2	2	○
Rekabet Yapısı	2	2	○
Makro Çevre veya Dış Çevre	2	2	○
Kurumsal Yönetim			
	2017	2018	
Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	2	2	○
Kurumsal Yönetim Sorumlularının Yenilikçiliği	2	2	○
Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum	2	2	○
Yönetim Kurulu ve Yönetici Ücretleri	2	2	○
Paydaşlar	2	2	○
İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	2	2	○
İş Modeli			
	2017	2018	
İş modelinin temel öğeler	1	1	○
Girdiler	0	0	○
İş Faaliyetleri	2	2	○
Çıktılar	2	2	○
Sonuçlar	2	2	○

Riskler ve Fırsatlar			
	2017	2018	
Temel Risk ve Fırsatlar	2	2	○
Risk ve Fırsatların Değerlendirilmesi	2	2	○
Risk Yönetimi Politikası	2	2	○

Strateji ve Kaynak Aktarımı			
	2017	2018	
Stratejik Amaçlar	2	2	○
Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler	1	1	○
Kaynak Temini	0	0	○
Durum Tespitinin Ölçüleri	1	1	○

Performans			
	2017	2018	
Performans Değerleme	2	2	○
Finansal Sermaye	1	1	○
Üretilmiş Sermaye	1	1	○
Fikri Sermaye	2	2	○
İnsan Sermayesi	2	2	○
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	2	2	○
Doğal Sermaye	2	2	○

Genel Görünüş			
	2017	2018	
Dış Çevrede Karşılaşması Muhtemel Durumlar Hakkındaki Beklenti	0	0	○
Bunun Kuruluşa Etkisi	0	0	○
Kuruluşun Bu Duruma Karşı Konumu	0	0	○

Hazırlık ve Sunum Temeli			
	2017	2018	
Önemlilik Belirleme Süreci	1	1	○
Raporlama Sınırı	2	2	○
Kullanılan Çerçeve ve Yöntemler	2	2	○
TOPLAM	58	58	
Alınabilecek En Yüksek Değer	74	74	
Uygulanma Yüzdesi	0,78	0,78	

3.5.4. Aksa Akrilik Kimya Sanayii A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Raporla Uygunluğunun Değişimi

Aksa Akrilik Kimya Sanayii A.Ş. “AKSA” koduyla Yıldız Pazar’da işlem görmektedir. 2017 yılındaki 185.000.000 TL’lik ödenmiş sermayesi 2018 yılında da değişmeyerek aynı kalmıştır. 1986 yılından itibaren hisseleri Borsa İstanbul’da işlem gören Şirket tekstil, kimya ve diğer sanayi alanlarında kullanılan ürünler için akrilik elyaf üretmektedir (Aksa Akrilik Kimya Sanayii A.Ş., 2018:110).

Şirket’in 2017 yılında yayınlamış olduğu faaliyet raporunun hazırlanan içerik tablosuna göre entegre rapora uygunluk oranı %77’dir. Şirket’e ait 2017-2018 yılı entegre rapora uygunluk karşılaştırılması Tablo 21’de gösterilmiştir. 2018 yılı itibarıyla verilen bilgilerde yalnızca Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre içerik ögesine ait “Rekabet Yapısı” ve İş Modeli’ne ait “İş Faaliyetleri” alt maddesinde 1’er (birer) puanlık azalış görülmektedir. Bunlar dışında diğer 5 alt madde hakkında verilen bilgilerde artış görülmektedir. En büyük artış Strateji ve Kaynak Aktarımı içerik ögesinde görülmüş ve “Stratejik Amaçlar” hakkında verilen bilgiler 2 (iki) tam puana yükselmiş, “Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler” ve “Kaynak Temini” alt maddeleri 1’er (birer) puan artmıştır. Ayrıca İş Modeli’ne ait “Çıktılar” alt maddesinde verilen bilgiler yeterli görülüp 2017 yılında 0 (sıfır) puana alınan bu maddeden 2018 yılında 2 (iki) tam puana alınmıştır.

Genel olarak faaliyet raporunda verilen bilgilerin doygunluğu anlamında bir iyileşmeye gidilerek entegre rapora uygunluk olarak 2017 yılında aldığı %77’lik oranı Şirket 2018 yılında %84’e çıkarmış bulunmaktadır.

Tablo 21: Aksa Akrilik Kimya Sanayii A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu

Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre			
	2017	2018	
Misyon ve Vizyon	2	2	○
Kültürü, Etik İlkeleri ve Değerleri	2	2	○
Temel Faaliyetleri	2	2	○
Nicel Bilgiler	2	2	○
Rekabet Yapısı	2	1	↓
Makro Çevre veya Dış Çevre	2	2	○

Kurumsal Yönetim			
	2017	2018	
Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	2	2	○
Kurumsal Yönetim Sorumlularının Yenilikçiliği	2	2	○
Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum	2	2	○
Yönetim Kurulu ve Yönetici Ücretleri	2	2	○
Paydaşlar	1	1	○
İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	2	2	○

İş Modeli			
	2017	2018	
İş modelinin temel öğeler	0	0	○
Girdiler	2	2	○
İş Faaliyetleri	2	1	↓
Çıktılar	0	2	↑
Sonuçlar	1	1	○

Riskler ve Fırsatlar			
	2017	2018	
Temel Risk ve Fırsatlar	2	2	○
Risk ve Fırsatların Değerlendirilmesi	2	2	○
Risk Yönetimi Politikası	2	2	○

Strateji ve Kaynak Aktarımı

	2017	2018	
Stratejik Amaçlar	0	2	↑
Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler	1	2	↑
Kaynak Temini	0	1	↑
Durum Tespitinin Ölçüleri	2	2	○

Performans

	2017	2018	
Performans Değerleme	2	2	○
Finansal Sermaye	1	1	○
Üretilmiş Sermaye	2	2	○
Fikri Sermaye	0	0	○
İnsan Sermayesi	2	2	○
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	2	2	○
Doğal Sermaye	2	2	○

Genel Görünüş

	2017	2018	
Dış Çevrede Karşılaşması Muhtemel Durumlar Hakkındaki Beklenti	2	2	○
Bunun Kuruluşa Etkisi	1	1	○
Kuruluşun Bu Duruma Karşı Konumu	1	1	○

Hazırlık ve Sunum Temeli

	2017	2018	
Önemlilik Belirleme Süreci	1	2	↑
Raporlama Sınırı	2	2	○
Kullanılan Çerçeve ve Yöntemler	2	2	○

TOPLAM	57	62
Alınabilecek En Yüksek Değer	74	74
Uygulanma Yüzdesi	0,77	0,84

3.5.5. Tüpraş – Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. “TUPRS” koduyla Borsa İstanbul’da Yıldız Pazar’da işlem görmektedir. Ödenmiş sermayesi 250.419.200 TL olan Şirket’in temel faaliyetleri benzin, dizel, LPG vb. petrol ürünlerin üretimidir. İlk halka arz tarihi 1991 yılıdır (Tüpraş – Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. , 2018:173).

Tablo 22’de gösterildiği üzere Şirket’in 2017 yılına ait entegre rapora uyum oranı %77 olup bu oran 2018 yılında çok az miktarda artarak %80 olmuştur. İçerik öğelerinin hiçbirinde bir azalma olmamıştır. Analiz sonucu ayrıntılı olarak incelendiğinde İş Modeli içerik ögesinde “İş Faaliyetleri” alt maddesinde ve Strateji ve Kaynak Aktarımı içerik ögesinde “Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler” alt maddesinde 1’er (bire) puan artarak 2 (iki) tam puana ulaşmıştır.

Tablo 22: Tüpraş – Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu

Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre			
	2017	2018	
Misyon ve Vizyon	1	1	○
Kültürü, Etik İlkeleri ve Değerleri	2	2	○
Temel Faaliyetleri	2	2	○
Nicel Bilgiler	2	2	○
Rekabet Yapısı	1	1	○
Makro Çevre veya Dış Çevre	2	2	○

Kurumsal Yönetim			
	2017	2018	
Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	2	2	○
Kurumsal Yönetim Sorumlularının Yenilikçiliği	2	2	○
Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum	2	2	○
Yönetim Kurulu ve Yönetici Ücretleri	2	2	○
Paydaşlar	2	2	○
İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	2	2	○

İş Modeli			
	2017	2018	
İş modelinin temel ögeler	1	1	○
Girdiler	1	1	○
İş Faaliyetleri	1	2	↑
Çıktılar	2	2	○
Sonuçlar	1	1	○

Riskler ve Fırsatlar			
	2017	2018	
Temel Risk ve Fırsatlar	2	2	○
Risk ve Fırsatların Değerlendirilmesi	2	2	○
Risk Yönetimi Politikası	2	2	○

Strateji ve Kaynak Aktarımı			
	2017	2018	
Stratejik Amaçlar	2	2	↑
Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler	1	2	↑
Kaynak Temini	1	1	○
Durum Tespitinin Ölçüleri	2	2	○

Performans			
	2017	2018	
Performans Değerleme	2	2	○
Finansal Sermaye	1	1	○
Üretilmiş Sermaye	2	2	○
Fikri Sermaye	1	1	○
İnsan Sermayesi	2	2	○
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	2	2	○
Doğal Sermaye	2	2	○

Genel Görünüş			
	2017	2018	
Dış Çevrede Karşılaşması Muhtemel Durumlar Hakkındaki Beklenti	0	0	○
Bunun Kuruluşa Etkisi	0	0	○
Kuruluşun Bu Duruma Karşı Konumu	0	0	○
Hazırlık ve Sunum Temeli			
	2017	2018	
Önemlilik Belirleme Süreci	1	1	○
Raporlama Sınırı	2	2	○
Kullanılan Çerçeve ve Yöntemler	2	2	○
TOPLAM	57	59	
Alınabilecek En Yüksek Değer	74	74	
Uygulanma Yüzdesi	0,77	0,80	

3.5.6. Arçelik A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi

Arçelik A.Ş. Borsa İstanbul'da "ARCLK" koduyla işlem görmektedir. Yıldız Pazar'da işlem gören Şirket'in ödenmiş sermayesi 675.728.205 TL'dir. Şirket temel olarak dayanıklı tüketici elektroniği alanlarında üretme, pazarlama, satış ve sonrası hizmetler gibi tüm faaliyetlerde yer almaktadır. 1986 yılından itibaren Borsa İstanbul'da hisseleri işlem görmeye devam eden şirketin merkezi İstanbul'dadır (Arçelik A.Ş., 2018:153).

Şirket'e ait 2017-2018 yılları arası entegre rapora uyumunu gösteren analiz Tablo 23'te verilmiştir. 2017 yılında yayınladığı faaliyet raporunun entegre rapora uyum oranı %76 olan Şirket 2018 yılında bu uyum oranını %81'e çıkartmıştır. İş Modeli içerik ögesine ait "İş Faaliyetleri" alt maddesinden 2017 yılında 1 (bir) puan alırken 2018 yılında 2 (iki) tam puan almıştır. Strateji ve Kaynak Aktarımı içerik ögesinin alt maddesi olan "Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler" hakkında 2017 yılında hiç bilgi vermezken 2018 yılında 1 (bir) puan almıştır. Performansı hakkında verilen bilgilerde "Finansal Sermaye" ve "Üretilmiş Sermaye" konusunda eksiklikler bulunurken 2018 yılında 1'er (birer) puan yükselterek bu maddelerden 1 puan almıştır.

Genel anlamda %5’lik bir iyileşme görülen faaliyet raporunun entegre rapora daha uygun hazırladığını söylemek mümkündür.

Tablo 23: Arçelik A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu

Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre			
	2017	2018	
Misyon ve Vizyon	2	2	○
Kültürü, Etik İlkeleri ve Değerleri	2	2	○
Temel Faaliyetleri	2	2	○
Nicel Bilgiler	2	2	○
Rekabet Yapısı	2	2	○
Makro Çevre veya Dış Çevre	2	2	○
Kurumsal Yönetim			
	2017	2018	
Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	2	2	○
Kurumsal Yönetim Sorumlularının Yenilikçiliği	2	2	○
Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum	2	2	○
Yönetim Kurulu ve Yönetici Ücretleri	2	2	○
Paydaşlar	2	2	○
İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	2	2	○
İş Modeli			
	2017	2018	
İş modelinin temel ögeler	1	1	○
Girdiler	2	2	○
İş Faaliyetleri	1	2	↑
Çıktılar	1	1	○
Sonuçlar	2	2	○
Riskler ve Fırsatlar			
	2017	2018	
Temel Risk ve Fırsatlar	2	2	○
Risk ve Fırsatların Değerlendirilmesi	2	2	○
Risk Yönetimi Politikası	2	2	○

Strateji ve Kaynak Aktarımı			
	2017	2018	
Stratejik Amaçlar	2	2	○
Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler	0	1	↑
Kaynak Temini	0	0	○
Durum Tespitinin Ölçüleri	2	2	○

Performans			
	2017	2018	
Performans Değerleme	2	2	○
Finansal Sermaye	0	1	↑
Üretilmiş Sermaye	0	1	↑
Fikri Sermaye	2	2	○
İnsan Sermayesi	1	1	○
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	2	2	○
Doğal Sermaye	1	1	○

Genel Görünüş			
	2017	2018	
Dış Çevrede Karşılaşması Muhtemel Durumlar Hakkındaki Beklenti	1	1	○
Bunun Kuruluşa Etkisi	1	1	○
Kuruluşun Bu Duruma Karşı Konumu	0	0	○

Hazırlık ve Sunum Temeli			
	2017	2018	
Önemlilik Belirleme Süreci	1	1	○
Raporlama Sınırı	2	2	○
Kullanılan Çerçeve ve Yöntemler	2	2	○

TOPLAM	56	60
Alınabilecek En Yüksek Değer	74	74
Uygulanma Yüzdesi	0,76	0,81

3.5.7. Coca Cola İçecek A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi

Coca Cola İçecek A.Ş. Borsa İstanbul'da "CCOLA" koduyla Yıldız Pazar'da işlem görmektedir. Temel faaliyet konusu alkolsüz içecek üretimi, satışı ve dağıtımını olan Şirket'in ödenmiş sermayesi 254.370.782 TL'dir (Coca Cola İçecek A.Ş. , 2018:b7).

Şirket'e ait analiz verileri Tablo 24'te gösterilmiştir. Yapılan analize göre Şirket'in 2017 yılında yayınladığı faaliyet raporunun entegre rapora uyum oranı %73'tür. 2018 yılında bu oran ufak bir artış göstererek %76 olmuştur. Herhangi bir içerik ögesinde azalış olmayan Şirket'te Performans ve Strateji ve Kaynak Aktarımı içerik ögelerinde artış görülmektedir. Performans içerik ögesinde 1'er (birer) puan artış olarak "Fikri Sermaye" 0 (sıfır) puandan 1 (bir) puana, "İnsan Sermayesi" ise 1 (bir) puandan 2 (iki) puana yükselmiştir. Strateji ve Kaynak Aktarımına bakıldığında ise "Kaynak Temini" alt maddesinde 0 (sıfır) puandan 1 (bir) puana artış söz konusudur.

Tablo 24: Coca Cola İçecek A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu

Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre			
	2017	2018	
Misyon ve Vizyon	1	1	○
Kültürü, Etik İlkeleri ve Değerleri	2	2	○
Temel Faaliyetleri	2	2	○
Nicel Bilgiler	2	2	○
Rekabet Yapısı	2	2	○
Makro Çevre veya Dış Çevre	2	2	○
Kurumsal Yönetim			
	2017	2018	
Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	2	2	○
Kurumsal Yönetim Sorumlularının Yenilikçiliği	2	2	○
Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum	2	2	○
Yönetim Kurulu ve Yönetici Ücretleri	2	2	○
Paydaşlar	2	2	○
İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	2	2	○

İş Modeli			
	2017	2018	
İş modelinin temel öğeler	1	1	○
Girdiler	0	0	○
İş Faaliyetleri	2	2	○
Çıktılar	1	1	○
Sonuçlar	2	2	○

Riskler ve Fırsatlar			
	2017	2018	
Temel Risk ve Fırsatlar	2	2	○
Risk ve Fırsatların Değerlendirilmesi	2	2	○
Risk Yönetimi Politikası	2	2	○

Strateji ve Kaynak Aktarımı			
	2017	2018	
Stratejik Amaçlar	2	2	○
Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler	1	1	○
Kaynak Temini	0	1	↑
Durum Tespitinin Ölçüleri	2	2	○

Performans			
	2017	2018	
Performans Değerleme	2	2	○
Finansal Sermaye	2	1	↓
Üretilmiş Sermaye	1	1	○
Fikri Sermaye	0	1	↑
İnsan Sermayesi	1	2	↑
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	2	2	○
Doğal Sermaye	2	2	○

Genel Görünüş			
	2017	2018	
Dış Çevrede Karşılaşması Muhtemel Durumlar Hakkındaki Beklenti	0	0	○
Bunun Kuruluşa Etkisi	0	0	○
Kuruluşun Bu Duruma Karşı Konumu	0	0	○
Hazırlık ve Sunum Temeli			
	2017	2018	
Önemlilik Belirleme Süreci	1	1	○
Raporlama Sınırı	1	1	○
Kullanılan Çerçeve ve Yöntemler	2	2	○
TOPLAM	54	56	
Alınabilecek En Yüksek Değer	74	74	
Uygulanma Yüzdesi	0,73	0,76	

3.5.8. Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi

Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş. “TTRAK” koduyla Yıldız Pazar işlem gören bir şirkettir. Ödenmiş sermayesi 2017 yılı itibarıyla 53.369.000 TL olup 2018 yılında da bu sermaye tutarı değişmemiştir. Ticaret Sicili’ne kayıtlı olduğu il Ankara’dır. İlk halka arzı 2004 yılında olan Şirket’in temel faaliyet konusu traktör üretimi yapmaktır (Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş. , 2018:1-2).

Tablo 25’te de görüldüğü üzere Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş. 2017 yılında hazırlamış olduğu yıllık faaliyet raporunun entegre raporuna uyum oranı %72’dir. 2018 yılında raporun içeriğinde çok değişiklik olmamakla birlikte bu oranda fazla değişiklik göstermemiştir. Analizin sonucu ayrıntılı olarak incelendiğinde görülmektedir ki Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş. entegre raporun “Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre”, “Kurumsal Yönetim” ve “Riskler ve Fırsatlar” içerik öğeleri üzerinden aynı puanlamaya sahip olmaktadır. Değişiklik gösteren unsurlar ise olumlu ve olumsuz yönde olmak üzere 2 ayrı başlıkta incelenebilmektedir. Şirketin hazırlamış olduğu raporların 2018 yılına ait olan raporda İş Modeli’nin diğer alt maddeleri aynı kalmakla beraber “Girdiler” hakkında ek bilgilerin yer aldığı gözlemlenmektedir. Strateji ve Kaynak

Aktarımı konusunda verilen bilgilerde bir iyileşme görülürken Performans ögesinin alt maddelerinde bir gerileme söz konusudur. Özellikle genel “Performans Değerleme” ve “Fikri Sermaye” hakkında bir önceki sene daha fazla veri bulunurken 2018 yılında bu verilerin azaldığı görülmektedir. Aynı zamanda şirketin Genel Görünüşüyle ilgili verilerde de eksikliğe gidildiği saptanmıştır. Rapor hazırlanma sürecinde ise “Önemlilik Belirleme Süreci” faktörü dikkate alınmış 2017 yılında 0 (sıfır) puan alan alt madde 2018 yılında 1 (bir) puan almıştır. “Raporlama sınırı” bilgilerinde ise azalma görülmektedir. 2018 yılında bu maddenin puanı 1 (bir) puana inmiştir.

Genel puanlamaya bakıldığında şirketin yıllık faaliyet raporu 2 yılda da entegre raporlama formatına aynı düzeyde bir uygunluğa sahiptir.

Tablo 25: Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu

Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre			
	2017	2018	
Misyon ve Vizyon	2	2	○
Kültürü, Etik İlkeleri ve Değerleri	1	1	○
Temel Faaliyetleri	2	2	○
Nicel Bilgiler	2	2	○
Rekabet Yapısı	2	2	○
Makro Çevre veya Dış Çevre	2	2	○
Kurumsal Yönetim			
	2017	2018	
Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	2	2	○
Kurumsal Yönetim Sorumlularının Yenilikçiliği	1	1	○
Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum	2	2	○
Yönetim Kurulu ve Yönetici Ücretleri	1	1	○
Paydaşlar	2	2	○
İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	2	2	○

İş Modeli			
	2017	2018	
İş modelinin temel öğeler	1	1	○
Girdiler	0	1	↑
İş Faaliyetleri	2	2	○
Çıktılar	2	2	○
Sonuçlar	0	1	↑

Riskler ve Fırsatlar			
	2017	2018	
Temel Risk ve Fırsatlar	2	2	○
Risk ve Fırsatların Değerlendirilmesi	1	1	○
Risk Yönetimi Politikası	2	2	○

Strateji ve Kaynak Aktarımı			
	2017	2018	
Stratejik Amaçlar	1	2	↑
Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler	1	2	↑
Kaynak Temini	0	0	○
Durum Tespitinin Ölçüleri	2	2	○

Performans			
	2017	2018	
Performans Değerleme	2	1	↓
Finansal Sermaye	0	0	○
Üretilmiş Sermaye	1	1	○
Fikri Sermaye	1	0	↓
İnsan Sermayesi	1	1	○
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	2	2	○
Doğal Sermaye	2	2	○

Genel Görünüş			
	2017	2018	
Dış Çevrede Karşılaşması Muhtemel Durumlar Hakkındaki Beklenti	2	2	○
Bunun Kuruluşa Etkisi	1	0	↓
Kuruluşun Bu Duruma Karşı Konumu	2	0	↓
Hazırlık ve Sunum Temeli			
	2017	2018	
Önemlilik Belirleme Süreci	0	1	↑
Raporlama Sınırı	2	1	↓
Kullanılan Çerçeve ve Yöntemler	2	2	○
TOPLAM	53	52	
Alınabilecek En Yüksek Değer	74	74	
Uygulanma Yüzdesi	0,72	0,70	

3.5.9. Anadolu Cam Sanayii A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi

Anadolu Cam Sanayii A.Ş. “ANACM” koduyla Borsa İstanbul’da Yıldız Pazar’da işlem gören 750.000.000 TL ödenmiş sermayeye sahip bir şirkettir. Şirket’in faaliyet gösterdiği alan cam ambalaj üretimi ve satışlarıdır. Ticaret Sicili’ne kayıtlı olduğu il İstanbul’dur. Şirket’in hisseleri 1986 yılından günümüze kadar Borsa İstanbul’da işlem görmeye devam etmektedir (Anadolu Cam Sanayii A.Ş. , 2018:32).

Tablo 26’te Şirket’e ait 2017-2018 yılları entegre rapora uyum karşılaştırması verilmektedir. 2017 yılında Şirket’in faaliyet raporunun entegre raporuna uyum oranı %72’dir. 2017-2018 yılları arasında en fazla olumsuz değişime sahip olan Şirket %17’lik bir azalma ile 2018 yılında entegre rapora uyum oranı %55 olmuştur. Bunun sebebi Şirket’in 2018 yılında faaliyet raporunda şekil olarak değişikliğe gitmesi ve açıklamaları daha kısa cümlelerle yapmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. 2017 yılında yayınladığı faaliyet raporunda yeterli görülerek 2 (iki) tam puan aldığı Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre içerik ögesinin “Misyon ve Vizyon” ve “Kültürü, Etik İlkeleri ve Değerleri” alt maddelerinden, Kurumsal Yönetim içerik ögesinin “KYS’nin Yenilikçiliği” alt maddesinden, İş Modeli içerik ögesinin “İş Faaliyetleri” alt

maddesinden, Performans içerik ögesinin “Performans Değerleme” ve “İnsan Sermayesi” alt maddelerinden, Hazırlık ve Sunum Temeli içerik ögesinin tüm alt maddelerinden 2018 yılında tam olarak yeterli görülmediği için 1 (bir) puan almıştır. Aynı şekilde 1 (bir) puan aldığı İş Modeli içerik ögesinin “Girdiler” ve “Sonuçlar” alt maddelerinden, Performans içerik ögesinin “Sosyal ve İlişkisel Sermaye” alt maddesinden 2018 yılından 0 (sıfır) puan almıştır. Strateji ve Kaynak Aktarımı içerik ögesinin “Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler” alt maddesinden ise 2017 yılında 2 puan alırken 2018 yılında 0 (sıfır) puan almıştır.

Şirket’in verdiği bilgilerde tek artış görülen alt madde İş Modeli içerik ögesine ait “Çıktılar” 2017 yılında 0 (sıfır) puan alırken 2018 yılında 2 (iki) tam puan almıştır. Genel olarak 2018 yılında yayınladığı faaliyet raporunun entegre rapora uyumu bir önceki yıla göre oldukça düşük bir orana sahiptir.

Tablo 26: Anadolu Cam Sanayii A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu

Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre			
	2017	2018	
Misyon ve Vizyon	2	1	↓
Kültürü, Etik İlkeleri ve Değerleri	2	1	↓
Temel Faaliyetleri	2	2	○
Nicel Bilgiler	2	2	○
Rekabet Yapısı	1	1	○
Makro Çevre veya Dış Çevre	2	2	○
Kurumsal Yönetim			
	2017	2018	
Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	2	2	○
Kurumsal Yönetim Sorumlularının Yenilikçiliği	2	1	↓
Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum	2	2	○
Yönetim Kurulu ve Yönetici Ücretleri	2	2	○
Paydaşlar	2	2	○
İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	2	2	↑

İş Modeli			
	2017	2018	
İş modelinin temel öğeler	0	0	○
Girdiler	1	0	↓
İş Faaliyetleri	2	1	↓
Çıktılar	0	2	↑
Sonuçlar	1	0	↓

Riskler ve Fırsatlar			
	2017	2018	
Temel Risk ve Fırsatlar	2	2	○
Risk ve Fırsatların Değerlendirilmesi	2	2	○
Risk Yönetimi Politikası	2	2	○

Strateji ve Kaynak Aktarımı			
	2017	2018	
Stratejik Amaçlar	1	1	○
Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler	2	0	↓
Kaynak Temini	0	0	○
Durum Tespitinin Ölçüleri	1	1	○

Performans			
	2017	2018	
Performans Değerleme	2	1	↓
Finansal Sermaye	2	2	○
Üretilmiş Sermaye	2	2	○
Fikri Sermaye	0	0	○
İnsan Sermayesi	2	1	↓
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	1	0	↓
Doğal Sermaye	1	1	○

Genel Görünüş			
	2017	2018	
Dış Çevrede Karşılaşması Muhtemel Durumlar Hakkındaki Beklenti	0	0	○
Bunun Kuruluşa Etkisi	0	0	○
Kuruluşun Bu Duruma Karşı Konumu	0	0	○
Hazırlık ve Sunum Temeli			
	2017	2018	
Önemlilik Belirleme Süreci	2	1	↓
Raporlama Sınırı	2	1	↓
Kullanılan Çerçeve ve Yöntemler	2	1	↓
TOPLAM	53	41	
Alınabilecek En Yüksek Değer	74	74	
Uygulanma Yüzdesi	0,72	0,55	

3.5.10. Ford Otomotiv Sanayii A.Ş. 2017-2018 Yılları İtibarıyla Faaliyet Raporunun Entegre Rapora Uygunluğunun Değişimi

“FROTO” koduyla Borsa İstanbul’da kayıtlı olan FORD Otomotiv A.Ş. Yıldız Pazar’da işlem görmektedir. FORD Otomotiv’in 2017 ve 2018 yılları arasında ödenmiş sermayesinde herhangi bir değişiklik olmamakla beraber ödenmiş sermaye tutarı 350.910.000 TL’dir. Şirket’in faaliyet alanı ticari sınıf araçlarda motorlu araç üretimi, montajı, binek araç ithalatı, satışı, yedek parça üretimi, ithalatı ve satışı yapmaktır. Ticari Sicili’ne kayıtlı olduğu il İstanbul’dur (Ford Otomotiv Sanayii A.Ş. , 2018:116).

Yapılan analiz sonucu 2017 yılında %72 oranında entegre raporuna uyum gösteren Şirket 2018 yılında da faaliyet raporunda entegre rapora uyum konusunda bir adım atmamış olup 2017 yılında sahip olduğu %72’lik orandan gerilemeyle faaliyet raporunda entegre raporlamaya %62’lik bir uyum sağlamıştır. Analize ayrıntılı olarak bakıldığında herhangi bir içerik ögesinde artış söz konusu değildir. Performans ile Strateji ve Kaynak Aktarımı içerik ögesinde azalışlar mevcuttur. Performans içerik ögesinin “Fikri Sermaye” ve “İnsan Sermayesi” alt maddeler 1 (bir) pandan 0 (sıfır) puana düşmüş, “Sosyal ve İlişkisel Sermaye” ve “Doğal Sermaye” 2 (iki) tam puandan 1 (bir) puana düşmüştür. Ayrıca Strateji ve Kaynak Aktarımı içerik ögesinde “Stratejik Amaçlar” 2 (iki) tam puandan 1 (bir) puana, “Durum Tespitinin Ölçüleri” 1 (bir) puandan 0 (sıfır) puana düşmüştür.

Tablo 27: Ford Otomotiv Sanayii A.Ş. 2017 – 2018 Yılları Karşılaştırma Tablosu

Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre			
	2017	2018	
Misyon ve Vizyon	2	2	○
Kültürü, Etik İlkeleri ve Değerleri	2	2	○
Temel Faaliyetleri	2	2	○
Nicel Bilgiler	2	2	○
Rekabet Yapısı	1	1	○
Makro Çevre veya Dış Çevre	2	2	○

Kurumsal Yönetim			
	2017	2018	
Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	2	2	○
Kurumsal Yönetim Sorumlularının Yenilikçiliği	2	2	○
Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum	2	2	○
Yönetim Kurulu ve Yönetici Ücretleri	1	1	○
Paydaşlar	2	2	○
İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	2	2	○

İş Modeli			
	2017	2018	
İş modelinin temel ögeler	2	2	○
Girdiler	1	1	○
İş Faaliyetleri	2	2	○
Çıktılar	2	2	○
Sonuçlar	1	1	○

Riskler ve Fırsatlar			
	2017	2018	
Temel Risk ve Fırsatlar	2	2	○
Risk ve Fırsatların Değerlendirilmesi	1	1	○
Risk Yönetimi Politikası	2	2	○

Strateji ve Kaynak Aktarımı

	2017	2018	
Stratejik Amaçlar	2	1	↓
Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler	0	0	○
Kaynak Temini	0	0	○
Durum Tespitinin Ölçüleri	1	0	↓

Performans

	2017	2018	
Performans Değerleme	2	2	○
Finansal Sermaye	0	0	○
Üretilmiş Sermaye	2	2	○
Fikri Sermaye	1	0	↓
İnsan Sermayesi	1	0	↓
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	2	1	↓
Doğal Sermaye	2	1	↓

Genel Görünüş

	2017	2018	
Dış Çevrede Karşılaşması Muhtemel Durumlar Hakkındaki Beklenti	0	1	↑
Bunun Kuruluşa Etkisi	0	1	↑
Kuruluşun Bu Duruma Karşı Konumu	0	0	○

Hazırlık ve Sunum Temeli

	2017	2018	
Önemlilik Belirleme Süreci	0	0	○
Raporlama Sınırı	1	1	○
Kullanılan Çerçeve ve Yöntemler	2	2	○

TOPLAM	53	47
Alınabilecek En Yüksek Değer	74	74
Uygulanma Yüzdesi	0,72	0,64

SONUÇ

Kurumsal raporlamanın çıkışından günümüze kadar pek çok evrim geçiren raporlama, günümüzdeki zirvesine entegre raporlama türüyle ulaşmıştır. Temelinde yatan düşünce, tüm finansal ve finansal olmayan bilgilerin tek bir rapor altında toplanmasıdır. Entegre rapor düşünce yapısının hem paydaşlar açısından hem de başta işletme içi koordinasyonun sağlanması olmak üzere işletme açısından pek çok yararı bulunmaktadır. En başta sayılabilecek önemli yarar ihtiyaç duyulan bilgileri bir arada görmektir. Entegre rapor işletme hakkında genel bir çerçeve çizmekte ve bu çerçevenin içeriğini doldurmaktadır. Değer yaratma olgusu üzerine yoğunlaşan entegre raporlama, bu düşüncenin gerçekleşebilmesi adına işletme bünyesindeki faaliyetlerini, dış çevre faktörlerini ve sahip olduğu sermaye öğelerini kullanarak nasıl başardığını açıklamalıdır.

Entegre raporlama düşüncesini benimsemiş ve uygulamaya geçmiş dünya üzerinde pek çok şirket bulunmaktadır. Ülkemizde ise bu oran oldukça düşük kalmakta çok az sayıda entegre rapor adı altında rapor yayınlanmaktadır. Türkiye’de yayınlanan ilk entegre rapor 2015 yılında yayınlanmıştır. Bu rapor “Argüden Yönetişim Akademisi”ne ait bulunmaktadır. 2016 – 2017 yılları içinde de entegre raporu bulunan Argüden Yönetişim Akademisi bu konuda öncülerden olmaktadır. Finans sektöründe yayınlanan ilk entegre rapor ise “Türkiye Sınai ve Kalkınma Bankası”na aittir. 2016 yılında yayınladığı entegre rapor ile ülkemizde entegre raporlama yapan ilk Türk bankası olmuştur. Türkiye Sınai ve Kalkınma Bankasının yanında 2016 yılında entegre rapor yayınlayan 3 şirket daha bulunmaktadır. Bu şirketler; ÇİMSA Çimento Sanayi Ticaret A.Ş., Adana Çimento Sanayii T.A.Ş., Aslan Çimento A.Ş.’dir. 2017 yılında ise Türkiye Sınai ve Kalkınma Bankası ve ÇİMSA Çimento şirketlerinin yanında Türkiye Garanti Bankası A.Ş. ve Nuh Çimento A.Ş. entegre rapor yayınlamıştır. Takip eden 2018 yılı içinse yine aynı 4 şirket tarafından entegre rapor yayınlanmış, bu şirketler dışında entegre rapora sahip şirket bulunmamaktadır.

Entegre rapor hakkında en kapsamlı bilgiye Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi tarafından hazırlanan Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi ile ulaşılmaktadır. Hazırlanan çerçevede entegre raporlamanın kılavuz ilkeleri ve içerik öğeleri belirtilmiştir. İşletmelerin değer yaratma hususunda ki etkili faktörler üzerinde durulmuştur. Entegre rapor hazırlanırken ihtiyaç duyulan rehber niteliğinde olan bu çerçevede, içeriğinde neler olması gerektiği ve nasıl sunum yapılması gerektiği belirtilmiştir. Toplamda 7 kılavuz

ilkeleri ve 8 içerik ögesi üzerinde yoğunlaştırılmıştır. Bu kılavuz ilkeleri stratejik odak ve geleceğe yönelim, bilgiler arası bağlantı, paydaşlarla ilişkiler, önemlilik, kısa ve öz olma, güvenilirlik ve eksiksizlik, tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik olarak belirlenmiştir. İçerik öğeleri ise kurumsal genel görünüm ve dış çevre, kurumsal yönetim, iş modeli, riskler ve fırsatlar, strateji ve kaynak aktarımı, performans, genel görünüş, hazırlık ve sunum temeli olarak belirtilmiştir.

Entegre rapor örneklerine dünya çapında çok fazla karşılaşılmış olsada ülkemizde çok fazla görülmemektedir. Bu sebeple bu çalışmada, entegre rapor yayınlamasalar dahi ülkemizde ki işletmelerin bu rapor türüne yakınlıkları araştırılmıştır. Araştırma sonunda entegre rapora ne kadar hazır oldukları belirlemek istenmiştir. Araştırma kapsamına alınan Borsa İstanbul'da işlem görmekte olan imalat işletmelerine Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi'ne göre hazırlanan içerik öğelerinin analizi yapılmıştır. Seçilen işletmeler arasında 2 işletmenin kendilerine ait entegre raporu bulunması sebebiyle kapsam dışında bırakılmıştır. Toplamda 177 işletmeye analiz yapılmış, yayınlamış oldukları yıllık faaliyet raporları içerik analiziyle incelenmiştir. Genel olarak bakıldığında analizi yapılan işletmelerin %22'si yani 39 işletme içerik öğelerini yıllık faaliyet raporlarında %50 ve üzerinde bir şekilde benzerlikle barındırmaktadır. Yalnızca 10 işletmenin %70 ve üzerinde bir benzerliğe sahip olduğu ve 2 işletmenin %80 ve üzerinde entegre rapor içerik öğelerine sahip konumdadır. Bu oran genele bakıldığında oldukça düşük kalmaktadır. Görünen çerçevede Türkiye'deki imalat işletmelerinin entegre raporlamaya hazır olmadığı ve bu anlamda iyileştirmelere ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

Takip eden 2018 yılı için yıllık faaliyet raporları, entegre rapora en fazla uygunluğa sahip ilk 10 işletme tekrar analiz edilmiştir. Bu işletmelerin 2017 ve 2018 yılında yayınlamış oldukları yıllık faaliyet raporları arasında entegre rapor içerik öğeleri barındırma açısından çok büyük bir değişikliğe rastlanmamıştır. İşletmelerin 2 tanesinde kayda değer bir düşüş görülmekte (%8 ve %17 oranında düşüş) ve yalnızca 1 tanesinde kayda değer bir artış (%7 oranında) görülmektedir. İşletmelerin geneline bakıldığında çok büyük oranlarla farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

İçerik öğeleri bazında bakıldığında işletmelerin en net bilgi verdiği içerik ögesi "Kurumsal Yönetim" olmaktadır. Paydaşlar, kurumsal yönetim yapısı ile ilgili yeterli bilgiye yıllık faaliyet raporlarını analiz ederek ulaşabilmektedir. Buna karşın en çok

eksiklik ise “Genel Görünüş” içerik ögesi üzerinde görülmektedir. İşletmeler yıllık faaliyet raporlarında dış çevreyle ilgili bilgileri verme konusunda yetersiz kalmakta bu durumların işletmeyi nasıl etkilediği/etkileyeceği hususlarında ki yeterli bilgilere paydaşlar yıllık faaliyet raporlarını inceleyerek ulaşamamaktadır.

İşletme paydaşları tarafından pek çok açıdan fayda sağlayan ve tercih sebebi olan entegre raporun ülkemizde bu derece az uygulanıyor olması bir dezavantaj olmaktadır. Az uygulanıyor olmasının altında pek çok zorluk ve kısıtlamalar yatmaktadır. Entegre raporda yayınlanan verilerin çoğalmasa, karışıklığın artmasına ve netliğin azalmasına sebep olabilmektedir. Entegre raporun ilkelerinden biri olan şeffaflık ilkesi adı altında bilgilerin paylaşılması işletmelerin paylaşmak istemediği bilgileri de rapora eklemesini gerektirmekte ve bu işletmeler açısından hem istenmeyen bir durum hem de işletmelerin dezavantajına gerçekleşen bir durum olmaktadır. Ayrıca bir standart ve düzenleme olmaması sebebiyle işletmeler zorlanmakta ve karışıklık ortaya çıkmaktadır.

Sonuç olarak Borsa İstanbul’da işlem görmekte olan imalat işletmelerinin yıllık faaliyet raporlarının entegre rapor içerik ögelerini barındırıp barındırmadıkları araştırılmış, uyum derecelerinin yanında hangi işletmelerde hangi içerik ögelerinin var olup olmadığı ayrıntılı incelenmiştir. İşletmeler bazında hangi konularda eksiklikler olduğu görülmüştür. İlerleyen çalışmalarda bu işletmelerin gelişmeleri takip edilebilir ve yıllık faaliyet raporlarının uyum derecesinin piyasa değerine etkisi ölçülebilir.

KAYNAKÇA

- Aksa Akrilik Kimya Sanayii A.Ş. (2018). *Aksa 2018 Faaliyet Raporu*.
- Aktaş Mozeikçi, A. (2018). *Entegre raporlamanın işletme ve çevresi açısından önemi: uluslararası entegre raporlama konseyi veri tabanındaki şirketlerin eko-verimlilik incelemesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Kırklareli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırklareli.
- Alagöz, A. ve Özpeynirci, R. (2007). Bilgi toplumunda entelektüel varlıklar ve raporlanması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, 9(2), ss.167-184.
- Altun, N. (2017). *Küresel sürdürülebilirlik raporlama ilkeleri çerçevesinde finansal olmayan bilgilerin raporlanması: finansal hizmetler sektörü üzerine bir çalışma*. (Yüksek Lisans Tezi). Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Anadolu Cam Sanayii A.Ş. . (2018). *Anadolu Cam Sanayii A.Ş. 2018 Faaliyet Raporu*.
- Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş. (2018). *Anadolu Efes 2018 Faaliyet Raporu*.
- Anadolu Isuzu Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. (2018). *Anadolu Isuzu 2018 Faaliyet Raporu*.
- Aracı, H. & Yüksel, F. (2017). Entegre raporlamada muhasebe meslek mensuplarının rolü ve muhasebe müfredatlarında entegre raporlama. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 19(2), ss.389-414.
- Aras, G. & Sarıoğlu, G. (2015). *Kurumsal raporlamada yeni dönem: entegre raporlama*. Tusiad.
- Arçelik A.Ş. (2018). *Arçelik 2018 Faaliyet Raporu*.
- Aydın, S. (2015). Kurumsal raporlamanın evrilme sürecine ilişkin bir irdeleme. *Mali Çözüm Dergisi*(130), ss.67-78.
- Aygaz A.Ş. (2018). *Aygaz 2018 Faaliyet Raporu*.
- Borsa İstanbul. <https://www.borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/piyasalar/pay-piyasasi>
- Cavlak, H. & Cebeci, Y. (2018). Kurumsal raporların incelenmesi ve karşılaştırılması. *Journal of Research in Business*, 3(1), ss.53-76.
- Cheng , M., Green , W., Conradie, P., Konishi, N. & Romi, A. (2014). The international integrated reporting framework: key issues and future research opportunities. *Journal of International Financial Management & Accounting*,
- Coca Cola İçecek A.Ş. . (2018). *CCI 2018 Faaliyet Raporu*.

- Çelebier, M. (2018). *Türkiye'de entegre raporlamada kullanılan göstergelerin belirlenmesine yönelik araştırma ve uygulama örneği*.(Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- De Villiers, C., Rinaldi, L. & Unerman, J. (2014). Integrated reporting: insights, gaps and an agenda for future research. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 27(7), ss.1042-1067.
- Demirel Arıcı, N. (2018). Entegre raporlama yolculuğunda sürdürülebilirlik raporlamasının rolü: OECD ve Türkiye karşılaştırması. *Mali Çözüm Dergisi*, ss.61-83.
- Demirel Arıcı, N. & Altun, N. (2018). Finansal hizmetler sektöründe finansal olmayan bilgilerin raporlanması: sürdürülebilirlik raporları üzerine ampirik bir araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 20(3), ss.578-607.
- Duran, B. (2018). *Sürdürülebilirlik kavramının önemi, karşılaşılan sorunlar ve şirketlerin sürdürülebilirlik raporlarının incelenmesi*.(Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Elmacı, O. & Sevim, Ş. (2017). Entegre raporlamada küresel gelişmeler ve Türkiye için bir model önerisi. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(8), ss.18-36.
- Ertan, Y. (2018). Türkiye'de sürdürülebilirlik raporlaması. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 11(3), ss.463-478.
- Ford Otomotiv Sanayii A.Ş. . (2018). *Ford Otosan 2018 Faaliyet Raporu*.
- Gökten, S. (2016). Entegre raporlama yaklaşımı için uygulamaya yönelik sistematik bir öneri. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 18(4), ss.741-765.
- GRI. *Global Reporting*. <https://www.globalreporting.org>
- GRI. G4 Sürdürülebilirlik Raporlaması Kılavuzları
- Gücenme Gençoğlu, Ü. & Aytaç, A. (2016). Kurumsal sürdürülebilirlik açısından entegre raporlamanın önemi ve BIST uygulamaları. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, ss.51-66.
- Gümrah, A. (2018). *Türkiye'de sürdürülebilirlik raporlaması ve rapor kalitesi: BİST sürdürülebilirlik endeksinde bir uygulama*. (Doktora Tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Haftacı, V. & Soylu, K. (2008). Çevresel bilgilerin muhasebesi ve raporlanması. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(15), ss.92-113.
- IIRC. (2013). Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi.
- İşevi, A. & Çelme , B. (2005). Bilgi çağında yeni hazine: entelektüel sermayeyle rekabeti yakalamak. *Bilgi Dünyası*, 6(2), ss.251-267.

İşgüden Kılıç, B. (2018). Entegre raporlama ve Türkiye'deki gelişmeler: entegre rapor hazırlayan işletmeler ve BIST kurumsal sürdürülebilirlik endeksinde yer alan işletmeler açısından bir inceleme. *20(1)*, ss.28-64.

KAP, <https://www.kap.org.tr/tr/>

Kavut, L. (2010). Kurumsal yönetim, kurumsal sosyal sorumluluk ve çevresel raporlama: İMKB 100 şirketlerinin çevresel açıklamalarının incelenmesi. *İstanbul Üniversitesi İşletme İktisatı Enstitüsü Dergisi(66)*, ss.9-42.

Kaya, H. (2015). Entegre raporlama sisteminin ortaya çıkış sebepleri ve şirketlere sağlayacağı faydalar. *Muhasebe ve Denetim Bakış*, ss.113-130.

Kaya, N. (2019). Entegre raporlama ve entelektüel sermaye muhasebesi ilişkisi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi(1)*, ss.55-68.

Kılıç, M. & Benligiray, Y. (2012). Kurumsal yönetim ve derecelendirme süreci. *Denetim(9)*, ss.60-73.

Köse , E. & Çetinel, T. (2017). Kurumsal ve entegre raporlama: bir araştırma. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi(8)*, ss.155-181.

Kurt , M. (2008). Entelektüel sermayenin temel unsurları. *Entelektüel Sermaye: Kuram Gelişim ve Yeni Perspektifler* (s. 37-52).

Oral, T. (2018). *Entegre raporlamada içerik analizi*. (Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Önce, S., Onay, A. & Yeşilçelebi, G. (2015). Kurumsal sürdürülebilirlik raporlaması ve Türkiye'deki durum. *Journal of Economics, Finance and Accounting*, 2(2), ss.230-252.

Özbay, D. (2019). Türkiye'de finansal olmayan raporlama ve gelişim trendi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 15(2), ss.445-462.

Öztürk, S. (2019). Geleceğin kurumsal raporlama yaklaşımı olarak entegre raporlama: Garanti Bankası örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi(81)*, ss.1-20.

Pamukçu, F. (2011, Nisan). Finansal raporlama ile kamuyu aydınlatma ve şeffaflıkta kurumsal yönetimin önemi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi(50)*, ss.133-148.

Saban, M., Küçüker, H. & Küçüker , M. (2017). Kurumsal sürdürülebilirlik ile ilgili raporlama çerçeveleri ve sürdürülebilir raporlamada muhasebenin rolü. *İşletme Bilimi Dergisi*, 5(1), ss.101-115.

Saban, M., Vargün, H. & Gürkan, S. (2017). Yatırımcılara bilgi sağlama aracı olarak entegre raporlama. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, ss.915-936.

Solak, B., Gönen, S. & Rasgen , M. (2017). Muhasebe meslek mensuplarının entegre raporlamaya ilişkin farkındalık düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir alan araştırması. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 19(1), ss.166-188.

- SPK. (2011). Kurumsal yönetim ilkelerinin belirlenmesine ve uygulanmasına ilişkin tebliğ.
- Stubbs, W. & Higgins, C. (2014). Integrated reporting and internal mechanisms of change. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 27(7), ss.1068-1089.
- Şimşek, A. (2018). *Raporlama kavramı ve entegre raporlamanın Türkiye'deki uygulama örnekleri üzerine bir araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi). Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Tarakcıoğlu Altınay, A. (2016). Entegre raporlama ve sürdürülebilirlik muhasebesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(25), ss.47-64.
- Tarakcıoğlu Altınay, A. (2016). Sustainability reporting. *International Journal of Humanities and Social Science*, 6(11), ss.140-145.
- TTK. (2012). Şirketlerin yıllık faaliyet raporunun asgari içeriğinin belirlenmesi hakkında yönetmelik.
- Tüpraş – Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. . (2018). *Tüpraş 2018 Faaliyet Raporu*.
- Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş. . (2018). *Türk Traktör Yönetim Kurulu Faaliyet Raporu*.
- Uyar, A. (2015). *Kurumsal raporlamanın gelişimi ve güncel yaklaşımlar*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Varcan Başkaya, A. (2018). *Kurumsal sürdürülebilirlik, sürdürülebilirlik raporlaması ve finansal raporlama ilişkisi için örnek çalışma*.(Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, B., Atik, M. & Okyay, A. (2017). Geleceğin raporlama sistemi: entegre raporlama. *Muhasebe ve Denetim Bakış*, 52, ss.95-108.
- Yılmaz, Z. (2017). Social and economic dimensions of integrated reporting. *Social Sciences Studies Journal*, 3(12), ss.1887-1900.
- Yüksel, F. (2018). Kurumsal yönetim ve entegre raporlama ilişkisi: BİST kurumsal yönetim endeksi'nde yer alan işletmeler üzerine bir araştırma. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, ss.188-207.
- Yüksel, F. & Aracı, H. (2017a). Hizmet işletmelerine ait raporların entegre raporlama ilkeleri açısından incelenmesi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, ss.729-748.
- Yüksel, F. & Aracı, H. (2017b). Entegre raporlama, Türk işletmelerinin entegre raporlamaya bakışı üzerine bir araştırma. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(3), ss.741-757.

EKLER

EK. 1: Borsa İstanbul'da İşlem Gören İmalat İşletmeleri Listesi

Sıra No	Şirketin Kodu	Şirket Unvanı	Alanı	İşlem Gördüğü Pazar	Analize Dahil
1	ACSEL	ACISELSAN ACIPAYAM SELÜLOZ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Ana Pazar	✓
2	ADANA, ADBGR, ADNAC	ADANA ÇİMENTO SANAYİİ T.A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	ADANA Kodu: Yıldız Pazar, ADBGR, ADNAC Kodu: Ana Pazar	✓
3	ADEL	ADEL KALEMCİLİK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	Diğer İmalat Sanayii	Yıldız Pazar	✓
4	AFYON	AFYON ÇİMENTO SANAYİ T.A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Yıldız Pazar	✓
5	AKCNS	AKÇANSA ÇİMENTO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Yıldız Pazar	✓
6	ATEKS	AKIN TEKSTİL A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Ana Pazar	✓
7	AKSA	AKSA AKRİLİK KİMYA SANAYİİ A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Yıldız Pazar	✓
8	ALCAR	ALARKO CARRIER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Ana Pazar	✓
9	ALKİM	ALKİM ALKALİ KİMYA A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Yıldız Pazar	✓
10	ALKA	ALKİM KAĞIT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	Ana Pazar	✓
11	ALYAG	ALTINYAĞ KOMBİNALARI A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Ana Pazar	✓
12	ANACM	ANADOLU CAM SANAYİİ A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Yıldız Pazar	✓
13	AEFES	ANADOLU EFES BİRACILIK VE MALT SANAYİİ A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Yıldız Pazar	✓
14	ASUZU	ANADOLU ISUZU OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Yıldız Pazar	✓
15	ARCLK	ARÇELİK A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Yıldız Pazar	✓

16	ARSAN	ARSAN TEKSTİL TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Ana Pazar	✓
17	ASLAN	ASLAN ÇİMENTO A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Ana Pazar	✓
18	ATPET	ATLANTİK PETROL ÜRÜNLERİ TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Ana Pazar	✓
19	AVOD	A.V.O.D. KURUTULMUŞ GIDA VE TARIM ÜRÜNLERİ A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Ana Pazar	✓
20	AYES	AYES ÇELİK HASIR VE ÇİT SANAYİ A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Piyasa Öncesi İşlem Platformu	✓
21	AYGAZ	AYGAZ A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Yıldız Pazar	✓
22	BAGFS	BAGFAŞ BANDIRMA GÜBRE FABRİKALARI A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Yıldız Pazar	✓
23	BAKAB	BAK AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	Ana Pazar	✓
24	BALAT	BALATACILAR BALATACILIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Piyasa Öncesi İşlem Platformu	✓
25	BNTAS	BANTAŞ BANDIRMA AMBALAJ SANAYİ TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Ana Pazar	✓
26	BANVT	BANVİT BANDIRMA VİTAMİNLİ YEM SANAYİİ A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Yıldız Pazar	✓
27	BASCM	BAŞTAŞ BAŞKENT ÇİMENTO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Piyasa Öncesi İşlem Platformu	✓
28	BTCIM	BATIÇİM BATI ANADOLU ÇİMENTO SANAYİİ A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Yıldız Pazar	✓
29	BSOKE	BATISÖKE SÖKE ÇİMENTO SANAYİİ T.A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Yıldız Pazar	✓
30	BRKSN	BERKOSAN YALITIM VE TECRİT MADDELERİ ÜRETİM VE TİCARET A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Ana Pazar	✓
31	BLCYT	BİLİCİ YATIRIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Ana Pazar	✓
32	BRKO	BİRKO BİRLEŞİK KOYUNLULULAR MENSUCAT TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Yakın İzleme Pazarı	✓
33	BRMEN	BİRLİK MENSUCAT TİCARET VE SANAYİ İŞLETMESİ A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Ana Pazar	✓
34	BOLUC	BOLU ÇİMENTO SANAYİİ A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Yıldız Pazar	✓
35	BRSAN	BORUSAN MANNESMANN BORU SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Ana Sanayi	Yıldız Pazar	✓

36	BFREN	BOSCH FREN SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Ana Pazar	✓
37	BOSSA	BOSSA TİCARET VE SANAYİ İŞLETMELERİ T.A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Ana Pazar	✓
38	BRISA	BRİSA BRIDGESTONE SABANCI LASTİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Yıldız Pazar	✓
39	BURCE	BURÇELİK BURSA ÇELİK DÖKÜM SANAYİİ A.Ş.	Metal Ana Sanayi	Ana Pazar	✓
40	BURVA	BURÇELİK VANA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Ana Sanayi	Ana Pazar	✓
41	BUCIM	BURSA ÇİMENTO FABRİKASI A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Yıldız Pazar	✓
42	CCOLA	COCA-COLA İÇECEK A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Yıldız Pazar	✓
43	CELHA	ÇELİK HALAT VE TEL SANAYİİ A.Ş.	Metal Ana Sanayi	Ana Pazar	✓
44	CEMAS	ÇEMAŞ DÖKÜM SANAYİ A.Ş.	Metal Ana Sanayi	Yıldız Pazar	✓
45	CEMTS	ÇEMTAŞ ÇELİK MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Ana Sanayi	Yıldız Pazar	✓
46	CMBTN	ÇİMBETON HAZIRBETON VE PREFABRİK YAPI ELEMANLARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Ana Pazar	✓
47	CMENT	ÇİMENTAŞ İZMİR ÇİMENTO FABRİKASI T.A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Ana Pazar	✓
48	CIMSA*	ÇİMSA ÇİMENTO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Yıldız Pazar	✗
49	CUSAN	ÇUHADAROĞLU METAL SANAYİ VE PAZARLAMA A.Ş.	Metal Ana Sanayi	Ana Pazar	✓
50	DAGI	DAGI GİYİM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Ana Pazar	✓
51	DARDL	DARDANEL ÖNENTAŞ GIDA SANAYİ A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Yakın İzleme Pazarı	✓
52	DGZTE	DEMİRÖREN GAZETECİLİK A.Ş.	Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	Ana Pazar	✓
53	DMSAS	DEMİSAŞ DÖKÜM EMAYE MAMÜLLERİ SANAYİ A.Ş.	Metal Ana Sanayi	Ana Pazar	✓
54	DENCM	DENİZLİ CAM SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Ana Pazar	✓
55	DERIM	DERİMOD KONFEKSİYON AYAKKABI DERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Ana Pazar	✓
56	DESA	DESA DERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Ana Pazar	✓

57	DEVA	DEVA HOLDİNG A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Yıldız Pazar	✓
58	DIRIT	DİRİTEKS DİRİLİŞ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Ana Pazar	✓
59	DITAS	DİTAŞ DOĞAN YEDEK PARÇA İMALAT VE TEKNİK A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Ana Pazar	✓
60	DOBUR	DOĞAN BURDA DERGİ YAYINCILIK VE PAZARLAMA A.Ş.	Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	Ana Pazar	✓
61	DGKLB	DOĞTAŞ KELEBEK MOBİLYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Orman Ürünleri ve Mobilya	Yıldız Pazar	✓
62	DOGUB	DOĞUSAN BORU SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Ana Pazar	✓
63	DOKTA	DÖKTAŞ DÖKÜMCÜLÜK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	Metal Ana Sanayi	Ana Pazar	✓
64	DURDO	DURAN DOĞAN BASIM VE AMBALAJ SANAYİ A.Ş.	Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	Ana Pazar	✓
65	DYOBY	DYO BOYA FABRİKALARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Ana Pazar	✓
66	EGEEN	EGE ENDÜSTRİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Yıldız Pazar	✓
67	EGGUB	EGE GÜBRE SANAYİİ A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Yıldız Pazar	✓
68	EGPRO	EGE PROFİL TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Ana Pazar	✓
69	EGSER	EGE SERAMİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Ana Pazar	✓
70	EPLAS	EGEPLAST EGE PLASTİK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Yakın İzleme Pazarı	✓
71	EKIZ	EKİZ KİMYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Yakın İzleme Pazarı	✓
72	EMKEL	EMEK ELEKTRİK ENDÜSTRİSİ A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Ana Pazar	✓
73	EMNIS	EMİNİŞ AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Yakın İzleme Pazarı	✓
74	ERBOS	ERBOSAN ERCİYAS BORU SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Ana Sanayi	Yıldız Pazar	✓
75	EREGL	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI T.A.Ş.	Metal Ana Sanayi	Yıldız Pazar	✓
76	ERSU	ERSU MEYVE VE GIDA SANAYİ A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Ana Pazar	✓
77	FMIZP	FEDERAL-MOGUL İZMİT PİSTON VE PİM ÜRETİM TESİSLERİ A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Ana Pazar	✓

78	FROTO	FORD OTOMOTİV SANAYİ A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Yıldız Pazar	✓
79	FORMT	FORMET ÇELİK KAPI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Ana Pazar	✓
80	FRIGO	FRİGO-PAK GIDA MADDELERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Yakın İzleme Pazarı	✓
81	GEDZA	GEDİZ AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Ana Pazar	✓
82	GENTS	GENTAŞ GENEL METAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Orman Ürünleri ve Mobilya	Yıldız Pazar	✓
83	GEREL	GERSAN ELEKTRİK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Yıldız Pazar	✓
84	GOODY	GOODYEAR LASTİKLERİ T.A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Yıldız Pazar	✓
85	GOLTS	GÖLTAŞ GÖLLER BÖLGESİ ÇİMENTO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Yıldız Pazar	✓
86	GUBRF	GÜBRE FABRİKALARI T.A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Yıldız Pazar	✓
87	HATEK	HATEKS HATAY TEKSTİL İŞLETMELERİ A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Ana Pazar	✓
88	HEKTS	HEKTAŞ TİCARET T.A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Yıldız Pazar	✓
89	HURGZ	HÜRRİYET GAZETECİLİK VE MATBAACILIK A.Ş.	Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	Yıldız Pazar	✓
90	IHEVA	İHLAS EV ALETLERİ İMALAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Ana Pazar	✓
91	IHGZT	İHLAS GAZETECİLİK A.Ş.	Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	Ana Pazar	✓
92	ISDMR	İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK A.Ş.	Metal Ana Sanayi	Yıldız Pazar	✓
93	IZMDC	İZMİR DEMİR ÇELİK SANAYİ A.Ş.	Metal Ana Sanayi	Yıldız Pazar	✓
94	IZFAS	İZMİR FIRÇA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Gelişen İşletmeler Pazarı	✓
95	IZOCM	İZOCAM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Ana Pazar	✓
96	JANTS	JANTSA JANT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Ana Pazar	✓
97	KAPLM	KAPLAMİN AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	Ana Pazar	✓

98	KRDMA, KRDMB, KRDM	KARDEMİR KARABÜK DEMİR ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Ana Sanayi	Yıldız Pazar	✓
99	KARSAN	KARSAN OTOMOTİV SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Yıldız Pazar	✓
100	KRTEK	KARSU TEKSTİL SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Ana Pazar	✓
101	KRSAN	KARSUSAN KARADENİZ SU ÜRÜNLERİ SANAYİİ A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Yakın İzleme Pazarı	✓
102	KARTN	KARTONSAN KARTON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	Yıldız Pazar	✓
103	KATMR	KATMERCİLER ARAÇ ÜSTÜ EKİPMAN SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Yıldız Pazar	✓
104	KENT	KENT GIDA MADDELERİ SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Ana Pazar	✓
105	KERVİT	KEREVİTAŞ GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Yıldız Pazar	✓
106	KLMSN	KLİMASAN KLİMA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Ana Pazar	✓
107	KNFRT	KONFRUT GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Ana Pazar	✓
108	KONYA	KONYA ÇİMENTO SANAYİİ A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Yıldız Pazar	✓
109	KORDS	KORDSA TEKNİK TEKSTİL A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Yıldız Pazar	✓
110	KRSTL	KRİSTAL KOLA VE MEŞRUBAT SANAYİ TİCARET A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Ana Pazar	✓
111	KUTPO	KÜTAHYA PORSELEN SANAYİ A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Ana Pazar	✓
112	LUKSK	LÜKS KADİFE TİCARET VE SANAYİİ A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Ana Pazar	✓
113	MAKTK	MAKİNA TAKIM ENDÜSTRİSİ A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Ana Pazar	✓
114	MRDİN	MARDİN ÇİMENTO SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Yıldız Pazar	✓
115	MRSHL	MARSHALL BOYA VE VERNİK SANAYİİ A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Ana Pazar	✓
116	MEGAP	MEGA POLİETİLEN KÖPÜK SANAYİ A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Gelişen İşletmeler Pazarı	✓
117	MNDRS	MENDERES TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Yıldız Pazar	✓

118	MERKO	MERKO GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Ana Pazar	✓
119	TIRE	MONDİ TİRE KUTSAN KAĞIT VE AMBALAJ SANAYİ A.Ş.	Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	Ana Pazar	✓
120	NIBAS	NİĞBAŞ NİĞDE BETON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Ana Pazar	✓
121	NUHCM*	NUH ÇİMENTO SANAYİ A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Yıldız Pazar	✗
122	OLMIP	OLMUKSAN INTERNATIONAL PAPER AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	Ana Pazar	✓
123	ORMA	ORMA ORMAN MAHSULLERİ İNTEGRE SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Orman Ürünleri ve Mobilya	Piyasa Öncesi İşlem Platformu	✓
124	OTKAR	OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Yıldız Pazar	✓
125	OYLUM	OYLUM SINAİ YATIRIMLAR A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Ana Pazar	✓
126	OZBAL	ÖZBAL ÇELİK BORU SANAYİ TİCARET VE TAAHHÜT A.Ş.	Metal Ana Sanayi	Ana Pazar	✓
127	OZRDN	ÖZERDEN PLASTİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Gelişen İşletmeler Pazarı	✓
128	PARSN	PARSAN MAKİNA PARÇALARI SANAYİİ A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Yıldız Pazar	✓
129	PENGD	PENGUEN GIDA SANAYİ A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Ana Pazar	✓
130	PETKM	PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Yıldız Pazar	✓
131	PETUN	PINAR ENTEGRE ET VE UN SANAYİİ A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Yıldız Pazar	✓
132	PINSU	PINAR SU SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Ana Pazar	✓
133	PNSUT	PINAR SÜT MAMULLERİ SANAYİİ A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Yıldız Pazar	✓
134	POLTK	POLİTEKNİK METAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Gelişen İşletmeler Pazarı	✓
135	PRZMA	PRİZMA PRES MATBAACILIK YAYINCILIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	Ana Pazar	✓
136	RODRG	RODRİGO TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Gelişen İşletmeler Pazarı	✓
137	ROYAL	ROYAL HALI İPLİK TEKSTİL MOBİLYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Yakın İzleme Pazarı	✓

138	RTALB	RTA LABORATULARI BİYOLOJİK ÜRÜNLER İLAÇ VE MAKİNA SANAYİ TİCARET A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Ana Pazar	✓
139	SAFKR	SAFKAR EGE SOĞUTMACILIK KLİMA SOĞUK HAVA TESİSLERİ İHRACAT İTHALAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Gelişen İşletmeler Pazarı	✓
140	SANFM	SANİFOAM SÜNGER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Ana Pazar	✓
141	SAMAT	SARAY MATBAACILIK KAĞITÇILIK KIRTASIYECİLİK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	Ana Pazar	✓
142	SARKY	SARKUYSAN ELEKTROLİTİK BAKIR SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Ana Sanayi	Yıldız Pazar	✓
143	SASA	SASA POLYESTER SANAYİ A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Yıldız Pazar	✓
144	SAYAS	SAY REKLAMCILIK YAPI DEKORASYON PROJE TAAHHÜT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Diğer İmalat Sanayii	Ana Pazar	✓
145	SEKUR	SEKURO PLASTİK AMBALAJ SANAYİ A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Ana Pazar	✓
146	SELGD	SELÇUK GIDA ENDÜSTRİ İHRACAT İTHALAT A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Yakın İzleme Pazarı	✓
147	SERVE	SERVE KIRTASIYE SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Diğer İmalat Sanayii	Yakın İzleme Pazarı	✓
148	SEYKM	SEYİTLER KİMYA SANAYİ A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Gelişen İşletmeler Pazarı	✓
149	SILVR	SİLVERLİNE ENDÜSTRİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Ana Pazar	✓
150	SODA	SODA SANAYİİ A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Yıldız Pazar	✓
151	SODSN	SODAŞ SODYUM SANAYİİ A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Piyasa Öncesi İşlem Platformu	✓
152	SKTAS	SÖKTAŞ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Ana Pazar	✓
153	SNPAM	SÖNMEZ PAMUKLU SANAYİİ A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Ana Pazar	✓
154	SUMAS	SUMAŞ SUNİ TAHTA VE MOBİLYA SANAYİ A.Ş.	Orman Ürünleri ve Mobilya	Piyasa Öncesi İşlem Platformu	✓
155	TATGD	TAT GIDA SANAYİ A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Yıldız Pazar	✓

156	TKURU	TAZE KURU GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Gelişen İşletmeler Pazarı	✓
157	TMPOL	TEMAPOL POLİMER PLASTİK VE İNŞAAT SANAYİ TİCARET A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Ana Pazar	✓
158	TOASO	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Yıldız Pazar	✓
159	TRKCM	TRAKYA CAM SANAYİİ A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Yıldız Pazar	✓
160	TUCLK	TUĞÇELİK ALÜMİNYUM VE METAL MAMÜLLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Ana Sanayi	Ana Pazar	✓
161	TUKAS	TUKAŞ GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Ana Pazar	✓
162	TMSN	TÜMOSAN MOTOR VE TRAKTÖR SANAYİ A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Yıldız Pazar	✓
163	TUPRS	TÜPRAŞ-TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.	Kimya, Petrol Kauçuk ve Plastik Ürünler	Yıldız Pazar	✓
164	PRKAB	TÜRK PRYSMIAN KABLO VE SİSTEMLERİ A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Ana Pazar	✓
165	TTRAK	TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAKİNELERİ A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Yıldız Pazar	✓
166	TBORG	TÜRK TUBORG BİRA VE MALT SANAYİİ A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Yıldız Pazar	✓
167	ULUSE	ULUSOY ELEKTRİK İMALAT TAAHHÜT VE TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Yıldız Pazar	✓
168	ULUUN	ULUSOY UN SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Ana Pazar	✓
169	USAK	UŞAK SERAMİK SANAYİİ A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Ana Pazar	✓
170	ULKER	ÜLKER BİSKÜVİ SANAYİ A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Yıldız Pazar	✓
171	UNYEC	ÜNYE ÇİMENTO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Ana Pazar	✓
172	VANGD	VANET GIDA SANAYİ İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş.	Gıda, İçki ve Tütün	Gelişen İşletmeler Pazarı	✓
173	VESBE	VESTEL BEYAZ EŞYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Yıldız Pazar	✓
174	VESTL	VESTEL ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Metal Eşya, Makine ve Gereç Yapım	Yıldız Pazar	✓
175	VKING	VİKİNG KAĞIT VE SELÜLOZ A.Ş.	Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	Ana Pazar	✓

176	YATAS	YATAŞ YATAK VE YORGAN SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Yıldız Pazar	✓
177	YBTAS	YİBİTAŞ YOZGAT İŞÇİ BİRLİĞİ İNŞAAT MALZEMELERİ TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	Taş ve Toprağa Dayalı	Piyasa Öncesi İşlem Platformu	✓
178	YONGA	YONGA MOBİLYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Orman Ürünleri ve Mobilya	Piyasa Öncesi İşlem Platformu	✓
179	YUNSA	YÜNSA YÜNLÜ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri	Ana Pazar	✓

* “Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.” ve “Nuh Çimento Sanayi A.Ş.” 2017 yılında Entegre Rapor yayınlamaları sebebiyle analize dahil edilmemiştir.

EK. 2: İçerik Öğeleri Tablosu

SIRA NO	ŞİRKETİN ADI	Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre				ŞİRKETİN KODU
Misyon ve Vizyon	Kültürü, Etik İlkeleri ve Değerleri	Temel Faaliyetleri	Nicel Bilgiler	Rekabet Yapısı	Makro Çevre veya Dış Çevre	
Misyon	Kültür	Bulunduğu Sektör	Personel Sayısı	Rakipler	Sektör	
Vizyon	Etik İlkeler	Neler yapıyor?	Gelir	Pazar Konumu	Toplumsal, Çevresel, Siyasi Unsurlar	
*Sayfaya Yönlendirme	Değerleri		Faaliyet Gösterdiği Ülke Sayısı	Müşteri ve Tedarikçilerin Pazarlık Gücü	Bölge (ülke, dünya)	
			Ek Nicel Bilgiler		Faaliyet Gösterdiği Yasal ve Düzenleyici Ortam	
Kurumsal Yönetim						
Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	KYS Yenilikçiliği	Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum	Yönetim Kurulu ve Yönetici Ücretleri	Paydaşlar	İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	
KYS Becerileri (Özgeçmiş)	KYS Yenilikçiliği Teşvik etmek		Yönetim Kurulu	Paydaşlar Kim?	Paydaşlarla Olan İlişkisi	
Kuruluşun Liderlik Yapısı	Hayata Geçirmek İçin Üstlendiği Sorumluluk		Ücret ve Teşvikler	Ortaklar	Paydaşlarla Bağlantı Değerlendirmesi	
Kararlar Almak Üzere Kullandığı Mekanizma Süreci						
Kuruluşun Stratejik Yönünü ve Risk Yönetimine Yaklaşımını Belirlemek İçin Aldığı Önlemler						
Kuruluşun KEİD'nin Paydaşlarla ve Sermaye Öğelerinin Kullanımına Nasıl Yansıdığı						

İş Modeli						
İş Modelinin Temel Öğeleri	Girdiler	İş Faaliyetleri	Çıktılar	Sonuçlar		
Temel Öğeler Hakkında Net Açıklama	Temel Girdilerin Sermaye Öğeleriyle Bağlantısı	<i>Kuruluş Pazarda Kendisini Nasıl Farklılaştırıyor? *</i>	Temel Ürün ve Hizmetler	<i>İç Sonuçlar*</i>		
Temel Öğeleri Vurgulayan Basit Bir Şema	KOU Vadede Değer Yaratma Kabiliyeti Üzerinde Maddi Öneme Sahip Olan Girdiler	*Ürün Farklılaşması, Pazar Segmentasyonu, Teslimat Kanalları, Pazarlama	Çıktı Miktarları	*Çalışanların Morali		
Strateji, Risk, Fırsatlar ve Performans Gibi Bilgilere Yönlendirilen Bağlantılar	Girdilerin Seçimini Etkileyen Takas Unsurları ve Özellikleri	İş Modeli İlk Satış Noktasından Sonra Gelir Yaratmaya Ne Ölçüde Dayalı?		*Kuruluşun İtibarı		
		Yenilikçilik İhtiyacına Nasıl Yaklaşıyor?		*Gelirler ve Nakit Akışı		
		İş Modeli Değişime Uyum Sağlamak İçin Nasıl Tasarlanmış?		<i>Dış Sonuçlar*</i>		
				*Müşteri Memnuniyeti		
				*Vergi Ödemeleri		
				*Marka Sadakati		
				*Toplumsal ve Çevresel Etkiler		

Strateji ve Kaynak Aktarımı			
Stratejik Amaçlar	Stratejik Amaçlara Ulaşmak İçin İzlenecek Stratejiler	Kaynak Temini	Durum Tespitinin Ölçüleri
KOU Vadede Amaçları	Belirlenen Amaçlara Ulaşmak İçin Stratejileri	Strateji İçin Kaynak Aktarımı	KOU Vadede Başarıları
	Rekabette Avantajlı Olmak İçin Çevresel ve Toplumsal Konular Stratejisine Dahil Mi?	Strateji ve Kaynak Aktarımı Sermaye Öğeleriyle İlgili Risk Yönetimini Nasıl Etkiliyor?	Sonuçların Nasıl Ölçüleceği
	Yenilikçiliğin Stratejilerinde Rolü	Strateji ve Kaynak Aktarımında Paydaş Etkileşimi	

Performans

Performans Değerleme	Finansal Sermaye	Üretilmiş Sermaye	Fikri Sermaye	İnsan Sermayesi	Sosyal ve İlişkisel Sermaye	Doğal Sermaye
Performans Hakkında Nitel ve Nicel Bilgi	Kuruluşun Mal Üretimi veya Hizmet Sağlamak İçin Kullanımına Sunulanlar	<i>Kuruluşun Mal Üretimi veya Hizmet Sağlamak Amacıyla Kullanımına Sunulan Üretilmiş Fiziksel Nesnelere*</i>	<i>Kuruluşa Ait Bilgiye Dayalı Maddi Olmayan Varlıklar*</i>	İnsanların Yeterlilikleri, Kabiliyetleri, Deneyimleri, Yenilik Yapma Motivasyonları	<i>Toplumlar, Paydaşlar ve Diğer Ağların Kendi İçindeki Gelenek ve İlişkiler ile Bireysel ve Toplumsal Refahı Artırmak Amacıyla Bilgi Paylaşma Kabiliyeti*</i>	<i>Sahip Olduğu ve Olacağı Refahı Destekleyen Ürün ve Hizmeti Sağlayan Doğal Kaynaklar*</i>
Hedefler, Risk ve Fırsatlar Açısından Nitel Yorum (Göstergeler, Etkileri, Yöntemler, Varsayımlar)	Borçlanma, Öz Sermaye veya Hibe Gibi Finansman Yoluyla, Faaliyetler veya Yatırımlar Yoluyla Elde Edilenler	*Binalar	*Patentler, Telif Hakları, Yazılımlar ve Lisanslar Gibi Fikri Mülkiyetler	Kuruluşun KY Çerçevesine, Risk Yönetimi Yaklaşımına ve Etik Değerlerine Uyum Sağlamaları	*Paylaşılan Normlar, Ortak Değerler ve Davranışlar	*Hava, Su, Toprak, Madenler ve Ormanlar
Sermaye Ögeleri Üzerindeki Pozitif ya da Negatif Etkisi	*Bunlara Sahip Fon Havuzu	*Ekipmanlar	*Zımni Bilgi, Sistemler, Protokoller Gibi Kuruluşa Ait Sermaye	Kuruluşun Stratejisini Anlama, Geliştirme ve Uygulama Kabiliyetleri	*Başlıca Paydaşlarla Olan İlişkiler ve Kuruluş Tarafından Geliştirilen, Dış Paydaşlarla Korumak İçin Güven ve Etkileşime Girme İsteği	*Biyolojik Çeşitlilik ve Ekosistem Sağlığı
Temel Paydaş İlişkilerinin Durumu		*Altyapı (Karayolları, Limanlar, Köprüler, Atık ve Su Arıtma Tesisleri Gibi)		Sadakatleri, Süreç, Ürün ve Hizmetleri Geliştirme Motivasyonları, Yönetme ve İş Birliği Yapma Kabiliyetleri	*Kuruluşun Geliştirdiği Marka ve İtibarla İlgili Olmayan Maddi Olmayan Varlıklar	
Geçmiş ile Mevcut Arasında ki Görünüş ve Bağlantılar		Kendisinin Üretimi Dışında Başka Kuruluştan Kullanım Amaçlı Edinilenler				

Riskler ve Fırsatlar

Temel Risk ve Fırsatlar	Risk ve Fırsatların Değerlendirilmesi	Risk Yönetimi Politikası
KOU Vadede Risk ve Fırsatlar Tanımı	Risk ve Fırsatların Gerçekleşme İhtimali ve Etkisinin Değerlendirilmesi	Temel Riskleri Azaltma Önlemleri
<i>Ryf Spesifik Kaynağı*</i>		
*İç Kaynak		
*Dış Çevreden Kaynaklanan		

Genel Görünüş

Dış Çevrede Karşılığı Muhtemel Durumlar Hakkındaki Beklenti	Bunun Kuruluşa Etkisi	Kuruluşun Bu Duruma Karşı Konumu
Kuruluşun KOU Vadede Dış Çevresinde Karşılığı Muhtemel Zorluk ve Belirsizlikler	Bu Durum Kuruluşu Nasıl Etkiliyor?	Kuruluşun Halihazırda Karşısına Çıkması Muhtemel Zorluk ve Belirsizliğe Nasıl Teşkilatlandığı
	Dış Çevrede Karşılığı Risk ve Fırsatlar ve Bunların Kuruluşun Stratejik Amaçlarına Ulaşmasında Nasıl Etkili Olabileceğine İlişkin Analiz	Kuruluşun Kendisine Sunulan Fırsatları Kullanma Kabiliyetiyle Orantılı Olması (Rekabet Ortamı, Pazar Konumu ve Riskleri Gerçekçi Öngörmeli)

Hazırlık ve Sunum Temeli

Önemlilik Belirleme Süreci	Raporlama Sınırı	Kullanılan Çerçeve ve Yöntemler
İlgili Konuları Belirlemek, Önemlerini Değerlendirme ve Maddi Konulara İndirgemek İçin İzlenen Süreç	Finansal Raporlama Yapan Kuruluş	Maddi Konuları Değerlendirmek İçin Kullanılan Çerçeve ve Yöntemler (Örn: FRS, Müşteri Memnuniyeti Ölçmek İçin Şirketin Formülü, Riskler İçin Çerçeve Gibi)
KYS Maddi Konuları Belirleme ve Öncelik Sırasına Koyma Açısından Roller	Finansal Raporlama Yapan Kuruluşun Ötesinde Diğer Kuruluşlar/Paydaşlarla İlişkili Risk ve Fırsatlar ve Sonuçlar	
Bilgilerin Bulunduğu Bir Konuma Bağlantı		
Kuruluşun Değer Yaratma Kabiliyetini Etkilemiş ya da Muhtemel Konular (Stratejisi, KY, Performansı, Beklentileri Gibi Etkileri Göz Önüne Alarak)		

Şirketin Aldığı Toplam Puan

Şirketin Yüzdesi

EK. 3: 2017 Yılı İmalat İşletmelerinin Yıllık Faaliyet Raporlarının Entegre Raporlama İçerik Ögelerine Uyum Sonuçları

SIRA NUMARASI	ŞİRKETİN KODU	Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre						Kurumsal Yönetim						İş Modeli				Riskler ve Fırsatlar			Strateji ve Kaynak Aktarımı				Performans						Genel Görünüş			Hazırlık ve Sunum Temeli		TOPLAM	YÜZDELİK DEĞER		
		Misyon ve Vizyon	Kültürü, Etik İlkeleri ve Temel Faaliyetleri	Nicel Bilgiler	Rekabet Yapısı	Makro Çevre veya Dış Çevre	Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	KY Sorumlularının	Kurumsal Yönetim İlkelerine	Yönetim Kurulu ve Yönetici	Paydaşlar	İlgili Taraflarla Yapılan	İş modelinin temel öğeler	Girdiler	İş Faaliyetleri	Çıktılar	Sonuçlar	Temel Risk ve Fırsatlar	Risk ve Fırsatların	Risk Yönetimi Politikası	Stratejik Amaçlar	İzlenecek Stratejiler	Kaynak Temini	Durum Tespitinin Ölçüleri	Performans Değerleme	Finansal Sermaye	Üretilmiş Sermaye	Fiziki Sermaye	İnsan Sermayesi	Sosyal ve İlişkisel Sermaye	Doğal Sermaye	D.Ç.'de Muhtemel Beklentiler	Bunun Kuruluşu Etkisi	Kuruluşun Bu Duruma Karşı	Önemlilik Belirleme Süreci			Raporlama Sınırı	Kullanılan Çerçeve ve
1	ACSEL	0	1	2	2	1	0	1	2	2	2	1	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	21	0,28
2	ADANA*	2	1	2	1	1	1	1	0	2	2	2	2	0	0	0	1	1	2	2	1	0	0	0	2	1	2	1	1	2	2	0	0	0	0	1	2	38	0,51
3	ADEL	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	0	0	1	1	1	1	2	2	2	0	1	1	2	0	1	1	0	0	0	0	0	1	2	41	0,55	
4	AFYON	0	1	2	2	0	2	1	0	2	2	2	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2	2	0	1	0	0	2	0	0	0	0	1	2	30	0,41
5	AKCNS	2	1	1	2	2	2	1	0	2	2	2	2	0	0	1	0	0	2	2	2	0	0	0	1	2	1	0	1	2	2	0	0	0	0	1	1	37	0,50
6	ATEKS	0	0	1	2	0	0	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0	0	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	19	0,26
7	AKSA	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	2	2	0	1	2	2	2	0	1	0	2	2	1	2	0	2	2	2	2	2	1	1	1	2	57	0,77
8	ALCAR	2	1	2	2	2	2	2	0	2	2	2	1	0	0	2	2	0	2	2	2	1	0	0	0	1	1	1	0	1	0	0	0	0	1	2	39	0,53	
9	ALKIM	0	1	2	2	2	2	1	0	2	2	1	2	1	2	1	2	0	1	0	2	1	1	0	1	1	2	1	1	1	1	0	0	0	0	2	1	40	0,54
10	ALKA	0	1	2	2	2	2	1	0	2	2	1	1	1	1	0	2	0	1	1	2	1	0	0	1	1	0	2	0	1	0	1	0	0	0	2	1	34	0,46
11	ALYAG	0	1	0	2	0	0	1	0	2	2	1	1	0	0	0	2	0	2	2	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	2	24	0,32
12	ANACM	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	0	1	2	0	1	2	2	2	1	2	0	1	2	2	2	0	2	1	1	0	0	0	2	2	52	0,70
13	AEFES	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	1	0	0	0	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	2	59	0,80	
14	ASUZU	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	69	0,93	
15	ARCLK	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1	2	2	2	2	0	0	2	2	0	0	2	1	2	1	0	0	0	1	2	52	0,70	

SIRA NUMARASI	ŞİRKETİN KODU	Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre					Kurumsal Yönetim					İş Modeli				Riskler ve Fırsatlar			Strateji ve Kaynak Aktarımı				Performans					Genel Görünüş			Hazırlık ve Sunum Temeli		TOPLAM	YÜZDELİK DEĞER					
		Misyon ve Vizyon	Kültürü, Etik İlkeleri ve Temel Faaliyetleri	Nicel Bilgiler	Rakabet Yapısı	Makro Çevre veya Dış Çevre	Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	KY Sorumlularının Yenilikçiliği	Kurumsal Yönetim İlkelerine	Yönetim Kurulu ve Yönetici	Paydaşlar	İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	İş modelinin temel öğeler	Girdiler	İş Faaliyetleri	Çıktılar	Sonuçlar	Temel Risk ve Fırsatlar	Risk ve Fırsatların	Risk Yönetimini Politikası	Stratejik Amaçlar	İzlenecek Stratejiler	Kaynak Temini	Durum Tespitinin Ölçütleri	Performans Değerleme	Finansal Sermaye	Üretimi Sermaye	Fikri Sermaye	İnsan Sermayesi	Sosyal ve İlişkisel Sermaye	Doğal Sermaye	D.Ç.'de Muhim Belkientiler			Bunun Kuruluş Etkisi	Kuruluşun Bu Duruma Karşı	Önemlilik Belirleme Süreci	Raporlama Sınırı	Kullanılan Çerçeve ve
16	ARSAN	1	1	2	2	0	0	1	0	2	2	1	0	0	0	2	1	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	2	0	26	0,35	
17	ASLAN	2	2	2	2	0	1	1	0	2	2	2	1	0	0	1	1	0	2	2	2	0	0	1	1	1	0	1	2	1	0	0	0	0	1	0	33	0,45	
18	ATPET	0	0	2	2	0	2	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	1	16	0,22	
19	AVOD	0	0	1	2	1	0	1	0	2	2	2	1	0	0	0	1	0	2	2	2	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	1	24	0,32	
20	AYES	0	0	1	2	1	1	0	0	0	2	0	0	0	1	1	2	0	2	2	2	2	2	0	2	2	2	0	0	0	0	2	2	2	0	2	2	39	0,53
21	AYGAZ	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	0	2	2	2	2	2	1	0	0	2	1	1	2	2	2	2	0	0	0	0	2	2	56	0,76	
22	BAGFS	2	1	1	2	1	2	1	0	2	2	1	2	0	0	0	2	0	0	0	2	1	0	0	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	28	0,38
23	BAKAB	2	1	2	2	1	0	1	1	2	2	2	1	0	0	1	0	0	1	1	2	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	27	0,36	
24	BALAT	0	0	1	2	0	0	0	0	0	2	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	11	0,15	
25	BNTAS	2	1	1	2	1	1	1	0	1	2	1	1	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	1	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23	0,31
26	BANVT	2	1	2	2	1	0	1	0	2	2	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	1	22	0,30	
27	BASCM	2	2	1	1	0	0	1	0	2	2	1	2	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1	2	0	0	0	0	1	0	23	0,31
28	BTCIM	0	0	1	2	0	2	1	0	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	17	0,23	
29	BSOKE	0	0	1	1	0	2	1	0	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	17	0,23	
30	BRKSN	2	1	2	2	1	0	1	0	2	2	2	1	0	0	0	2	0	2	2	1	1	0	1	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	1	30	0,41	
31	BLCYT	2	0	2	2	0	1	1	0	2	2	1	1	0	0	0	0	0	2	2	2	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	2	2	28	0,38	
32	BRKO	2	1	2	2	0	1	1	0	2	2	2	1	0	0	0	2	0	0	2	0	0	0	2	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	2	2	29	0,39	

SIRA NUMARASI	ŞİRKETİN KODU	Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre					Kurumsal Yönetim						İş Modeli				Riskler ve Fırsatlar			Strateji ve Kaynak Aktarımı				Performans						Genel Görünüş			Hazırlık ve Sunum Temeli		TOPLAM	YÜZDELİK DEĞER				
		Misyon ve Vizyon	Kültürü, Etik İlkeleri ve Temel Faaliyetleri	Nicel Bilgiler	Rehabet Yapısı	Maikro Çevre veya Dış Çevre	Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	KY Sorumluların Yenilikçiliği	Kurumsal Yönetim İlkelerine	Yönetim Kurulu ve Yönetici	Paydaşlar	İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	İş modelinin temel öğeler	Girdiler	İş Faaliyetleri	Çıktılar	Sonuçlar	Temel Risk ve Fırsatlar	Risk ve Fırsatların	Risk Yönetimi Politikası	Stratejik Amaçlar	İzlenecek Stratejiler	Kaynak Temini	Durum Tespitinin Ölçütleri	Performans Değerleme	Finansal Sermaye	Üretilmiş Sermaye	Fikri Sermaye	İnsan Sermayesi	Sosyal ve İlişkisel Sermaye	Doğal Sermaye	D.Ç.'de Mühtemel Beklentiler	Bunun Kuruluşu Etkisi	Kuruluşun Bu Duruma Karşı			Önemlilik Belirleme Süreci	Raporlama Sınırı	Kullanılan Çerçeve ve	
33	BRMEN	2	1	2	1	0	1	1	0	2	2	2	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1	1	0	0	1	1	23	0,31		
34	BOLUC	2	2	2	1	1	1	1	0	2	2	2	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	1	1	2	0	0	0	0	1	2	30	0,41		
35	BRSAN	2	2	2	1	1	2	1	0	2	2	1	2	2	0	0	1	0	0	2	0	0	1	2	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2	2	32	0,43		
36	BFREN	0	1	2	2	1	2	2	0	2	2	2	2	0	0	0	1	1	2	2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	1	2	1	1	2	1	2	40	0,54		
37	BOSSA	2	1	2	2	1	0	1	0	2	2	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	2	0	1	0	0	0	0	1	1	26	0,35		
38	BRISA	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	2	0	0	2	1	0	2	2	0	0	2	1	0	2	0	0	2	2	1	1	1	1	2	2	48	0,65		
39	BURCE	1	2	1	0	1	1	1	0	2	1	1	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	21	0,28	
40	BURVA	1	2	1	0	1	0	1	0	2	1	1	1	0	0	1	1	0	1	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	18	0,24	
41	BUCIM	2	1	2	1	0	1	0	0	2	2	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2	2	0	0	0	0	0	2	1	26	0,35		
42	CCOLA	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	0	2	1	2	2	2	2	1	0	0	2	2	1	0	1	2	2	0	0	0	1	1	2	51	0,69	
43	CELHA	2	1	2	1	1	0	1	0	2	2	2	2	0	0	0	0	0	2	2	2	2	0	0	0	1	1	0	0	1	1	2	2	0	1	0	1	2	36	0,49
44	CEMAS	0	2	2	2	0	0	1	0	2	2	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	2	1	24	0,32		
45	CEMTS	2	1	2	1	2	2	1	1	2	2	1	1	0	0	0	0	1	2	2	2	2	0	0	0	1	0	0	0	1	0	2	1	0	1	0	34	0,46		
46	CMBTN	0	0	1	1	1	1	1	0	2	2	1	2	0	0	0	1	0	1	1	2	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	1	2	25	0,34		
47	CMENT	0	0	1	1	0	1	1	0	2	2	1	2	0	0	0	0	0	1	1	2	0	0	0	1	0	1	0	1	1	1	2	2	0	0	1	2	27	0,36	
48	CIMSA	0	1	2	2	1	2	1	0	2	2	1	2	1	0	2	2	0	0	2	1	0	0	1	1	1	2	1	0	2	1	0	0	0	1	1	2	37	0,50	
49	CUSAN	2	2	2	2	1	2	1	1	2	2	2	1	1	0	2	1	0	2	1	0	0	1	1	0	2	0	0	2	0	2	0	1	0	1	1	40	0,54		

SIRA NUMARASI	ŞİRKETİN KODU	Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre					Kurumsal Yönetim					İş Modeli				Riskler ve Fırsatlar			Strateji ve Kaynak Aktarımı				Performans					Genel Görünüş			Hazırlık ve Sunum Temeli		TOPLAM	YÜZDELİK DEĞER						
		Misyon ve Vizyon	Kültürü, Etik İlkeleri ve Temel Faaliyetleri	Nicel Bilgiler	Rekabet Yapısı	Makro Çevre veya Dış Çevre	Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	KY Sorumlularının Yenilikçiliği	Kurumsal Yönetim İlkelerine	Yönetim Kurulu ve Yönetici	Paydaşlar	İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	İş modelinin temel öğeler	Girdiler	İş Faaliyetleri	Çıktılar	Sonuçlar	Temel Risk ve Fırsatlar	Risk ve Fırsatların	Risk Yönetimi Politikası	Stratejik Amaçlar	İzlenecek Stratejiler	Kaynak Tenui	Durum Tespitinin Ölçüleri	Performans Değerleme	Finansal Sermaye	Üretilmiş Sermaye	Fikri Sermaye	İnsan Sermayesi	Sosyal ve İlişkisel Sermaye	Doğal Sermaye	D.Ç.'de Mühtemel Beklentiler			Bunun Kuruluş Etkisi	Kuruluşun Bu Duruma Karşı	Önemlilik Belirleme Süreci	Raporlama Sınırı	Kullanılan Çerçeve ve	
67	EGGUB	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	0,19		
68	EGPRO	1	2	2	1	0	1	1	0	2	2	2	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	1	2	25	0,34		
69	EGSER	2	2	2	2	1	2	1	0	2	2	1	2	1	0	2	2	0	2	0	0	0	0	2	0	1	0	1	0	2	0	0	0	0	1	2	37	0,50		
70	EPLAS	0	1	2	2	0	2	0	0	1	2	2	2	0	0	0	1	1	0	2	2	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	2	26	0,35		
71	EKIZ	0	1	2	2	1	2	1	0	2	2	1	2	0	0	0	2	0	2	2	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	1	1	0	0	1	2	33	0,45	
72	EMKEL	2	1	2	2	1	2	0	0	2	2	2	2	0	0	0	2	0	1	2	2	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	2	2	33	0,45		
73	EMNIS	2	1	2	1	0	0	1	0	2	2	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	18	0,24		
74	ERBOS	2	2	2	1	0	0	0	0	1	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	13	0,18		
75	EREGL	0	1	2	2	1	1	1	0	2	2	2	2	0	0	0	2	0	2	2	2	0	0	0	1	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	2	32	0,43	
76	ERSU	0	0	2	1	0	2	1	0	2	2	1	1	0	0	0	1	0	2	2	2	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	2	1	2	0	1	2	31	0,42
77	FMIZP	2	0	0	1	0	0	1	0	2	2	1	2	0	0	0	2	0	0	1	2	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	21	0,28	
78	FROTO	2	1	2	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	2	2	0	0	1	2	0	2	1	1	2	2	0	0	0	0	1	2	50	0,68		
79	FORMT	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	6	0,08	
80	FRIGO	1	0	2	2	1	2	1	0	2	2	2	2	0	0	1	2	0	1	2	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2	2	2	0	1	2	36	0,49	
81	GEDZA	2	1	2	1	0	0	1	0	2	2	1	2	0	0	0	2	0	1	0	2	2	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	26	0,35	
82	GENTS	2	1	1	1	1	0	1	0	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	2	1	28	0,38	
83	GEREL	2	2	2	2	0	2	1	0	1	2	2	2	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	27	0,36	
84	GOODY	0	1	2	1	1	1	2	0	2	2	2	2	0	0	0	2	0	0	0	2	0	0	2	1	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	1	2	30	0,41

SIRA NUMARASI	ŞİRKETİN KODU	Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre					Kurumsal Yönetim							İş Modeli				Riskler ve Fırsatlar			Strateji ve Kaynak Aktarımı				Performans					Genel Görünüş			Hazırlık ve Sunum Temeli		TOPLAM	YÜZDELİK DEĞER			
		Misyon ve Vizyon	Kültürü, Etik İlkeleri ve Temel Faaliyetleri	Nicel Bilgiler	Rekabet Yapısı	Makro Çevre veya Dış Çevre	Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	KY Sorumlularının Yetenekliliği	Kurumsal Yönetim İlkeleri	Yönetim Kurulu ve Yönetici	Paydaşlar	İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	İş modelinin temel öğeler	Girdiler	İş Faaliyetleri	Çıktılar	Sonuçlar	Temel Risk ve Fırsatlar	Risk ve Fırsatların	Risk Yönetimi Politikası	Stratejik Amaçlar	İzlenecek Stratejiler	Kaynak Temini	Durum Tespitinin Ölçüleri	Performans Değerleme	Finansal Sermaye	Üretilmiş Sermaye	Fikri Sermaye	İnsan Sermayesi	Sosyal ve İlişkisel Sermaye	Doğal Sermaye	D.Ç.'de Muhtemel Beklentiler	Bunun Kuruluşu Etkisi	Kuruluşun Bu Duruma Karşı			Önemlilik Belirleme Süreci	Raporlama Sınırı	Kullanılan Çerçeve ve
85	GOLTS	2	0	2	1	0	0	1	0	2	2	2	1	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	1	1	2	0	0	0	0	1	1	27	0,36	
86	GUBRF	1	1	2	1	0	1	1	0	2	2	2	2	2	0	1	0	2	0	1	1	2	2	2	0	1	0	1	2	1	0	0	0	0	2	1	36	0,49	
87	HATEK	0	0	2	1	0	0	1	0	2	2	1	2	0	1	0	2	0	0	2	1	0	0	1	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	1	1	24	0,32	
88	HEKTS	2	1	2	1	1	2	1	0	2	2	2	1	1	0	0	0	2	0	0	2	0	0	1	1	0	2	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	28	0,38
89	HURGZ	2	1	2	2	1	1	1	0	2	2	1	2	0	0	0	2	0	2	2	1	0	0	1	1	0	2	0	1	2	2	2	0	0	0	1	2	40	0,54
90	IHEVA	0	1	1	2	1	0	1	0	2	2	2	2	0	0	1	2	0	2	2	2	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	29	0,39	
91	IHGZT	0	1	2	1	0	0	2	0	2	2	2	2	1	0	0	1	0	0	2	1	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	25	0,34	
92	ISDMR	0	0	2	2	1	2	0	0	0	2	1	1	0	0	0	2	0	2	2	2	1	0	0	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	24	0,32
93	IZMDC	0	1	2	1	1	2	1	0	2	2	2	2	2	0	0	0	2	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	30	0,41
94	IZFAS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	7	0,09	
95	IZOCM	2	2	2	2	1	2	2	0	2	2	2	1	1	0	0	2	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	2	33	0,45
96	JANTS	1	2	2	2	1	0	1	0	2	2	2	2	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	27	0,36
97	KAPLM	2	1	2	1	0	0	1	0	2	2	1	2	0	0	0	0	0	2	2	2	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	26	0,35
98	KRDMA,	2	2	2	2	1	1	1	0	2	2	1	2	0	1	1	2	0	0	2	2	0	0	2	2	0	1	0	1	2	2	0	0	0	0	2	2	40	0,54
99	KARSN	2	1	2	1	0	1	1	0	2	2	1	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	25	0,34	
100	KRTEK	0	0	2	1	0	0	0	0	2	2	1	0	0	0	0	1	0	2	2	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	18	0,24	
101	KRSAN	0	0	2	1	0	0	1	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	1	2	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	15	0,20	

SIRA NUMARASI	ŞİRKETİN KODU	Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre					Kurumsal Yönetim					İş Modeli				Riskler ve Fırsatlar			Strateji ve Kaynak Aktarımı			Performans					Genel Görünüş			Hazırlık ve Sunum Temeli		TOPLAM	YÜZDELİK DEĞER						
		Misyon ve Vizyon	Kültürü, Etik İlkeleri ve Temel Faaliyetleri	Nicel Bilgiler	Rekabet Yapısı	Makro Çevre veya Dış Çevre	Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	KY Sorumlularının Yenilikçiliği	Kurumsal Yönetim İlkelerine	Yönetim Kurulu ve Yönetici	Paydaşlar	İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	İş modelinin temel öğeler	Girdiler	İş Faaliyetleri	Çıktılar	Sonuçlar	Temel Risk ve Fırsatlar	Risk ve Fırsatların	Risk Yönetimi Politikası	Stratejik Amaçlar	İzlenecek Stratejiler	Kaynak Temini	Durum Tespitinin Ölçütleri	Performans Değerleme	Finansal Sermaye	Üretilmiş Sermaye	Fikri Sermaye	İnsan Sermayesi	Sosyal ve İlişkisel Sermaye	Doğal Sermaye			D.Ç.'de Mühtemel Beklentiler	Bunun Kuruluşu Etkisi	Kuruluşun Bu Duruma Karşı	Önemlilik Belirleme Süreci	Raporlama Sınırı	Kullanılan Çerçeve ve
102	KARTN	0	2	2	2	1	2	2	1	2	1	1	1	1	2	0	2	0	2	1	0	0	2	2	0	1	0	1	2	2	2	0	1	1	2	2	47	0.64	
103	KATMR	2	1	1	1	1	0	2	0	2	2	1	2	0	0	0	2	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	26	0.35
104	KENT	0	0	2	2	1	0	0	0	2	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	12	0.16
105	KERVİT	0	1	2	2	1	2	1	0	2	2	1	1	1	1	1	0	0	0	2	0	0	1	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	27	0.36
106	KLMSN	2	2	2	1	1	0	2	0	1	2	1	1	0	0	0	1	0	2	2	2	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	2	28	0.38
107	KNFRT	0	2	1	1	1	0	1	0	1	2	2	1	0	0	0	0	0	0	2	2	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	22	0.30
108	KONYA	2	2	1	1	0	0	1	0	1	2	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	1	2	0	0	0	0	0	1	1	19	0.26
109	KORDS	2	1	2	1	1	0	1	0	2	2	2	2	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	2	28	0.38	
110	KRSTL	0	0	2	2	0	2	1	0	2	2	1	0	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	1	1	24	0.32	
111	KUTPO	1	1	2	1	0	0	1	0	2	2	2	2	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	1	1	0	1	1	1	1	2	0	0	0	0	1	1	27	0.36
112	LUKSK	0	0	0	1	0	0	0	0	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	10	0.14
113	MAKTK	2	1	1	2	1	2	1	0	2	2	1	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	23	0.31
114	MRDIN	2	1	1	1	0	1	1	0	2	2	2	2	0	0	0	1	0	1	2	0	0	0	1	1	0	2	0	1	0	2	2	0	1	0	1	2	34	0.46
115	MRSHL	2	1	2	2	1	1	1	0	2	2	2	2	0	0	0	1	2	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	26	0.35
116	MEGAP	0	0	1	2	1	0	1	0	0	1	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	13	0.18
117	MNDRS	2	1	2	2	1	2	1	0	2	2	2	2	1	0	1	2	0	2	2	2	0	0	0	2	1	0	0	1	2	1	0	0	0	2	2	40	0.54	
118	MERKO	0	0	2	2	0	2	1	0	2	2	1	1	1	2	1	2	1	2	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2	2	2	0	1	1	35	0.47	

SIRA NUMARASI	ŞİRKETİN KODU	Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre					Kurumsal Yönetim					İş Model				Riskler ve Fırsatlar			Strateji ve Kaynak Aktarımı				Performans					Genel Görünüş			Hazırlık ve Sunum Temeli		TOPLAM	YÜZDELİK DEĞER						
		Misyon ve Vizyon	Kültür, Etik İlkeleri ve Temel Faaliyetleri	Nicel Bilgiler	Rekabet Yapısı	Makro Çevre veya Dış Çevre	Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	KY Sorumluların Yenilikçiliği	Kurumsal Yönetim İlkelerine	Yönetim Kurulu ve Yönetici	Paydaşlar	İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	İş modelinin temel öğeler	Girdiler	İş Faaliyetleri	Çıktılar	Sonuçlar	Temel Risk ve Fırsatlar	Risk ve Fırsatların	Risk Yönetimi Politikası	Stratejik Amaçlar	İzlenecek Stratejiler	Kaynak Temini	Durum Tespitinin Ölçüleri	Performans Değerleme	Finansal Sermaye	Üretilmiş Sermaye	Fikri Sermaye	İnsan Sermayesi	Sosyal ve İlişkisel Sermaye	Doğal Sermaye	D.Ç. de Mühtemel Beklentiler			Bunun Kuruluşa Etkisi	Kuruluşun Bu Duruma Karşı	Önemlilik Belirleme Süreci	Raporlama Sınırı	Kullanılan Çerçeve ve	
119	TIRE	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	13	0,18		
120	NIBAS	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2	2	26	0,35
121	NUHCM	2	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	2	27	0,36	
122	OLMIP	0	0	2	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	12	0,16	
123	ORMA	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	13	0,18	
124	OTKAR	2	1	2	2	1	2	2	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0	1	0	0	1	2	1	1	0	0	0	0	1	2	41	0,55		
125	OYLUM	1	2	1	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	27	0,36	
126	OZBAL	2	1	1	1	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	23	0,31		
127	OZRDN	0	0	2	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	2	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	0,23	
128	PARSN	0	1	0	2	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	2	2	2	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	2	2	31	0,42		
129	PENG	2	2	2	2	1	1	1	0	0	0	0	0	0	2	1	2	2	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	31	0,42	
130	PETKM	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	1	0	1	2	0	2	0	2	2	1	0	2	1	0	2	0	2	2	2	0	0	0	0	1	2	47	0,64	
131	PETUN	1	2	2	2	1	2	2	1	2	0	1	2	1	2	2	2	2	1	1	0	1	2	0	1	0	2	1	2	0	0	0	0	0	2	2	47	0,64		
132	PINSU	1	2	2	2	1	1	2	1	2	0	1	1	1	2	2	2	2	1	1	0	1	2	0	1	1	2	1	1	0	0	0	0	0	2	2	45	0,61		
133	PNSUT	1	2	2	2	1	1	2	1	2	0	2	1	1	2	2	2	2	2	1	0	1	2	0	0	0	2	1	2	0	0	0	0	0	2	2	46	0,62		
134	POLTK	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	10	0,14		
135	PRZMA	0	1	2	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	2	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	2	24	0,32		

SIRA NUMARASI	ŞİRKETİN KODU	Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre					Kurumsal Yönetim					İş Modeli				Riskler ve Fırsatlar			Strateji ve Kaynak Aktarımı				Performans						Genel Görünüş			Hazırlık ve Sunum Temeli			TOPLAM	YÜZDELİK DEĞER				
		Misyon ve Vizyon	Kültürü, Etik İlkeleri ve Temel Faaliyetleri	Nicel Bilgiler	Rekabet Yapısı	Makro Çevre veya Dış Çevre	Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	KY Sorumlularının Yenilikçiliği	Kurumsal Yönetim İlkelerine	Yönetim Kurulu ve Yönetici	Paydaşlar	İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	İş modelinin temel öğeler	Girdiler	İş Faaliyetleri	Çıktılar	Sonuçlar	Temel Risk ve Fırsatlar	Risk ve Fırsatların	Risk Yönetimi Politikası	Stratejik Amaçlar	İzlenecek Stratejiler	Kaynak Temini	Durum Tespitinin Ölçüleri	Performans Değerleme	Finansal Sermaye	Üretilmiş Sermaye	Fikri Sermaye	İnsan Sermayesi	Sosyal ve İlişkisel Sermaye	Doğal Sermaye	D Ç. 'de Mühtemel Beklentiler	Bunun Kuruluşta Etkisi	Kuruluşun Bu Duruma Karşı			Önemlilik Belirleme Süreci	Raporlama Sınırı	Kullanılan Çerçeve ve	
136	RODRG	0	0	2	1	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	2	2	2	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	16	0,22	
137	ROYAL	0	1	2	2	0	0	1	0	2	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	17	0,25		
138	RTALB	0	0	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	14	0,19		
139	SAFKR	0	0	2	1	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0,16	
140	SANFM	2	0	2	2	1	0	0	0	2	2	1	0	0	0	0	0	1	2	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	22	0,30		
141	SAMAT	2	2	2	1	1	1	1	0	2	2	2	1	1	0	0	2	0	2	2	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	30	0,41		
142	SARKY	0	0	1	1	1	2	1	0	1	2	2	1	0	0	1	1	0	2	2	2	1	0	0	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	1	2	30	0,41		
143	SASA	2	1	2	1	1	2	1	0	2	2	1	1	0	0	0	2	0	2	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	27	0,36		
144	SAYAS	0	0	2	1	0	0	1	0	2	2	1	2	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	2	0	1	1	0	0	0	2	2	1	0	2	28	0,38	
145	SEKUR	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	2	2	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	13	0,18		
146	SELGD	2	1	2	1	0	0	1	0	2	2	1	1	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2	22	0,30	
147	SERVE	0	1	2	1	0	0	1	0	2	2	2	2	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	2	21	0,28		
148	SEYKM	1	1	1	1	0	1	1	0	0	2	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	0,18	
149	SILVR	2	0	0	1	0	1	1	0	2	2	2	1	0	0	1	2	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	23	0,31		
150	SODA	1	1	2	2	1	1	2	1	2	2	2	2	0	0	1	2	0	2	1	2	1	1	0	2	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	42	0,57
151	SODSN	0	0	2	1	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	0,15	
152	SKTAS	1	1	2	1	1	2	1	0	2	2	1	1	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2	26	0,35	

SIRA NUMARASI	ŞİRKETİN KODU	Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre				Kurumsal Yönetim					İç Modeli				Riskler ve Fırsatlar		Strateji ve Kaynak Aktarımı				Performans					Genel Görünüş			Hazırlık ve Sunum Temeli		TOPLAM	YUZDELIK DEGER									
		Milyon ve Yıyın	Kültürü, Etik İlkeleri ve Değerleri	Temel Faaliyetleri	Nitel Bilgiler	Rekabet Yapısı	Makro Çevre veya Dış Çevre	Yönetim Kurulu Olayını Yapın	KY Sorumlularına Yetkiliçileği	Kurumsal Yönetim İlkelerine Uygun	Yönetim Kurulu ve Yönetici Ücretleri	Paydaşlar	İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	İç modelinin temel öğeler	Görüler	İç Faaliyetleri	Çıktılar	Sonuçlar	Temel Risk ve Fırsatlar	Risk ve Fırsatların Değerlendirilmesi	Risk Yönetimi Politikaları	Stratejik Amaçlar	İzlenecek Stratejiler	Kaynak Temini	Durum Tespitinin Ölçüleri	Performans Değerleme	Finansal Sermaye	Üretim Sermaye	Fiziki Sermaye	İnsan Sermayesi			Sosyal ve İkizsel Sermaye	Değal Sermaye	D.Ç. de Muhkemel Beklentiler	Buana Kuruluşa Etkisi	Kuruluşa Bu Duruma Karşı Koruması	Önemlilik Belirleme Süreci	Raporlama Şuuru	Kullanılma Çevre ve Yönetim	
153	SNPAM	2	1	1	2	0	0	1	0	2	2	2	0	0	0	0	2	2	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	26	0.35			
154	SUMAS	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.09
155	TATGD	2	1	2	2	1	1	1	1	2	2	1	1	0	1	2	2	0	2	2	0	0	0	1	1	0	0	1	1	1	2	0	0	0	0	1	2	38	0.51		
156	TKURU	2	1	2	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	15	0.20
157	TMPOLE	1	0	2	1	0	1	0	0	2	2	1	1	0	0	0	0	2	0	2	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	21	0.28		
158	TOASO	2	1	2	1	1	1	2	1	2	2	2	2	0	1	1	2	0	2	0	2	1	0	0	2	1	0	1	1	2	2	1	0	0	0	0	1	2	41	0.55	
159	TRKCM	1	1	2	2	1	2	2	1	2	2	1	1	1	0	1	2	0	2	2	2	2	1	2	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	2	2	42	0.57			
160	TUCLK	0	0	1	2	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0.14	
161	TUKAS	2	1	2	2	1	1	1	0	2	2	2	2	0	1	0	2	0	2	2	2	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	34	0.46	
162	TMSN	2	1	2	1	0	0	1	0	2	2	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	19	0.26	
163	TUPRS	2	2	2	2	1	2	1	1	2	2	1	2	1	1	1	2	1	2	2	0	1	0	2	2	1	2	1	2	2	2	0	0	0	1	2	2	52	0.70		
164	PRKAB	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	1	0	1	1	2	0	2	2	2	1	0	0	1	1	1	1	0	1	2	1	0	0	0	0	1	1	42	0.57	
165	TTRAK	2	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	0	2	2	0	2	1	2	1	1	0	2	2	0	1	1	1	2	2	2	1	2	0	2	2	53	0.72		
166	TBORG	1	0	0	1	0	1	1	0	2	2	1	2	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	15	0.20	
167	ULUSE	2	1	2	2	1	0	1	0	2	2	1	2	1	0	0	2	0	2	2	2	1	0	1	2	0	1	0	1	1	1	2	2	2	0	1	2	43	0.58		
168	ULUUN	2	2	2	2	1	0	2	1	2	2	1	1	1	1	1	0	2	2	2	2	0	0	0	2	1	1	0	2	2	0	0	0	0	0	2	1	41	0.55		
169	USAK	2	1	2	2	0	1	1	0	1	2	1	2	0	0	0	2	0	2	2	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	27	0.36	

SIRA NUMARASI	ŞİRKETİN KODU	Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre						Kurumsal Yönetim						İş Modeli				Riskler ve Fırsatlar			Strateji ve Kaynak Aktarımı				Performans					Genel Görünüş			Hazırlık ve Sunum Temeli		TOPLAM	YÜZDELİK DEĞER					
		Misyon ve Vizyon	Kültürü, Etik İlkeleri ve Temel Faaliyetleri	Nicel Bilgiler	Rekabet Yapısı	Makro Çevre veya Dış Çevre	Yönetim Kurulu Oluşum Yapısı	KY Sorumlularının Yenilikçiliği	Kurumsal Yönetim İlkelerine	Yönetim Kurulu ve Yönetici	Paydaşlar	İlgili Taraflarla Yapılan İşlemler	İş modelinin temel öğeler	Girdiler	İş Faaliyetleri	Çıktılar	Sonuçlar	Temel Risk ve Fırsatlar	Risk ve Fırsatların	Risk Yönetimi Politikası	Stratejik Amaçlar	İzlenecek Stratejiler	Kaynak Temini	Durum Tespitinin Ölçüleri	Performans Değerleme	Finansal Sermaye	Üretilmiş Sermaye	Fikri Sermaye	İnsan Sermayesi	Sosyal ve İlişkisel Sermaye	Doğal Sermaye	D.Ç.'de Muhtemel Beklentiler	Bunun Kuruluş Etkisi	Kuruluşun Bu Duruma Karşı			Önemlilik Belirleme Süreci	Raporlama Sınırı	Kullanılan Çerçeve ve		
170	ULKER	2	1	2	2	1	2	1	0	2	2	1	2	0	1	1	2	0	2	2	0	0	0	1	0	1	0	2	1	1	0	0	0	0	2	1	1	38	0.51		
171	UNYEC	2	2	2	1	1	2	1	0	2	2	2	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	29	0.39			
172	VANGD	2	0	2	2	0	1	0	1	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	2	1	1	0	1	0	20	0.27			
173	VESBE	1	1	1	1	0	2	2	0	2	2	2	1	0	0	1	1	0	2	0	2	1	0	0	1	1	1	0	0	2	2	2	2	1	0	0	0	1	2	35	0.47
174	VESTL	2	1	1	1	0	2	2	0	2	2	2	2	0	0	1	0	0	2	0	2	0	0	0	1	1	0	0	1	1	2	1	2	1	1	0	1	2	36	0.49	
175	VKING	1	1	2	2	1	1	1	1	2	2	1	2	0	1	1	1	1	2	0	1	0	1	1	2	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2	34	0.46	
176	YATAS	2	1	2	2	0	0	1	0	2	2	2	2	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	24	0.32
177	YBTAS	0	0	2	1	1	2	1	0	0	1	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	1	1	18	0.24	
178	YONGA	0	0	1	2	2	1	0	0	0	2	1	0	0	0	1	0	0	0	2	2	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2	2	1	0	1	1	25	0.34
179	YUNSA	2	1	2	2	1	0	2	0	2	2	1	2	0	0	1	2	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	1	2	1	2	0	0	0	0	2	2	34	0.46	

ÖZGEÇMİŞ

1994 yılında Karabük'ün Yenice ilçesinde dünyaya gelen Melek CIBİR, ilk ve orta eğitimlerini İstanbul'un Beykoz ilçesinde Görele İlköğretim Okulu'nda tamamlamıştır. Lise eğitimini yine İstanbul'un Beykoz ilçesinde Anadoluhisarı Ticaret Meslek Lisesi'nde (şimdiki adı Şehit Murat Akdemir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi olan) tamamlamıştır. Lisans eğitimini Sakarya Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümünde tamamlamıştır.

